

Slick

het verhaal van een consultant

Miguel Goede

Slick

Het verhaal van een
consultant

Colofon

ISBN 90-5974-011-4

23^e druk, april 2004

© 2004 Miguel Goede

Exemplaren zijn rechtstreeks te bestellen
via Internet: www.mijneigenboek.nl

of telefonisch

MijnEigenBoek

Postbus 70080

9704 AB Groningen - NL

telefoon +31 (0)50 3657271

fax +31 (0)50 3657273

Copies can be ordered only via Internet: www.mijneigenboek.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enige wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgever.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Slick

**het verhaal van een
consultant**

Miguel Goede

www.mijneigenboek.nl

Aan mijn vader, moeder, Graciela, Christopher en Stephanie

Moge dit boek u zo schokken dat u verandert ten goede,
in het belang van het volk van Curaçao.

Inhoud

De airport	6
Aruba	10
Curaçao	21
De "Firm"	26
Het gezin	30
St. Maarten	32
2020	40
De vrije tijd	45
Orkaan Georges	49
School of the Future	59
Tijd om stil te staan	63
"Nos mes por"	69
Change Award 1998	75
"School of the Future"	78
Boeken lezen	81
Wat is wijsheid?	85
De rest van de wereld	99
Vakantie en "Everything will be the same"	104
Orkaan Lenny en andere fenomenen	109
Change Award 1999	120
"Opportunities" en "Change"	124
Verandering is constant	129
Kerstmis 1999	132
"Transform"	138
Het nieuwe millennium	152
2003	159

De airport

Het is donderdag. De luchthaven van Curaçao kent de gebruikelijke ochtenddrukke van de vroege vluchten met toeristen en zakenmensen die naar één van de Caribische eilanden willen en die daar willen aankomen met de hele dag voor zich. De stoelen in de vertrekhal zijn goed bezet. De frequente reizigers, zakenmensen en professionals, zoeken elkaar op met koffie in de hand of met een sigaret. Anderen weer zitten in hun eentje het "Algemeen Dagblad" of één van de Papiamentstalige ochtendbladen door te nemen. De sfeer is rustig, het is stil. Op de achtergrond is het geluid te horen van de televisies die het wel doen. De speciale vervolger, Starr, heeft zijn rapport over president Clinton afgerond. Het is, zeker volgens de Amerikanen, wereldnieuws. De discussie gaat nu over de vraag of president Clinton moet blijven of dat hij moet aftreden. Af en toe wordt de rust verstoord door een cellulair telefoon die afgaat. De secretaresse die nog even iets moet weten, voordat de baas vertrekt.

Daar zit hij dan. Ogenschijnlijk de rust zelve. Ontspannen kijkt hij voor zich uit en aanschouwt dit allemaal. Hij overdenkt de voor hem liggende dag. Maar niet te lang. Hij heeft geleerd dat men een plan op hoofdlijnen moet hebben, maar dat het veel belangrijker is om zich steeds te blijven aanpassen aan de veranderende omstandigheden.

Met zijn lang en slank postuur zit hij languit in de vertrekhal. Hij volgt maar half het nieuws op de televisie. Hij denkt bij zichzelf: "Die Amerikanen. Zo puriteins en moralistisch. Dan maar de Fransen. Ze moesten eens weten wat voor maatstaven wij op Curaçao aanhouden. Iedere politicus of man van invloed doet

dat toch. Men moet het zelf weten. Waarom tijd eraan verspillen.”

Hij besluit op te staan, pakt zijn “garmentbag” mee en gaat kijken naar de winkeltjes in de vertrekhal. Hij loopt er naartoe en ziet dat ze gesloten zijn. In de etalage ziet hij de rugtassen liggen. Ze kosten honderd gulden. Duur, vergeleken met de Hindoes van Punda. Maar dit is kwaliteit natuurlijk.

Hij gaat weer zitten. Even gaan zijn gedachten naar zijn vrouw Grace en de twee kinderen. Hij grijpt naar zijn portable telefoon en belt Vilma, zijn secretaresse, op. De receptioniste neemt op. “Kun je me doorverbinden met Vilma?”

“Vil, kun je Rick bellen en zeggen dat ik hem voor het kantoor van minister Beke ontmoet?”

Hij doet het apparaat weg. Hij denkt daarbij aan het feit dat het ding niet te gebruiken is op Aruba. Het moet toch mogelijk zijn dat je op deze eilanden kunt bellen met zo’n ding? De afgelopen maanden was hij zeer geïnteresseerd geraakt in telecommunicatie en was begonnen met zich erin te verdiepen en alle lokale en internationale bedrijven op dit gebied te volgen.

Hij haalt uit zijn “bag” een “palmtop” te voorschijnt en begint wat aantekeningen te maken. Terwijl hij bezig is, gaat de telefoon. Hij denkt: “Vast Grace”. Hij neemt op: “Grace?”

“Nee, met Vil. Rick wil dat je naar zijn kantoor komt en dat jullie samen naar de minister gaan.”

“Goed dan doen we dat.” Hij is flexibel.

Op het moment dat hij ophangt worden de passagiers voor de ALM-vlucht van negen uur veertig, met bestemming Aruba, opgeroepen. Hij stapt gelijk op, kijkt even naar zijn kleding. Hij is gekleed in een donkerblauwe “Tommy Hilfiger”-broek, een blauwe shirt, met een gele das met een donker motief. Hij heeft

kort geknipt haar en draagt een bril. Z'n snor heeft hij afgeschoren. Hij kiest voor een imago van jonge nonchalante professional, maar toch verzorgd.

Hij loopt het platform op, let een beetje op mensen. Knikt even naar bekenden, maar zoekt ze niet op. Hij heeft eigenlijk een hekel aan "small talk". Hij heeft liever een diepgaand gesprek. Zoals gebruikelijk hebben Grace en Vilma gezorgd dat hij voor in het vliegtuig komt te zitten. Hij doet de riem om en vraagt de stewardess of zij zijn tas even boven weg kan zetten. Kijkt even naar het magazine van de ALM. "Nog steeds die oude editie." Hij legt het weer weg. Het vliegtuig begint te taxiën, zijn telefoon gaat af. "Ja."

Het is Grace.

"Ik kom om half drie terug en ik ga om halfzeven door naar St. Maarten. Ik kom naar huis dus je ziet mij nog. Ik moet ophangen want wij gaan. Ik hou van je."

Hij kijkt even naar buiten. Dit keer kan het makkelijk want de stoel naast hem is vrij. Sinds hij betrokken is geweest bij het maken van een veranderingsplan voor de Antilliaanse Luchtvaart Maatschappij heeft hij een ander gevoel als hij met de ALM vliegt. Het plan is helaas nooit uitgevoerd, want er kwam een nieuwe regering als opvolger van Pourier II, Römer II, dus een nieuwe Raad van Commissarissen. Enkele weken eerder hebben ze ook Duncan Fischer, de CEO van ALM, de laan uitgestuurd. Maar nu zal hij even niet mopperen dat de kist niet vol zit. Hij kijkt naar buiten en ziet hoe ze opstijgen. De donker blauwe Caribische zee, de rode kleigrond van de vlakke van San Pedro. De Julianabrug en daar omheen Willemstad. Over Brievengat vliegend laten ze Curaçao achter zich. Hij sluit zijn ogen en gaat

in meditatie.

Meditatie geeft hem rust, het is één van de dingen die hij doet om de stress te managen. Tien jaar terug is hij ermee begonnen. Toen al nam hij veel hooi op zijn vork. Grace heeft alle psychologie die zij aan de universiteit van Nijmegen had opgedaan moeten aanwenden om hem te begeleiden. Maar hij heeft het zelf gedaan. Na twee jaren van weer opbouwen was hij meer dan terug. Dit was één van de vele gebeurtenissen die een speciale liefdesband heeft geschapen tussen hem en haar.

Aruba

Twintig minuten later doet hij zijn ogen open. Daar kun je de klok op gelijk zetten. Na twintig minuten komt hij weer uit meditatie. Zo heeft hij het van Carl geleerd, die het op zijn beurt weer rechtstreeks van de Maharishi heeft geleerd. Toen was Carl nog niet getrouwd met de minister-president. Hij kijkt naar buiten. Daar ligt Aruba. Plat, droog met een lang wit strand met de hotels ernaast. Hij komt graag naar Aruba. Hij heeft bewondering voor hoe deze samenleving het maximale probeert te halen uit wat ze hebben aan mogelijkheden. In zijn jeugd is hij er slechts één of twee keer geweest met zijn ouders. Zijn ouders zaten in het onderwijs en hadden een redelijk inkomen, maar hebben ervoor gekozen naar verdere bestemmingen te reizen: Europa, de Verenigde Staten, Midden- en Zuid-Amerika.

Het vliegtuig landt. Het is inmiddels tien over tien. De afspraak met de minister van Economische Zaken en Toerisme is om elf uur. Hij groet de stewardess en loopt de trap af het platform op. Het is erg warm deze dagen in september. Het is het orkaanseizoen in het Caribische gebied. De luchthaven Beatrix van Aruba staat in de steigers, er wordt gebouwd aan de airport van de toekomst. Voor zich bespeurt hij een goed uitziende jonge vrouw, met een strakke zwarte broek. Hij volgt haar met de ogen. Hij geniet altijd van het vrouwelijk schoon. Bij de emigratie wordt de Antilliaanse identiteitskaart getoond. Antilliaanse ingezetenen mogen dat, ondanks de "status aparte" van Aruba.

"U gaat vandaag nog terug?" vraagt de beampte.

"Si."

Hij kijkt nog een keer naar de dame in het zwart en loopt de douane voorbij, loopt gelijk naar de eerste taxi in de rij en stapt in.

“Waar gaat de reis naar toe?”

“Naar het “Do it Center”.”

“Waar naartoe?”

“Do it Center.”

Terwijl de taxi rijdt ziet hij dat de chauffeur niet weet waar hij zijn passagier moet afzetten. Hij vraagt:

“U weet waar het is?”

Het antwoord is onduidelijk. Hier heeft hij een hekel aan. En het gebeurt altijd wanneer je een strak plan hebt.

“Mijnheer, volg mijn aanwijzingen. Hier rechtsaf en dan recht-door. Ziet u dat rode gebouw in de verte? Rij daar naartoe.”

Drie minuten later.

“Ziet u wat daar staat? “Do it Center”.”

“Maar dat is “Comdensa”, mijnheer. Als u dat had gezegd, had ik het gelijk gevonden.”

“Wat kost de rit?”

De taxichauffeur zoekt het op in een boekje.

“Negen dollar.”

Hij geeft tien en stapt uit, loopt naar de deur. Op de deur staat geschreven “Rick CPA”. Hij loopt binnen en wordt vriendelijk ontvangen door de aardige secretaresse, hij kent haar naam nog steeds niet.

“Rick ta warda bo” (Rick verwacht je).

Daar is Rick. Hij is begin veertig, maar erg jongensachtig. Een vrije vogel. Hij heeft bij één of twee grote accountantskantoren gewerkt, maar voelde zich daar niet thuis. Hij is dus voor zichzelf begonnen. Hij geniet volop van zijn vrijheid. “Ga zitten. Wat wil je drinken?”

“Water.”

Hij drinkt geen cafeïne en alcohol meer. Hij dronk vroeger veel

koffie en cola. Wendel (zijn ruim een jaar geleden overleden vriend en collega) zei altijd tegen hem: "Je drinkt te veel koffie, het is slecht voor je gezondheid."

Dit had Wendel weer gezegd vlak voordat hij plotseling kwam te overlijden. Een acute hartstilstand. Wendel was een goede vent. Op de begrafenis heeft hij gehuild als een kind, tussen al die dui-zenden mensen. Nog nooit was er op Curaçao zo'n begrafenis geweest.

Het alcohol drinken heeft hij achterwege gelaten na een avond-je stappen met zijn maatjes van kantoor John en Joe.

John is gek, hij kon drinken! John was 1997 vanuit Nederland naar Curaçao gekomen om mee te werken aan het project "Reinventing Government". Hij zou drie maanden blijven, maar raakte in de ban van het eiland. Hij zag veel mogelijkheden en ruimte om leuke dingen te doen als telecommunicatie en e-business. Zo kwam het dat John al een tijdje met zijn gezin op het eiland woonde. Hij was weer vroeg thuis gekomen: vijf uur in de ochtend. Hij werd opgevangen door Grace en die had een verhaal. Hij spreekt haar in dit soort gevallen nooit tegen, ze heeft gelijk, wat het drinken betreft.

Waar hij niet tegen kan is haar jaloezie. Ze verdenkt hem van slippertjes. Maar na een paar uren slapen voelde hij zich dood-ziek van de alcohol, gebrek aan slaap en de negatieve energie thuis. Toen heeft hij de beslissing genomen niet meer te drinken. Joe was zijn maatje. Joe had hem enkele jaren eerder gebeld en uitgenodigd om te praten over de mogelijkheid dat hij zich zou aansluiten bij de "Firm". Hij had toen al besloten weg te gaan bij het Topbureau van het Eilandgebied Curaçao en was toen aan het solliciteren. Hij had contracten op zak of gesprekken lopen met organisaties op Curaçao, Aruba, Bonaire en Nederland.

Uiteindelijk koos hij voor de "Firm". Joe is zeer gefocust op

informatietechnologie. Hij doet niets liever dan zich verdiepen in het nieuwste wat er beschikbaar is en het toepassen ervan bij cliënten.

Rick heeft een grote werkkamer. Daarin heeft hij een groot L-vormig bureau met allerlei moderne computers. Hij heeft iets met technologie en met cijfers. De fascinatie voor de technologie hebben ze gemeenschappelijk. In zijn kamer heeft hij een grote poster hangen, met daarop het opschrift: "Your goal in mind; one billion dollars." De afbeelding is een pak met geld. Dat zegt iets over Rick.

"Ik ging je net ophalen," zegt Rick.

"Wat heb je voor die taxi betaald."

"Tien dollar."

"Tien dollar? Wat!"

Rick praat verder: "Wij gaan zo naar de minister. Ze heeft de afspraak bevestigd per fax, kijk maar. Ze doet dit anders nooit. Ik heb de offerte die je naar mij hebt gemaïld wat omgebouwd en aan haar voorgelegd."

"Waar denk je dat ze het over wil hebben?"

"Over de prijs denk ik."

Het gesprek wordt onderbroken door een telefoontje dat wordt door verbonden. Het is Sam Bluefield de hoogste baas van de "Firm" in de "Dutch Caribbean". Acht jaar geleden was Bluefield naar Curaçao gekomen om een kantoor van de "Firm" te beginnen. Sam moet een computerfile van drie jaar geleden hebben. Van een opdracht die hij samen met Rick heeft uitgevoerd. Sam is de baas van Slick. Rick vertelt aan Slick dat Sam erg nerveus is. Maar dat hij die file wel zo vindt.

"Ik heb een goede filedocumentatie."

Hij gaat achter de computer zitten en begint zeer geconcentreerd

te klikken met de computermuis. Even later roept hij.

“Ik denk dat ik het heb. Maar laten wij gaan, het is al bijna elf uur.”

Ze stappen de kamer uit. Rick vindt dat hij vandaag een tas moet meenemen. Hij heeft anders nooit een tas bij zich. Hij heeft één bepaalde in gedachten en pakt die. Zijn secretaresse heeft een andere op het oog. Die wordt voor de dag gehaald. Maar hij beslist toch voor de eerste. Hij doet daar een print-out van de offerte aan de minister in en goed gehumeurd stappen zij de deur uit, de witte sportwagen van Rick in. Ze kletsen wat over het toeristische beleid en of ze ook niet op dat gebied wat adviezen kunnen uitbrengen aan de minister en binnen enkele minuten rijden ze Playa, de stad van Aruba, binnen. Het is druk vandaag. Waar je anders gemakkelijk een parkeerplaats zou treffen, bij het theater en de restaurants tegenover het regeringsgebouw, is er vandaag geen plek te bekennen. Daarom parkeren zij iets verder. Naast de Sonesta Suites aan het water. Ze stappen uit en lopen naar het regeringsgebouw.

In de kleine voorkamer van het regeringsgebouw, aan de voet van de trap hangen vier bewakers of bodes. Ze hebben duidelijk op dit moment niets te doen en waarschijnlijk hebben ze niet vaak iets te doen. Ze lopen de trap met rode loper op. Boven aan de trap lopen ze bijna letterlijk de minister-president tegen het lijf. Beiden groeten zij hem. Rick kent de weg. Hij is al jaren één van de adviseurs van de minister. Dit is het tweede ambtstermijn van de minister. In het vorige kabinet was zij minister van Volksgezondheid. Ook hij was al een jaar eerder door Rick aan de minister voorgesteld. Ze hadden toen een lunchmeeting. De bedoeling was om een integraal beleidsplan op te stellen voor de gezondheidszorg. Maar kort daarop was er een kabinetscrisis.

Niet lang daarna, op 12 december 1997, waren er verkiezingen. De formatie was moeizaam en heeft lang geduurd. Een van de punten van discussie was de portefeuille Volksgezondheid. De uitkomst was om de minister de veel belangrijker portefeuille Economie en Toerisme toe te wijzen.

Rick opent de deur en begroet de secretaresse die hen vriendelijk ontvangt en hen verzoekt plaats te nemen in een gezellig ingericht wachthoekje. Het regeringsgebouw is goed gestoffeerd en gemeubileerd, vergeleken met de gebouwen van de regering van Curaçao, de Nederlandse Antillen en Bonaire. Ze praten wat verder over het toeristenbeleid en het werk van de "Aruba Quality Foundation". En ineens is daar de minister. Ze is mooi, ziet er goed uit. Gemiddelde lengte en vol slank: de afgelopen jaren zijn er wat pondjes bijgekomen, allemaal op de goede plaats. Haar haar zit goed in model en ze is perfect opgemaakt. Haar mantelpak heeft verschillende kleuren bruin die perfect met haar lichtbruine huidskleur combineren. Ze worden hartelijk onthaald door de minister. Rick krijgt zelfs drie zoenen. "Ooit zult u mij ook moeten kussen," grapt Slick.

De minister nodigt hen uit om haar te volgen naar de vergaderzaal van de Raad van Ministers. Hij is nog nooit eerder in het Regeringsgebouw van Aruba geweest. Maar het maakt absoluut geen indruk op hem. Hij heeft eerder een gevoel van 'déjà vu'.

Hij heeft politieke wetenschappen en bestuurskunde gestudeerd in Nijmegen. Is inmiddels oprichter en voorzitter van de Vereniging Bestuurskunde van de Nederlandse Antillen en Aruba. Hierdoor heeft hij altijd al belangstelling gehad voor alles wat met besturen te maken heeft. Hij had al heel wat gemeentebouwen gezien, het Binnenhof, het Europees parlement. Hij was

zijn carrière begonnen in het Bestuurskantoor van het Eilandgebied Curaçao, bij het Topbureau. Daar had hij al alles meegeemaakt wat je kon meemaken binnen het openbaar bestuur, met name in het Caribische gebied. Hij had zelfs formaties van regeringscoalities begeleid. Daarom moest hij ook weg. De afgelopen jaren was hij nauw betrokken bij de afslanking van de overheid van Curaçao en was hij vier jaar projectleider “Reinventing Government” van de Regering van de Nederlandse Antillen. Hij was wijs genoeg om te weten dat je toch altijd moest observeren.

De minister ging in de voorzittersstoel zitten voor het portret van het koninklijk paar dat tussen de vlaggen van Nederland en Aruba was geplaatst. Rick opende het gesprek door over de politieke zaken van iedere dag te praten: wat staat er in de krant, wie heeft wat gezegd over wie.

De minister is een charismatische vrouw, ze praat zacht en aardig. Ze zou iedereen voor zich kunnen winnen. Een paar weken eerder had Rick hem gebeld. “Kun je niet een kort stukje schrijven voor de minister over de economie?” Hij had het een paar dagen uitgesteld. Maar Rick kwam steeds langs via e-mail. Uiteindelijk heeft hij tien minuten de tijd genomen om driekwart A-4 te vullen met een verhaal over het belang van politieke stabiliteit en economische ontwikkeling. Hierbij refereerde hij aan de permanente ruzie binnen de coalitie en de harde lijn van de oppositie. Hij verwachtte er niet veel van, maar Rick belde hem een paar dagen later om te vertellen dat de minister in de wekelijkse vergadering, op de dag van de pers, die boodschap had uitgesproken en dat het goed was ontvangen. Zo goed zelfs dat de gouverneur en de minister-president het tijdens de opening van het nieuw parlementaire jaar hadden overgenomen. Hij lag dus al goed bij de minister. Eigenlijk klikte het al vanaf de

eerste keer tijdens de lunch met haar. Tijdens de verkiezingsstrijd had hij haar ook twee telefonische adviezen gegeven. Hij adviseerde trouwens alle politieke partijen die hem om advies vroegen. Zo adviseert hij de PNP op Curaçao via een lid van de Eilandsraad en vergadert hij wel eens met het bestuur van de Democraten op Curaçao. Hij dacht: "Ik heb toch niet voor niets politieke wetenschappen gestudeerd?"

Na een tijdje kwam de minister ter zake; ze had de offerte met betrekking tot de organisatieontwikkeling van het Ministerie van Economische Zaken bestudeerd. Ze vindt het een goede aanpak. De heren kunnen zo beginnen.

Hij legt uit hoe het contract verder afgehandeld moet worden en afgesproken wordt dat zij zo snel mogelijk een contract zal opsturen. Ze praten nog wat na. Daarna staan ze op en verlaten gezamenlijk de vergaderzaal van de Raad van Ministers, richting de kantoren van de minister. Voor de deur van haar kantoor nemen ze afscheid. Rick krijgt weer drie zoenen, en dit keer krijgt hij er ook drie. Het heeft geklikt. Rick en hij lopen verder de rode loper af. De bewakers beneden zijn inmiddels twee geworden. Onderweg naar de auto kijkt hij op zijn horloge, een Casio databank natuurlijk, en constateert dat het al bijna één uur is. Het gesprek heeft meer dan twee uur geduurd. Niemand had daar erg in gehad.

Maar hij heeft ook een afspraak met Lita, de directeur van de "Aruba Quality Foundation". Lita is een zeer dynamische persoon. Ze heeft de kwaliteitsbeweging op Aruba in gang gezet. Ze hebben elkaar enkele maanden eerder voor het eerst ontmoet. Hij was namelijk op Curaçao ook betrokken geraakt bij het starten van de kwaliteitsbeweging op Curaçao om organisaties en mensen bewust te maken dat kwaliteit een basisvoorwaarde is

om internationaal zaken te kunnen doen. Hij en Zoila ondersteunen het zogenaamde "Quality Committee" waar de gezaghebber voorzitter van is. Zoila is een junior consultant die hij heeft aangetrokken tijdens zijn laatste rekruteringsstrip naar Nederland. Zoila is pas afgestudeerd en een positieve kracht. In dat verband had Joan het wel eens over Lita. Joan is de initiatiefneemster van de "Curaçao Quality Foundation". Ze werkt als "Human Resource Manager" bij de "Curaçao Tourism Development Board". Toen hij eens op Aruba moest zijn om het werk van Joe te controleren, was hij bij Lita langs gegaan.

Joe was op Aruba een aantal banken en verzekeringsmaatschappijen aan het begeleiden met het aanpassen van hun organisatie en computersystemen om geen problemen te hebben met de "millenniumbug". Het klikte ook meteen met Lita. Tijdens die ene ontmoeting had hij haar meteen gevraagd een week later op te treden voor een groep managers van Curaçao die hij had uitgenodigd voor een lunch in "La Belle Alliance". Bij die gelegenheid was ook zijn vriend Etienne Ys aanwezig. Die was na een korte periode van ministerschap (Financiën) nu gedeputeerde van Financiën van het Eilandgebied Curaçao. Hij onderkende direct de mogelijkheden die een kwaliteitsbeweging Curaçao zou bieden op korte en op lange termijn. Meteen na de dynamische presentatie nodigde hij haar uit om hetzelfde verhaal in de vergadering van het Bestuurscollege te komen vertellen. Dat is een week later ook gebeurd. Zo kwam het dat hij na meer dan een jaar weer eens in de vergaderzaal van het Bestuurscollege stond. Het Bestuurscollege had na de opdracht van de afslanking van het overheidsapparaat zijn bureau, de "Firm", uitgekotst. Dit had hij als zeer persoonlijk opgevat. Daarna was Lita nog een keer naar Curaçao overgekomen om op te treden op één van de seminars over kwaliteit. Drie weken ge-

leden had Lita hem gevraagd een offerte uit te brengen om Arubaanse consultants te coachen bij het implementeren van kwaliteitsprogramma's bij organisaties op Aruba. Hij had die offerte zelf geschreven. Na een hele lange tijd, want sinds hij directeur is geworden van de consultancy afdeling bij de "Firm", mag hij zich eigenlijk niet inlaten met de productie. Hij moest er toezicht op houden, voor de rest van de tijd moest hij strategie verder ontwikkelen, zijn adviseurs steeds de weg wijzen en verder met managers van de "Firm" in contact staan. Maar soms kan hij het niet laten. Hij had nu aansluitend een afspraak met Lita om die offerte te bespreken. Maar het vliegtuig zou binnen drie kwartier vertrekken.

"Rick, het is laat geworden. Ik moet nu gelijk naar de luchthaven."

"Is goed, ik breng je wel. Ik zal je naar Arubaanse muziek laten luisteren. Het is echt goed. Luister maar. Ken je het niet? Dit stuk vind ik goed. Luister naar de woorden. Hoor je dat: een moeder die geen eten heeft voor haar kind, wat zal ze haar kind vertellen. Ik ben pro kapitalisme, maar de laatste jaren vind ik dat kinderen wel te eten moeten hebben."

"Ik denk er ook zo over. Ik geloof dat God er ook zo over denkt."

Rick steekt hem de hand toe. Inmiddels zijn ze bij de luchthaven aangekomen. Hij stapt uit en schudt Rick nog eens de hand. En terwijl hij de autodeur sluit zegt hij:

"Misschien moeten wij eens een sociaal project op Aruba doen."

"Dat zou ik leuk vinden," zegt Rick.

Hij loopt meteen naar de emigratie. Vilma had natuurlijk gezorgd dat de luchthavenbelasting al was betaald. Hij loopt door

de beveiliging en begeeft zich naar de uitgang. Daar heeft hij nog twintig minuten te wachten. Een aantal passagiers die met dezelfde vlucht als hij waren aangekomen op Aruba keren nu ook weer terug naar Curaçao. Hij gaat zitten naast een Braziliaanse. Op de televisie in de vertrekhal zijn er beelden van de "US Open tenniskampioenschappen". In zijn jeugd heeft hij veel uren versleten op de tennisbaan, maar de laatste tien jaar heeft hij nog amper zijn rackets in de hand genomen. Op de andere televisie wordt de zaak Clinton nog steeds besproken. Hij haalt zijn palmtop tevoorschijn en begint het contract met de minister uit te schrijven. Hij gaat geconcentreerd verder tot de passagiers voor de ALM-vlucht naar Curaçao worden opgeroepen. Hij ruimt zijn spullen op en voegt zich bij de andere passagiers. Terwijl hij zich op het hete platform richting vliegtuig begeeft realiseert hij zich dat hij best wel honger begint te krijgen. Hij loopt de trap van het dashtoestel op, begroet de stewardess, doet zijn tas weg nadat hij zijn palmtop eruit heeft gehaald. Hij moet nog een paar zinnen formuleren en het contract is af. "Zo, straks even langs kantoor, het zaakje uitprinten, faxen en dan wachten tot het getekend terug komt." Hij weet uit ervaring dat een opdracht pas binnen is als het contract is getekend. Weer zit er een jonge mooie vrouw aan de andere kant van het gangpad. Ook dit maal in het zwart, maar nu in een mini-jurk. Hij doet zijn ogen dicht en ontspant zich.

Curaçao

Al spoedig is Curaçao weer in beeld. Hij was er in 1987 teruggekeerd na zes jaar studie in Nederland. In zijn jonge jaren had hij in Nederland nooit kunnen aarden. Hij was een Caribische mens, vond hij toen van zichzelf. Hij miste het klimaat en het aanzicht van de blauwe zee. Het kijken naar de zee gaf hem rust. Hij hoefde er niet lang en bewust naar te kijken, maar gewoon een blik was voldoende. In Nijmegen was er de Maas en het Maaskanaal, dat hielp een beetje, maar was niet voldoende. Hij had zich dan ook voorgenomen om niet te veel tijd door te brengen in Nederland. Gelukkig was zijn studie nooit een probleem. Hij heeft nog zelfs wat filosofie en psychologie erbij gedaan. Verder probeerde hij er het beste van te maken. Iedere zomer moest hij wel weer naar de zee, om bij te tanken. Hij had nog even overwogen te promoveren, dat zou pas na het vervullen van zijn militaire dienstplicht kunnen, maar hij had zich voorgenomen niet te lang in Nederland te blijven. Dus keerde hij terug. In zijn eentje, want Grace wilde haar studie psychologie afronden.

Hij kijkt even uit het raam: daar ligt het eiland. Het gaat er al jaren niet goed. Sinds 1986, toen de Shell het eiland verliet, de Venezolaanse bolivar devalueerde en het belastingverdrag met Amerika door de Amerikanen werd opgezegd ging het snel achteruit. Alle regeringen die aantraden, hebben geprobeerd een beleid van inkomstenverhoging en uitgavenverlaging te voeren. De inkomstenverhogingen zijn wel gelukt, maar de verlagingen deden meer pijn. Meer dan zestig procent van de overheidsuitgaven bestaat uit personeelskosten. En niemand durft mensen naar huis te sturen. De MAN van Lucille Wout en Don Martina,

hebben het gewaagd en hebben dat moeten betalen met een veroordeling van tien jaar tot de oppositiebanken. Daarna hebben alle regeringen het gezocht in schijnbewegingen en afleidingsmanoeuvres.

Lucille was in het midden van de jaren tachtig jong en gedeputeerde van Financiën bij het eilandgebied. Ze zou later de naam "Iron Lady" verwerven, door haar kordate manier van optreden en de felle wijze waarop ze op persconferenties haar standpunt verwoordde. In die tijd was de politiek vuil en men moest het opnemen tegen een stel van de meest notoire politici uit de geschiedenis. Dus Lucille moest wel.

Ze was toen de motor bij de eerste poging van de Antilliaanse overheden orde op zaken te stellen. Ze was lid van de projectgroep "Ekilibrio en Adelanto". Onder leiding van het adviesbureau "Berenschot" werd het beleid ingezet om inkomsten te verhogen en uitgaven te verlagen. Het project was op papier gezet en men was overgegaan tot de uitvoering ervan. Een van de eerste onderdelen van het beleid was het sluiten van een aantal overheidsdiensten die geen toegevoegde waarde hadden. Enkele ervan waren de onderhoudsploegen van de scholen en de bouwdienst "Semako". Jaren later zou men nog steeds over "Semako" praten. Daar werden ongeveer driehonderd ambtenaren wachtgeld aangezegd. Hun baan werd dus opgeheven, maar ze kregen nog enige tijd hun salaris doorbetaald of ontvingen een "oprotpremie". De volgende stap zou het "volumebeleid" zijn en daarna zou men de diensten "clusteren". Het volumebeleid hield in dat twintig procent van de ambtenaren per dienst ook wachtgeld zou worden aangeboden. Deze mensen moesten door de diensthoofden aangewezen worden en daar groeide de weerstand. De diensthoofden durfden het niet en sommigen

vreesden voor hun persoonlijke veiligheid. Zo ver is het niet gekomen. De PNP voerde felle oppositie. Men beweert dat de coalitie aan z'n eind is gekomen doordat wijlen Papa Godett van de FOL de steun aan de coalitie opzegde toen "men" hem was gaan vertellen dat zijn familieleden op de lijst van het volumebeleid waren geplaatst.

PNP had een "Alternatief plan". De ambtenaren mochten vrijwillig wachtgeld aanvragen. De MAN moest naar de oppositie en er kwam een nieuwe coalitie. Het alternatief plan heeft een ravage veroorzaakt in het apparaat. Vele goede ambtenaren stapten op waardoor de kwaliteit van het apparaat afnam.

Dit was een zeer pijnlijke periode en Lucille werd gezien als de aanstichtster van dit alles. Maar Slick wist dat haar intenties goed waren en dat ze eerlijk en transparant had getracht te handelen.

Slick is het zich altijd blijven herinneren. De laatste dag dat Lucille in haar kantoor zat. Hij was bij haar op bezoek. Ze zaten tussen de dozen voor het laatst koffie te drinken. Lucille zei tegen hem:

"In het leven moet je keuzes maken: om aardig gevonden te worden of gerespecteerd te worden. Ik kies voor het laatste. In de rest van jouw carrière als adviseur, adviseer je naar eer en geweten. Adviseer nooit om een gedeputeerde het naar de zin te maken. Als je dat doet kom ik zelf achter je aan."

Hij heeft die woorden goed onthouden, alsof hij wist dat het meer dan tien jaar zou duren voordat hij haar weer zou spreken.

De laatste schijnbeweging van de politici was het referendum over de toekomstige staatkundige structuur, nu al weer vier jaar geleden, in 1993. Alle bestaande politieke partijen hebben de bevolking duidelijk trachten te maken dat een autonome status

van Curaçao, los van de andere vier eilanden van de Nederlandse Antillen: Bonaire, St. Maarten, St. Eustatius en Saba, de oplossing zou zijn voor alle problemen van Curaçao. Volgens Slick, hebben alleen Orlando Cuales en Joyceline Clemencia gestemd voor de optie van onafhankelijkheid. Optie C: Curaçao als provincie van Nederland, had ook maar een handje vol voorstanders, waaronder Stanley Brown. Meer dan vijfenzeventig procent van de stemmers waren voorstander van de status-quo: het behouden van de staatkundige banden tussen de eilanden van de Nederlandse Antillen. Uit deze groep is later de PAR ontstaan met Miguel Pourier als boegbeeld. Aan zijn zijde verscheen Lucille, die weer terugkwam in de politiek nadat ze zich had moeten terugtrekken om te boeten voor haar "zonde". Ook verschenen jongens als Etienne, Glen, Leonard en Michelle, de dochter van de grootste bankier van het eiland. Het was de miserie van de PAR om de Nederlandse Antillen te herstructureren. Daar is niet veel van gekomen omdat de PAR werd geconfronteerd met grote financiële en economische problemen die alle aandacht eisten. In dit rijtje moet zeer zeker ook de criminaliteit worden genoemd. De PAR heeft geprobeerd om met oplossingen te komen, maar door onervarenheid en harde oppositie van PNP aangevoerd door Suzy Römer, is ze niet ver genoeg gekomen. Bij de verkiezingen in februari 1998 ging ze zodanig achteruit dat ze de coalitie met de MAN niet kon handhaven. Nu moet ze boeten in de oppositiebanken.

Nu gaan Suzy en Errol Cova, de grote vakbondsleider van de afgelopen dertig jaar, het maken. Maar hoe is nog niet duidelijk. Ze hebben gezegd banen te zullen creëren. Maurice van de FOL partij, die verrassend minister van Telecommunicatie is geworden, na een hele rel rond de kandidatuur van Nelson Monte,

doet het onverwachts goed. Hij heeft gelijk de strijd aangeboden met de machtige KLM, met de Nederlandse regering op de achtergrond, om de monopolie op de trans-Atlantische route, Willemstad-Amsterdam, te doorbreken. Zijn hoop, en de hoop van velen is dat, door de prijs te verlagen de toeristen zullen toestromen. Maar voorlopig zijn het de Antillianen die naar Nederland vloeien. De stad wordt steeds leger, steeds meer huizen hebben een bordje van een makelaar voor de deur, met te huur of te koop erop. De criminaliteit is de laatste jaren gestegen en ook geëxporteerd naar Nederland. Een kleine groep voornamelijk jeugdige Antillianen bezorgt de hele Antilliaanse gemeenschap in Nederland een slechte reputatie. De oorzaak van dit alles is onder meer een falend onderwijs dat te veel "drop-outs" produceert. 41% heeft geen enkel diploma op zak. Maar ook hier hebben de heren en dames politici het niet voor elkaar gekregen. Ook hier allerlei schijnbewegingen, met name lange discussies over de voertaal in het onderwijs. En ondertussen: wat is echt veranderd? De resultaten werden steeds slechter.

Maar Curaçao, het eilandje dat daar lag, was het voor hem. Hij zag de potentie en probeerde bij iedere gelegenheid en ruimte die hij kreeg, zaken in positieve zin te beïnvloeden.

De "Firm"

Rond drie uur landt de ALM op Hato. Zoals altijd stapt hij uit de stoel nadat de dash tot stilstand is gekomen. Hij pakt zijn "bag" en loopt de trap af richting aankomsthal. Het is toch een eindje lopen in de hitte op dit tijdstip van de dag. Hij haalt zijn draagbare telefoon, die het op Curaçao weer doet, tevoorschijn en belt Vilma.

"Vil, bel Lita van de "Aruba Quality Foundation" en leg uit dat het gesprek met de minister is uitgelopen en ik het daarom niet heb gered om met haar te lunchen. Zeg dat het mij erg spijt en dat ik binnenkort een nieuwe afspraak met haar maak. Ik ben zo op kantoor om het contract met de minister te printen en te faxen. Zijn er verder nog berichten?"

"Ja, ik heb die spullen voor St. Maarten voor je klaar gelegd."

Hij laat zijn identiteitsbewijs zien aan de emigratiepolitie, geeft het formulier af en loopt door. Hij heeft geen koffer, dus hoeft hij niet te wachten. Binnen enkele minuten staat hij dus op straat.

"Dorst," denkt hij en loopt naar één van de machines van "Coca-Cola" waar je softdrinks kunt kopen. Een rode, zonder suiker. Alle suiker en vet die hij kan vermijden, vermijdt hij.

Weer pakt hij zijn telefoon. Dit keer belt hij naar huis.

"Grace ik ben er. Ik ga even langs kantoor om een contract te verzorgen en ik haal dan een broodje bij "Subway". Ik ben om

vier uur thuis en ik moet om half zes weer op de luchthaven zijn.”

“Het is goed schat, wij wachten op je.”

Inmiddels is hij bij zijn BMW gearriveerd. Nog even betalen voor het parkeren en hij is onderweg.

Hij rijdt door Souax, een wijk die zonder planning tot stand is gekomen, omdat politici niet hebben ingegrepen toen jaren terug de illegale bouw begon. De buurt werd omschreven als onveilig met vele sociale problemen. Maar voor hem was het de wijk waar zijn schoonzus met gezin jarenlang hebben gewoond voordat ze naar Buena Vista waren verhuisd. De rotonde voorbij, de universiteit links laten liggen en de hoofdingang van Julianadorp rechts. In Julianadorp had hij een groot deel van zijn jeugd doorgebracht. Zijn ouders woonden er nog en Berto zijn broer heeft er ook een huis gekocht. Over de EEG-weg rijdt hij het “World Trade Center”, “Marriott” en de waterfabriek voorbij. Dit was een stuk van zijn favoriete joggingroute in het weekend. “Holiday Beach & Casino”, het “St. Elisabeth Hospitaal” en rechtsaf het viaduct op. Voordat hij naar rechts afslaat ziet hij de vorderingen van de bouw van de “Megapier”. Een enorme pier voor de steeds groter wordende cruiseschepen die Curaçao gelukkig steeds vaker aandoen. Hij hield van Otrobanda. Eén van de vele redenen was dat Grace in Otrobanda was opgegroeid. De Julianabrug over. Op het hoogste punt van de brug kon hij niet alleen Willemstad en de Annabaai en het Schottegat zien liggen, maar ook de Tafelberg en daar ook het booreiland in constructie in de Caracasbaai. Enkele maanden geleden laaide er een heftige discussie rond de beslissing om dit project te laten plaatsvinden. Er waren er die beweerden dat het project de rifkoralen zou aantasten. Dit is waar, maar had met

simpel praten opgelost kunnen worden. Dat is uiteindelijk ook gebeurd.

Hij rijdt de brug af, Parera langs en stopt bij "Subway" Salinja. Ze kennen hem hier. Hij haalt vaak een broodje, als hij moet door werken.

"Six inch, veggie delite en een glas water."

Neemt plaats aan tafel en eet even. Het is al bijna halfvier als de auto richting het kantoor van de "Firm" rijdt. Het gebouw van de "Firm" ligt enkele minuten verder. Hij loopt het pand binnen en begroet Mary, de receptioniste met een figuur waar maar weinigen aan kunnen tippen. Hij is halverwege de trap als Sam Bluefield zijn kamer op de begane grond uitkomt.

"Ik dacht dat je op St. Maarten zat."

"Ja, straks. Ik kom nu uit Aruba. De minister gaat tekenen."

"Mooi," roept Sam.

Sam vertrekt zelf dit weekend naar Nederland. Hij weet niet wat de missie is van Sam en eerlijk gezegd interesseert het hem ook niet of beter gezegd: hij heeft er geen tijd voor. Sam gaat over het hele kantoor met name Accountancy en hij gaat over de Consultancy. De laatste weken is er tussen hem en Sam een zakelijk meningsverschil. Sam wil dat hij consultants naar Nederland stuurt om daar een project uit te voeren. Dat zou beter zijn voor de omzet. Hij daarentegen is van mening, dat hij voldoende werk heeft voor zijn team en dat de niet declarabele uren wel-

kom zijn voor de speciale projecten van het programma "2020: Creating our Caribbean Future".

Hij loopt zijn kamer binnen waar Vil en John bezig zijn.

"En, hoe was het," vraagt John.

"Goed. De minister gaat tekenen."

Hij neemt plaats achter zijn "notebook" en geeft de printopdracht. Hij tekent het en geeft het aan Vil met de boodschap: "Het moet vandaag weg. Waar liggen de spullen voor St. Maarten?"

"Ik moet er nog een boekje bij doen en dan is het klaar," antwoordt Vil.

"Ik ben laat."

En hij rent de trap af.

Het gezin

Even later, om vijf minuten voor vier, rijdt hij de bocht om zijn straat binnen. Hij drukt op de knop, de garagedeur gaat open en hij rijdt het huis binnen. Ze zijn alle drie klaar en stappen in de auto. Grace is vierendertig, ziet er nog uit als vijfentwintig en dat na twee zwangerschappen. Ze deed daar in tegenstelling tot hem, niet veel voor. De laatste maanden gaat zij twee ochtenden in de week naar fitness. Na de geboorte van hun zoon heeft ze besloten om zich volledig te gaan wijden aan de opvoeding van de kinderen. Toen was hij nog ambtenaar en was hun inkomen een stuk lager, maar zij was principieel in dit soort zaken. Af en toe werkt ze freelance. Ze draait het hele huishouden, alles behalve zijn werk en dat vindt hij ook maar beter zo.

Hun zoontje is zes, die moet om vier uur op computerles zitten. Hij is het vriendje van zijn vader. Hij is nu in een soort peuter-tijd dus teistert hij zijn moeder door niet te luisteren, tegen te spreken en te gillen.

Hun dochtertje is vier. De twee kinderen kunnen het goed met elkaar vinden. Zij moet om kwart over vier op ballet zijn.

Grace neemt het stuur over, hij is moe. Ze rijden weg. Zoontje wordt afgezet en ze rijden door naar de balletschool op Groot Davelaar, waar Grace in haar jeugd ook op ballet heeft gezeten.

Dan hebben ze twintig minuten.

“Zullen wij bij “Baskin & Robbins” een ijsje halen?” stelt hij voor. Daar zegt zij nooit nee tegen. Zo zitten ze aan het ijsje en

bespreken ze de dag en de komende dagen. Daarna halen ze de kinderen weer op. Eerst het dochttertje, dan het zoontje.

Om kwart over vijf zijn ze weer richting het vliegveld Hato. De kinderen gaan graag naar de luchthaven. Het zoontje is verzot op vliegtuigen. Zo waren ze enkele weken geleden naar de open dag van de "Aeroclub" geweest, ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan. Hij moest alle vliegtuigen in en moest in iedere cockpit achter de knuppel.

Ze nemen plaats in het restaurant van de luchthaven. Die heeft duidelijk betere tijden gekend. Eigenlijk heeft het, om één of andere reden, nooit echt goed gedraaid. Maar je had er het perfecte uitzicht op het platform. De kinderen moesten nog een "pastechi" eten.

Even later neemt hij afscheid en sluit hij ze allemaal in zijn armen. Hij is blij dat hij zich heeft omgekleed en nu een oranje poloshirt en een kaki broek aanheeft. Hij reist het liefst in makkelijk kleding.

St. Maarten

Hij neemt plaats in de eerste rij na de 'businessclass' van de DC-8 naar St. Maarten. Even later stappen de minister en Statenleden van de Nederlandse Antillen, afkomstig van St. Maarten, het vliegtuig binnen. Het Statendebat over het beleid is afgerond en de mensen gaan weer naar huis. De minister gaat iedere donderdag naar huis.

Hij kent ze allemaal. Maar houdt niet van "small talk" en houdt zich daarom afzijdig.

Ook een dikke man met zijn hele been in het gips, steunend op twee krukken stapt het vliegtuig in. Hij kan vanwege zijn postuur en been in het gips niet direct zitten. Er wordt wel vier keer op drie verschillende plaatsen geprobeerd om hem te laten zitten. De man raakt er helemaal bezweet van en slecht gehumeurd.

Terwijl de heren en dames politici luidruchtig hun politieke daden met elkaar delen stijgt het vliegtuig op.

Het is over zeven uur. Hij is moe.

"De vliegtijd naar St. Maarten bedraagt één uur en vijftien minuten," roept de gezagvoerder.

Slick leest nog een aantal pagina's uit het boek dat hij vanochtend in de vertrekhal heeft gekocht. Even komt de droom om eens een eigen roman te schrijven weer boven. Na enkele pagina's besluit hij te mediteren. Halverwege zijn meditatie wordt het avondeten geserveerd. Dus besluit hij uit meditatie te

komen. Het is een hele toestand om het serveerkarretje door het pad te krijgen want het been van de man in het gips verspert de doorgang.

Na het eten besluit hij te slapen.

Het is bijna negen uur als St. Maarten in beeld is. Buiten is het donker en ziet het eiland eruit als een kerstboom door alle verlichting. Je kunt aan het gedrag van de passagiers zien wie thuis gekomen is en wie op vakantie is of om andere redenen het eiland aandoet.

Het is alweer enkele jaren geleden dat hij op dit eiland was. Hij bezocht het eiland voor het eerst in 1994. Het kabinet Pourier II was net aangetreden. Harold Arends was benoemd tot staatssecretaris en had aangekondigd, in navolging van de "Clinton Administration", een beleid "Reinventing Government" in te zetten. Dat hadden hij en Joe uit de krant vernomen. Ze hadden Arends gebeld en vertelt dat ze uit het internationale netwerk van de "Firm" voldoende deskundigheid naar het eiland konden brengen om met lokale mensen de klus te klaren. Tot op dat moment had Harold het gedaan met mensen van de "University of Georgia". Harold had ze de kans gegeven en zij hadden offer- te uitgebracht om een training over het herontwerpen van processen binnen de overheid, te geven aan alle ambtenaren van de Bovenwinden. Ze moesten het opnemen tegen "Blue Blocks" maar sleepten de opdracht in de wacht. Zo waren ze gereisd naar St. Maarten. Joe, Wendel en hij. Harold en zijn secretaris waren ook op St. Maarten. Ze hadden naast een goede training van tachtig ambtenaren de tijd van hun leven. Hij leerde Wendel toen nog beter kennen. Zijn grappen en gulheid. Hij kon zich nog

goed herinneren hoe ze met zijn allen gezellig hadden gegeten aan de Franse kant van het eiland, in Marigot, aan de jachthaven. Kort daarop waren hij en Joe nog een keer geweest voor een vervolgtraining. Die keer eindigden ze in een bordeel in de heuvels. Hij had lang uitgekeken naar het bezoek aan St. Maarten. Twee jaar geleden was het eiland getroffen door de orkaan Louis. Het moet heel erg geweest zijn. Volgens de verhalen was bijna alles weggewaaid. Hij had vernomen dat de mensen van St. Maarten niet bij de pakken zijn gaan neerzitten, maar meteen de dag daarna zijn begonnen met de opbouw van hun eiland.

Hij was benieuwd hoe hij het eiland aan zou treffen. Van de paar keer die hij er was geweest, had hij al waargenomen dat de mensen van St. Maarten actiegericht zijn, niet van die lange verhalen en analyses van de Curaçaoënaar, maar gewoon doen.

Als hij zijn identiteitsbewijs laat zien, mag hij doorlopen. De eerste persoon die hij tegenkomt als hij naar buiten stapt is Betto. Die staat op hem te wachten. Hij heeft net Janette, één van de senior consultants uit het team, op het vliegtuig naar Curaçao gezet. Slick had samen met ze moeten vertrekken naar St. Maarten, maar moest op het laatste moment een dag later komen omdat de minister op Aruba hem ineens moest zien.

Betto is zevenenvertig jaar. Hij is pas door hem in dienst genomen bij de "Firm". Daarvoor werkte hij bij een concurrent. Door ontwikkelingen daar wilde hij weg en heeft hij Slick gebeld. Ze kenden elkaar al lang, maar leerden elkaar beter kennen bij een training "consultancy-skills", twee jaar daarvoor. Betto is ervaren, heeft van alles meegemaakt en kent St. Maarten goed. Zijn specialiteit is "Human Resource Management" en training.

Enige weken geleden had de "Firm" een opdracht binnengehaald om de leidinggevendenden van de overheden van Saba en St. Eustatius te trainen in het schrijven van werkplannen. Vandaag was de eerste ontmoeting met de opdrachtgever.

Betto is ontspannen, hij heeft geen das om, wat hij anders altijd wel heeft.

"Ik wist dat ik op je kon rekenen," zei Slick.

"Ja, natuurlijk." Terwijl ze naar de huurauto lopen vertelt Betto hoe de meeting met de cliënt is verlopen. Hij is zeer uitgelaten, zeer tevreden. Het moest bijna de perfecte meeting zijn geweest. Slick is zeer opgelucht. Hij is niet blij dat hij het niet mee kon maken. De opdracht is belangrijk en hij wil het zijn volledige aandacht geven.

Ze stappen in de auto en praten verder over de afgelopen dag en rijden de heuvels in, richting Philipsburg. Twintig minuten later komen ze aan in het "Bay Side Beach Hotel".

Betto had het aangeraden. Toen hij stond in te checken bij de "front desk", kon hij meteen zien waarom Betto graag hier verbleef. Het was een mooi en goed gelegen hotel.

Als hij eenmaal de sleutels in de hand heeft vraagt Betto: "Wat gaan we doen? Heb je al gegeten."

"Ja, ik heb licht gegeten omdat ik er rekening mee heb gehouden dat wij samen gaan dineren."

"Okay, laten wij dineren."

Hij had in het vliegtuig al gegeten, maar wilde Betto niet teleurstellen. Hij brengt zijn spullen naar de kamer en ontmoet Betto enkele minuten later in de lobby. Ze stappen in de auto en rijden de stad in. Ze kiezen voor een Frans restaurant aan zee. Tijdens het eten nemen ze de tijd om de ontwikkelingen op kantoor door de nemen. Ze gaan met name in op de verhoudingen binnen het team van consultants, hoe die zich ontwikkelen en

welke punten bijgestuurd moeten worden. Rond elf uur verlaten ze het restaurant en gaan richting het hotel. Ze spreken af om elkaar om halfacht te ontmoeten voor het ontbijt.

Hij gaat naar de kamer en neemt een warm bad. Hij kan de Franse kruiden op zijn maag goed voelen. Hij baalt omdat hij niet heeft gesport vandaag en juist na een dag met zoveel indrukken heeft hij zijn uitlaatklep nodig. Hij legt zich erbij neer en gaat op het bed liggen en doet de televisie aan. Alle nieuwsprogramma's gaan nog over Clinton. Hij besluit om naar wat fragmenten van films te kijken en gaat tot slot slapen.

Om zes uur gaat de wekker van zijn "palmtop". Hij opent het gordijn en ziet dat het gedurende de nacht heeft geregend. Hij ziet nu pas dat aan de overkant van de weg de tennisbaan ligt. Vervolgens trekt hij zijn sportsokken en Adidas joggingschoenen aan. Sinds zijn jonge jaren slaapt hij in sportkleding. Hij begeeft zich naar de lobby en vraagt om de sleutels van de tennisbaan. Daar werkt hij een conditietraining af. Het is een fantastische ervaring, rennen op een tennisbaan tussen de heuvels en de zee van St. Maarten. Iedere keer als hij hier is, snapt hij beter waarom het toerisme hier zo goed gaat.

Om kwart voor zeven gaat hij naar zijn kamer, neemt een bad en doet zijn witte shirt aan met een gele stropdas en zijn zwart pak. Het pak zit lekker ruim. Hij ziet er weer erg 'slick' uit, professioneel. Hij loopt de kamer uit en gaat Betto ontmoeten voor het ontbijt. In de lobby komen ze elkaar tegen. "Goede morgen, heb je Vilma al gebeld?" vraagt hij aan Betto.
"Nee, na het ontbijt, het is nu nog te vroeg."

Ze lopen de trap af en komen op terras van het restaurant met zicht op de baai. Er staat een uitgebreid ontbijtbuffet op hen te

wachten. Hij haalt wat fruit, sap en melk. Betto kiest voor gebakken eieren en sap. Eén tafel verder ontbijt ook de directeur van de "Antelecom", het Antilliaanse telefoonbedrijf dat zich bezighoudt met internationaal telefoonverkeer, met zijn vrouw en een medewerker. Nu kan hij zich herinneren dat zij op dezelfde vlucht zaten als hij. Ze kijken elkaar aan. Zo gaven zij er blijk van dat ze elkaar hebben gezien.

De "Antelecom" geniet nu protectie, maar moet in het jaar 2002 de internationale concurrentie aan. Verwacht wordt dat ze moeten fuseren met "Setel", het lokale telefoonbedrijf van Curaçao. Er moet veel gebeuren. De "Firm" is al alle kennis aan het organiseren om een kans te maken bij het mogen helpen bij veranderingen in de telecom. De telecommunicatie zal de nieuwe economie mogelijk maken. Een wereld waar iedereen permanent met elkaar in contact staat. Die wereld spreekt hem aan en tracht hij het voor zichzelf en de mensen om hem heen zo snel mogelijk te realiseren.

Na het ontbijt stappen de heren op en lopen door de lobby naar de auto. In de auto haalt Betto zijn portable telefoon tevoorschijn en belt Vilma op Curaçao. Hij heeft zijn telefoon bij een lokaal telefoonbedrijf laten programmeren en daardoor is het voor hem mogelijk om het op St. Maarten te gebruiken.

Vil is er niet. Ze moeten haar bereiken want ze hebben geen overzicht van alle afspraken van de dag. Gelukkig kennen ze de eerste afspraak. Betto moet een topmedewerker van de Dienst Onderwijs van St. Maarten spreken over de voortgang van een project met als doel het oprichten van een volwasseneducatiecentrum. Maanden terug had hij het behoeftenonderzoek afgerond en ingediend, maar heeft sindsdien niets meer gehoord.

Ze rijden de hoofdstraat van Philipsburg binnen. Betto stopt voor een pand en stelt vast dat de organisatie inmiddels is verhuisd. Betto doet navraag waar de dienst nu gehuisvest is. Even later zijn ze op de hoek waar het pand vermoedelijk wel is. Het is half negen in de ochtend. Gezien de aard van het gesprek besluiten zij dat Betto het gesprek onder vier ogen zal voeren.

Naarmate de dag vordert begint Slick vermoeid te raken. Hij heeft niet zo goed geslapen, omdat hij voor zijn doen te laat een te pittige maaltijd had genuttigd. Rond twaalf uur ronden ze het gesprek af en bellen weer naar Curaçao. Ditmaal hebben ze contact met Janette, die dus goed is aangekomen en verder werkt. Zij geeft door dat de heren om twee uur een afspraak hebben met Jean James, directeur "Middelen" van het Eilandgebied St. Maarten en om drie uur met gezaghebber Dennis Richardson. Ze zijn toch in de buurt van de "Government building" dus gaan zij even langs om de afspraken te bevestigen. Zowel Betto als Slick zijn het type dat er niet van houdt zich te moeten verontschuldigen aan het begin van een afspraak.

Het gebouw ziet er goed uit. Niet zo goed als in Aruba, maar er zit systeem in. Er is een receptionist. Die belt naar de secretaresses en even later zijn de afspraken herbevestigd.

Betto stelt voor om te gaan lunchen. "Ik ken hier in de buurt een leuk restaurant. Het is van de zoon van Claude Wathy." Ze lopen zwijgzaam er naartoe. Slick doet zijn jas over de schouder. Een pak staat hem goed, maar hij heeft het niet nodig, het liefst heeft hij ruime sportkleding aan.

Het restaurant ziet er leuk uit, vele pastelkleuren en goede achtergrondmuziek. Op de achtergrond hoort hij één van zijn favoriete instrumentale platen: "Feel so good" van Chuck Mangione.

De bediening is buitenlands. Dit is één van de gevolgen van de verdubbeling van de bevolkingsomvang binnen tien jaar. Eén van de meisjes komt uit Oostenrijk en ze werkt een paar maanden om geld te verdienen om door te gaan naar Zuid-Amerika. Hij neemt een "Cesar salad" en Betto een soort bonensoep. Even later komt mijnheer Wathy aanlopen en stelt zich aan hen voor. Hij is jong, tweeëndertig jaar naar schatting. Ze praten wat over de zaak en het toerisme.

Hij neemt afscheid: "Enjoy your meal."

Nadat de heren hebben afgerekend lopen ze naar de auto. Tijdens het lopen besluiten zij even naar het hotel te gaan om zich op te frissen.

Om tien voor twee stappen ze in de auto richting de "Government building".

2020

Eén van de zaken die Vilma voor hem heeft klaar gelegd zijn exemplaren van de publicatie die hij samen met al zijn collegae heeft geschreven: "2020: Creating our Caribbean Future". Het is het resultaat van een heel jaar werk.

Het hele consulting team was op het project van Harold Arends, "Reinventing Government". Het werd gefinancierd door Kabna, een Nederlands departement belast met de Antillen en Aruba. Kabna had voorgesteld het project te faseren. Maar de fasen slo-ten niet op elkaar aan, want voordat iedere nieuwe fase van start kon gaan moest er een uitgebreid evaluatierapport en een projectdossier worden opgesteld. Deze werden dan ingediend bij de Kabna. Kabna liet het dossier vervolgens beoordelen, alvorens minister Voorhoeve een beslissing nam. Eén van de laatste adviseurs was Gilbert Wawoe. Wawoe is lid van de Raad van Staten. Vroeger heeft hij bij de Shell op Curaçao gezeten en daarna in Nederland. Na zijn pensioen is hij meer aan politiek in Nederland gaan doen. Zo is het gekomen dat hij nu adviseur is van zijn partijgenoot, belast met de Antillen. Wawoe leek achter het programma te staan, maar het bleef iedere keer lang duren. Om de zoveel tijd lag het project dus weken stil.

Een bedenkelijk probleem voor de "Firm".

In december 1996 was het weer het geval. Dit vormde een grote bedreiging voor de consultancy afdeling van de "Firm", aangezien er in die periode geen omzet werd gemaakt. Daarom besloot hij met het hele consulting team diep na te denken over de strategie van de praktijk. Na dagen van lang en diep nadenken en brainstormen kwamen ze tot de conclusie dat de "Firm's" consulting ergens voor moest staan. De stelling was dat, wil de "Firm" succesvol zijn, Curaçao succesvol moet zijn. Dat het niet

goed ging met Curaçao is duidelijk. De reden hiervan was volgens het team het feit dat er geen visie was voor Curaçao als geheel en dat bedrijven zonder lange termijn visie werken. Als bedrijven geen visie hebben, zullen zij ook geen behoefte hebben aan diensten van een consultant. Immers de rol van een consultant is om organisaties te begeleiden van een niet gewenste situatie naar een gewenste. Het was daarom van belang om visionair denken te stimuleren. Het programma moest heel 1997 duren en zou bestaan uit de volgende onderdelen: "Change drivers", "Government of the Future", "School of the Future", "Working and Living in the Future", een politieke dialoog met alle politieke partijen en "Change management". Het zou worden afgerond met een publicatie en er zou een website worden gecreëerd. Vele talkshows zouden worden bezocht op radio en televisie en vele pagina's in de krant zouden gevuld worden. Dit was het oorspronkelijke plan. Het plan was klaar in de eerste week van januari 1997. Gedurende de uitvoering is het plan alleen maar groter geworden.

In de tussentijd had het hele team de "Celestijnse Belofte" van James Redfield gelezen. Dit had het hele jargon beïnvloed. Men sprak van energie, van toeval en al dat soort zaken die zij zelf een aantal weken eerder vaag zouden hebben genoemd.

Het is 15 januari 1997. Het jaar is amper begonnen en ze waren op het punt het 2020 te lanceren. Hij komt die dag te voet aan op kantoor want hij had zijn BMW voor een servicebeurt naar de garage gebracht. Hij kwam Ingrid tegen. "Heb je het al gehoord, heb je het al gehoord," riep zij uitzinnig. "Wat, wat," schreeuwde hij bijna.

"Wendel is overleden."

Hij ging naar boven en achter zijn bureau zitten. Hij weet niet meer hoe lang hij daar heeft gezeten, wat hij precies heeft

gedacht en gedaan. Uiteindelijk was hij wel opgestaan en naar het huis van Wendel gegaan om bij de familie te zijn.

Toen hij drie jaar eerder bij de “Firm” kwam werken leerde hij Wendel kennen. Ze waren erg op elkaar gesteld. Iedere dag dronken ze een kop koffie in zijn kantoor en hadden ze vijftien minuten gezelligheid, maar ondertussen schonk Wendel hem zijn wijsheid. Hij had Wendel ook veel beter leren kennen op de reizen die ze samen hadden ondernomen, onder andere naar St. Maarten, Bonaire en Chicago. Dat was nu voorbij.

Na de begrafenis probeerden ze met zijn allen de draad weer op te pakken. Het was niet meer dan logisch dat 2020 werd opgedragen aan Wendel.

Het eerste seminar was “Change driver”. Het werd geopend door de gouverneur. Dat was de eerste keer dat hij de gouverneur ontmoette. Hij was onder de indruk van de eenvoud en oprechtheid van deze persoon. Sindsdien volgde hij de gouverneur zeer nauwlettend via de media.

Het doel van het seminar was om duidelijk te maken hoe de technologie de hele wereld veranderde en dat organisaties visie en een strategie dienen te ontwikkelen om te overleven. Het was een groot succes. Wat hem het meest was bij gebleven was de discussie over de prijs en de kwaliteit van de telecommunicatie tussen Chris Engels van “Curanet”, Eikelenboom en Constan-
cia. “Antelecom” en “Setel” waren toen nog lang geen vrienden. Op die middag was Frank Martinus Arion de “key note speaker”. De argumentatie voor deze keuze was dat hij in zijn laatste boek “De laatste vrijheid” blijk had gegeven van groot inzicht hoe het Caribische gebied in de wereld van vandaag de dag

stond. In de globaliserende wereld, gesymboliseerd door de CNN. Maar natuurlijk kan men Frank niet los zien van zijn "Dubbelspel".

Het was het begin van een serie van gebeurtenissen. Enkele maanden later was er het seminar "Government of the Future". Voor die gelegenheid hebben ze Ruth Richardson uit Nieuw Zeeland laten overkomen. Ruth was voormalig minister van Financiën. Het was haar gelukt om een sluitende begroting te presenteren. Dit was in vijftig jaar niet gelukt in New Zealand. Sindsdien geldt New Zealand als een model in de wereld.

Het was op aandringen van John dat hij Ruth had gehaald. Ruth was gelijk op de radio in het programma van Mariano: "Perspektiva", alleen was het Orlando Cuales die toen was ingevallen. "Prespektiva" is het best beluisterde radioprogramma. Die ochtend is het interview van een ongekend hoog niveau. Iedereen had het er over. De boodschap van Ruth is dat de overheid snel klein moet worden en de economie geliberaliseerd. Zij onderschreef volledig het "Reinventing Governmen" verhaal. Voor die gelegenheid was ook Dennis Richardson, toen reeds gezaghebber van St. Maarten, uitgenodigd.

Zo werd het hele programma afgewerkt en werd midden in het jaar de "Wendel Girigori Change Award" gecreëerd. Het werd voor het eerst in december 1997 uitgereikt aan de ALM, toen geleid door Duncan Fischer. Ook de eerste "change agent" Conrad Aleon was aanwezig. Hij was bij deze gelegenheid "key note speaker". Op die avond werd het eerste exemplaar van het 2020-boek uitgereikt aan de dochter van Wendel. Ook werd het literair Café bedacht dat jaar.

Dat boekje heeft hij nu bij zich. Ze melden zich keurig op tijd bij de receptionist. Even later zit hij bij Dennis, die het boek in ontvangst neemt. Hij geeft Slick een CD met "steel pan" muziek cadeau. Even later nemen ze afscheid. Slick hoopt dat de "Firm" langzaam meer werk zou krijgen op St. Maarten. Amador Muller is eilandsecretaris, die kent hij al heel lang, al voordat hij secretaris was van het Eilandgebied St. Maarten. Ook dat zou kunnen helpen.

De vrije tijd

Grace en zijn zoontje halen hem op bij de airport. Ze zijn blij elkaar weer te zien. Het is al laat als ze weer thuis zijn. De "bag" wordt neergezet met de intentie die morgen weer uit te pakken.

De volgende ochtend is zaterdag. Dat is de dag dat de kinderen naar zwembles gaan op "Seaquarium", bij Enid Brigitha. Zowel Grace als hij gaan het water in met de kinderen. Het is leuk voor het hele gezin, maar tegelijk bezorgt de zee hem een massage, die hij na een hele week trainen goed kan gebruiken. Om elf uur zijn ze weer thuis. Hij realiseert zich dat hij even naar kantoor moet om zijn notebook af te geven aan de systeembeheerder die er nieuwe software op moet doen. Op zijn bureau ziet hij dat minister Beke het contract heeft getekend, maar ook dat Bonaire een contract heeft getekend voor het opstellen van een integraal sportbeleid.

"Yes, creating our Caribbean future," roept hij. Hij vertrekt weer naar huis om de rest van de dag door te brengen met het gezin. Om zeven uur gaat hij vijf kilometer lopen op de "Koredor", zijn route in het weekend.

De volgende dag gaan zij traditioneel naar Julianadorp bij zijn ouders om met de rest van de familie te lunchen. Zo onderhouden de kinderen de familieband met zijn ouders en de rest van de familie.

Het is kwart over zeven in de avond als hij in de keuken zijn sportdrink staat op te lossen. Vervolgens doet hij zijn taekwondo Adidaspak aan en wikkelt zijn zwarte band om. In het pak ziet hij er nog slanker en gespierder uit. De sporttas wordt gevuld met kleding voor na de training. Hij neemt afscheid en is onderweg.

Hij heeft bij wijze van spreken altijd taekwondo beoefend. Taekwondo was voor hem het leven. Het op de mat stappen met een tegenstander was het leven. Het is vaak niet de tegenstander die je overwint, maar de overwinning die je behaalt op jezelf. Ieder mens moet zijn angsten overwinnen om verder te kunnen. Iedere taekwondoka moet iedere dag zichzelf overwinnen. Dit houdt in dat je nimmer kunt opgeven. Je kunt niet weglopen van het leven, je moet durven leven, ongeacht de uitkomst. Als je eenmaal dit stadium hebt bereikt, kun je weglopen voor een gevecht. Niet omdat je niet durft, maar juist omdat je het durft. Er zit gewoon geen les in het gevecht. Als je dit stadium hebt bereikt, heb je ook zo'n uitstraling dat men geen ruzie met je zoekt, echter als het toch zo ver is, loop je weg.

Je beoefent taekwondo of niet, er is geen andere optie. Er is maar één manier van het beoefenen: met volle overgave. Met andere woorden je beoefent geen taekwondo, het is een levenswijze.

Het was de levenswijze van Slick. Hij hanteerde de strategieën in vergaderingen. Discussies zijn niet persoonlijk, ze zijn vaak met jezelf. Niemand wint of verliest, maar iedereen leert. Niemand beslist wanneer je moet vechten, dat bepaal je zelf. De tijd en plaats voor het gevecht bepaal je zelf. Vechten kan altijd, maar is het de moeite waard? Hij was er na jaren van oefenen achter gekomen dat succes niet wordt bepaald door kennis, maar door wijsheid. Iedereen zit nog met dat kennisniveau, maar hij was op zoek naar de wijsheden.

Het is kwart voor acht als hij de Marnix-sportzaal betreedt op blote voeten. Hij buigt voor de zaal en naar Paul die de les voor de kinderen tot en met vijftien jaar beëindigt.

Hij zet zijn tas neer en begint in zijn eentje alvast op te warmen. Opwarmen, stretchen, is altijd belangrijk om spierverrekkingen

en -verscheuringen te voorkomen. Zeker op zijn leeftijd. Maar het gaf ook veel meer plezier tijdens het trainen. Maar voor hem is het veel meer dan dat, het is het begin van de reflectie op zichzelf. In de zaal mag alleen de leermeester het woord voeren, je kunt je dus alleen met het vechten uiten. En je kunt maar een ding tegelijk: vechten of met je gedachten bezig zijn. Het laatste betekent dat je klappen krijgt. In de zaal was je altijd hier en nu, constant snel, flexibel en met kracht inspelen, reageren, op de situaties.

Om acht uur komt zijn meester Ashwin binnenlopen. Nadat hij zijn spullen heeft neergezet, klapt hij twee keer in zijn handen om de training te beginnen. De atleten stellen zich op in de zaal. De mensen met een zwarte band nemen de eerste rij in beslag, de mensen met een lagere band ordenen zich daar achter.

Ruim een uur later bevindt hij zich weer in de auto, richting huis.

De baseballwedstrijd wordt onderbroken voor berichten van het "Weather Chanal". Orkaan George koerst af op de Bovenwindse eilanden en er wordt verwacht dat hij morgenochtend in alle hevigheid over met name St. Maarten zal waaien.

Hij heeft er een raar gevoel bij. "Jaren niet naar St. Maarten geweest, dan ga je weer een keer en komt er een orkaan."

Grace zegt dat hij voorlopig dan maar thuis moet blijven.

Hij denkt bij zichzelf: "Waarom? We zien wel." Hij is moe en gaat naar boven om te slapen zoals hij bijna iedere zondag doet. Hij wordt over vijven wakker en hij besluit te gaan mediteren. De Bovenwinden komen meteen bij hem op.

Als hij uit meditatie komt doet hij de televisie in de slaapkamer aan en ziet Paul de Windt op "Telecuracao" in beeld, met de laatste berichten over de orkaan George.

"Het gaat toch echt gebeuren!" Hij gaat naar beneden en voegt

zich weer bij Grace en de kinderen. Ze zijn de hele tijd bezig geweest met lerend spelen. Hij denkt aan het boek dat hij heeft besloten te schrijven en de reis naar St. Maarten. Hij gaat er vanuit dat die niet doorgaat.

Hij besluit te gaan joggen langs zijn favoriete zondagroute: de "Koredor". Hij heeft een fantastische loop. Zijn spieren zijn soepel van het zwemmen van de ochtend en hij transpireert lekker. Hij voelt hoe zijn lichaam en geest zich ordenen. Als hij thuis komt, liggen Grace en de kinderen al in bed. Hij doet de televisie aan en ziet dat de uitzendingen van "Telecuracao" en "TV 11" continu worden onderbroken voor het laatste nieuws over George. Hij ziet gezaghebber Dennis Richardson op de buis, hij moet nu vol aan de bak. Hij zal het wel zwaar hebben.

Slick grijpt zijn palmtop en besluit de dag van morgen voor te bereiden. De dag is dus niet te plannen. Waarschijnlijk zal hij niet reizen naar de Bovenwinden. Grace krijgt toch haar zin. Hij stelt een e-mail samen met actiepunten voor het team van consultants en verstuurt die. Vervolgens besluit hij vroeg naar bed te gaan.

Orkaan George

Het is vijf uur in de ochtend. Hij staat op en haalt het "Algemeen Dagblad" uit de brievenbus: De "MCB" opent in Amsterdam een filiaal. Suzy was erbij.

Grace is net wakker en ze praten even over de kinderen. Paul de Windt is in beeld en rapporteert dat de orkaan George nu over St. Maarten raast. Gelukkig is het geen orkaan van de vijfde, maar van de tweede categorie.

Hij neemt afscheid en begint te rijden. Vandaag is hij extra vroeg, omdat hij de auto van Grace voor een servicebeurt aan het andere eind van het eiland moet brengen. In de auto volgt hij nog steeds de verrichtingen van George. Ondertussen laaien ook intern bij hem de winden hoog op. Hij ervaart zijn eigen orkaan. Hij is onrustig. Hij hoort dat de gast in de radiotalkshow "Perspektiva", Ray Balochi is, zijn voormalige collega bij het Topbureau. Ray is gevraagd omdat hij betrokken was bij de wederopbouw van St. Maarten na orkaan Luis, de vorige orkaan. Om zich niet verder op te winden zet hij de radio op een zender die muziek uitzendt.

Balochi was zijn diensthoofd bij het Topbureau van het Eilandgebied Curaçao. Toen Slick was afgestudeerd solliciteerde hij, toen hij eenmaal had besloten direct terug te gaan naar Curaçao. Hij heeft een aantal open sollicitatiebrieven verzonden. Eén ervan was naar het Bestuurscollege van Curaçao. Uiteindelijk werd hij aangenomen en verscheen hij in de tweede helft van het jaar 1987 op het bureau. Hij was toen zesentwintig jaar. Hij werd gelijk geconfronteerd met de abnormale wereld van het Centraal Bestuurskantoor aan de Concordiastraat. Een wereld waar een werkster meer macht kan hebben dan een

topambtenaar, waar het belangrijk was om de "juiste" politieke kleur te hebben. Het bureau was pas ingesteld en had slechts drie medewerkers. Niemand had een idee wat het moest worden, daarom was hij naar de gemeente Tilburg geweest voordat hij naar Curaçao terugkwam om te kijken hoe dat werkt. Zijn eerste functiebenaming was beleidscoördinator. Maar het was onbegonnen werk met bijna veertig diensten. Het waren ook de nadagen van het bureau "Berenschot", dat in de arm was genomen om de overheid te saneren, want toen had de crisis zich al aangediend. Het beleid werd aangeduid met "Ekilibrio" en "Adelanto". De operatie was echter niet ver gekomen, want velen, inclusief politici, bestuurders en diensthoofden snapten de situatie niet echt, behalve Lucille Wout van de MAN. De ambtelijke top adviseurs waren Ivan de Windt, toen hoofd van het Eilandsaccounts bureau en Ivan Kuster, hoofd Afdeling Financiën. De Windt zou later partner worden bij Price Waterhouse, wat toen nog Van Dien & Co heette. En Kuster zou tot zijn beste vrienden gaan behoren. Slick was het niet eens met de benadering van het probleem en het feit dat het Topbureau geen onderdeel vormde van het team van adviseurs. Hij was van mening dat het probleem, behalve een financieel en economisch probleem, ook een organisatieelement kende. Uiteindelijk zou dit allemaal, op zijn advies, leiden tot de "Commissie Reorganisatie & Efficiëntiebevordering". Het besluit werd afgedwongen door Lucille in het Bestuurscollege.

Inmiddels was zijn functie veranderd. Hij was organisatieadviseur en was er binnen het Topbureau een sectie Organisatie en Informatievoorziening opgericht. Hij was secretaris van de Commissie R&E en Balochi, zijn diensthoofd was gewoon lid. Hij was al een heel stuk minder onschuldig en Balochi voelde zich steeds meer bedreigd.

Het eilandgebied nam een adviesbureautje uit Nijmegen in de arm. Hij werd "counterpart" van het bureau en kon op deze wijze een belangrijke bijdrage leveren aan de "Bedrijfsmatige Overheidsnota". De essentie van het organisatiebeleid was de introductie van een sectorenmodel, die ertoe zou leiden dat de platte organisatie van meer dan veertig diensten terug zou worden gebracht naar zeven sectoren. Dit initiatief heeft ertoe geleid dat de diensthoofden in dezelfde portefeuille bij elkaar zijn gezet. Maar de stap om een sectordirecteur te benoemen is nooit gemaakt. De diensthoofden waren tegen, dus ook Balochi, omdat ze niet langer rechtstreeks zouden communiceren met de gedeputeerden. De gedeputeerden waren bang dat zo'n directeur op hun stoel zou gaan zitten. Zoals zo vaak gebeurde bleef het plan gewoon hangen en werd het project "Nieuw Beleid" gestart. Dit gebeurde toen Stanley Betrian door de Nationale Partij (PNP) van de Centrale Bank werd gehaald om gedeputeerde Financiën te worden. Balochi maakte weer gebruik van zijn "skill" om bij bestuurders in de gratie te komen en een belangrijke adviseur van Betrian te worden. Betrian zou later gezaghebber worden. "Blue Blocks" en "BEA" werden in de arm genomen en "Nieuw Beleid" werd geboren. "Nieuw Beleid" hield vele grote sessies om aan iedereen te vragen wat zij ervan vonden en wat er moest gebeuren op Curaçao. Het project moest draagvlak hebben maar begon te stranden toen het op uitvoering aankwam, omdat Balochi eigenlijk iedere ambtenaar buitenspel probeerde te plaatsen. Soms juist door ze in werkgroepjes te plaatsen en ze de illusie te geven dat ze wat in te brengen hadden. Om iedereen de genade slag toe te brengen is Dennis Richardson uit Nederland, waar hij toen een hoge positie bekleedde bij één of andere provincie, als expert binnengehaald. Maar Dennis wist niets van Curaçao. Daarom was hij ook door Ray gehaald. Dennis, die

later gezaghebber van St. Maarten zou worden, vertelde dat de structuur zoals voorgesteld door Ray de beste was en zeker zou werken. Inmiddels moest het voor iedereen duidelijk zijn dat Ray alleen maar uit was op macht. Slick heeft toen een evaluatierapport geschreven waaruit bleek dat "Nieuw Beleid" was mislukt. Stanley was daar niet blij mee. Hij liet alle exemplaren ophalen en vernietigen. Dit had Slick nooit eerder meegemaakt.

Inmiddels moest er een tweede man bij het Topbureau worden benoemd. Slick vervulde al twee jaar deze rol. Maar het was duidelijk dat Ray hem zag als een grote bedreiging en niet kon uitblinken als hij met Slick op stap ging. Toen Slick werd overgeslagen voor deze aanstelling, ten gunste van een vriendje van Ray, zei hij direct dat hij zou opstappen. Maar hij wist dat hij zijn tijd zou nemen. Ray geloofde het niet echt en dacht dat hij wel zou bijdraaien. Na maanden van zoeken en wachten op een aantrekkelijke baan, tekende Slick een contract bij de "Firm". Op zijn inbreng kon Ray niet meer rekenen. Een jaar later zou Ray ook naar het consultantbureau "Blue Blocks" stappen.

Ray heeft zijn positie altijd afgeschermd door de mensen om zich heen zorgvuldig te selecteren. Hij hanteerde de volgende criteria: zijn jeugdvrienden, mensen die hij meende aan te kunnen en goed opgeleide maar onervaren mensen. Er zijn heel wat mensen in al die jaren daar werkzaam geweest, onder andere Glen, Fred, Armin, Ben, Erik, Erwin en vele anderen.

Bij de garage aangekomen stapt hij uit de auto. Vandaag wordt het heel warm. Normaal valt de hitte hem niet op. Hij levert de sleutels in.

"Om vier uur is de auto klaar mijnheer."

Hij gaat in de wachtkamer zitten wachten op Grace en zijn zontje, die hem zullen ophalen om hem af te zetten op kantoor.

Terwijl hij wacht haalt hij zijn laptop uit de tas en begint zijn gedachten te ordenen door ze uit te schrijven. Op de televisie in de wachtkamer van de garage is er onafgebroken nieuws over de orkaan. Hij ziet op tegen twee meetings: het teamoverleg van acht uur en de meeting van negen uur met Wina Mol.

Als Grace arriveert, stapt hij in en rijden ze richting kantoor. Het is precies acht uur als hij de vergaderzaal binnen loopt. De meeste van de teamleden zitten er al. Hij opent direct de vergadering. Naarmate de vergadering vordert loopt Vilma binnen met de vergaderingstukken, gevolgd door Jeanette. Even later komt Zoila binnen. Ze is terug van vakantie. Plichtmatig werken ze de actiepuntenlijst af. Hij meent wat spanningen te bespeuren binnen de groep, maar hij gaat er niet op in, ook omdat hij om negen uur bij Wina moet zijn. Het alarm van zijn horloge gaat af. Hij heeft tien minuten om op het politiebureau te zijn. Ze haasten zich en ze zijn tijdig op de afspraak. Het gesprek loopt moeizaam. Wina schijnt onder grote druk te staan om een goed product te leveren. Ze is geschrokken van de summiere eerste draft van het rapport. Door de stress laat ze zich gaan in zijn richting. Hij reageert vandaag en dit leidt tot een onprettig gesprek, want mensen in stress zien de dingen zeer nauw. Ze beëindigen het gesprek ook omdat hij naar zijn volgende afspraak moet.

Hij laat zich afzetten bij de "Zonsales" door Zoila. Hij heeft met John, die er zelf naartoe was gereden, een sessie met het management over de strategie van het bedrijf. Hij is nog steeds niet zichzelf, maar het gaat weer. De herinneringen aan de periode bij het Topbureau spoken nog door zijn hoofd. Als ze de werkkamer binnenlopen staat de televisie aan, de "Zonsales" volgt de orkaan op St. Maarten. Ze hebben daar twee grote zaken staan die bij de vorige orkaan flinke schade hebben opgelopen en zijn

geplunderd. Zij kunnen geen contact leggen met de bedrijven en de eerste berichten zijn tegenstrijdig.

John poogt toch de sessie te beginnen. Het lukt langzaam. Uiteindelijk krijgt één van de leden van het management, die was blijven proberen, contact. Gelukkig valt de schade mee en is de situatie onder controle. Iedereen reageert opgelucht. De sessie loopt door tot half één.

Slick en John rijden naar "Subway" voor de lunch. Om halftwee zijn ze weer op kantoor. Eindelijk zit hij achter zijn bureau. Hij gaat op het computernetwerk van de "Firm" om zijn e-mail te openen. Daarna werkt hij zijn agenda af. Hij heeft een aantal punten: het voorbereiden van de opdracht van de minister Beke van Aruba, het starten van de opdracht visie-ontwikkeling voor Curaçao, "Vishon Korsou", en het implementeren van een kwaliteitstraject voor het Toeristenbureau. Het gaat vlot. Nog altijd voelt hij zich niet lekker in zijn vel. Terwijl hij en John, die tegenover hem zit, door tikken op hun Pc's, deelt John hem mee dat hij een e-mail-bericht heeft ontvangen dat hij de accountant is geworden van de "Zonsales". Hoe kan dat? Even later komt het volgende bericht. Nury Snel, de accountant van de "Zonsales", heeft haar ontslag ingediend.

Toen hij bij de "Firm" kwam was Nury er al. Ze was bepalend voor de cultuur van de club. Het was al zo'n dag. Hij besluit naar Nury te stappen en samen gaan zij op het balkon van het kantoor staan. Nury een sigaretje en hij een bekertje water. Nury voelt dat er geen ruimte meer is voor haar binnen de "Firm". Ze belichten haar stelling van alle kanten. Hij beëindigt het gesprek en gaat weer naar zijn plaats. Vilma herinnert hem eraan dat ze zijn auto uit de garage moeten halen.

"Gelukkig, even weg uit kantoor."

Zij halen de auto op en om vijf uur is hij weer op kantoor. Als

hij boven komt, treft hij Sam aan in zijn stoel, in gesprek met John. John moet nu ook het millenniumprobleem bij de belangrijkste klant van de "Firm" gaan bekijken. Slick vraagt zich af: "is er ook voor mij geen plaats meer binnen de "Firm"?"

Nadat Sam vertrekt, praat hij wat na met John en besluit hij het pand te verlaten. Het is zes uur. Hij kan niet naar huis, maar gaat wat rond rijden. Langzaam ziet hij de zaken weer binnen proporties. Hij belt Grace dat hij eraan komt en dat hij een slechte dag heeft gehad. Hij gaat de taekwondo training missen. Dit gaat hem niet helpen. Thuis gekomen gaat hij mediteren en besluit hij vier kilometer te gaan hardlopen. Na het douchen voelt hij zich iets beter. Hij ligt op bed en maakt wat aantekeningen over de dag. Grace komt bij hem liggen. Hij weet niet of zij het allemaal begrijpt. De ironie is, hij had op St. Maarten moeten zijn. Misschien was het beter geweest als hij George had meegemaakt.

De dag na de orkaan is hij om halfnacht op kantoor. Hij haalt zijn e-mail op en opent zijn palmtop om de dag te organiseren. Hij heeft slecht geslapen. Na zo'n dag kan hij het allemaal slecht verwerken.

Volgens de nieuwsberichten is de schade op St. Maarten te overzien. Saba en St. Eustatius hebben het zwaar te verduren gehad. Ze zijn onbereikbaar per vliegtuig. Het zal enige weken duren voordat hij daar kan landen. Langzaam lopen de leden van het team binnen. Hij heeft in de nacht nagedacht: "We hebben te veel hooi op onze vork."

Hij besluit naar het hele team een bericht te sturen met de mededeling om zich de komende tijden op de kerntaken te concentreren. Om halfnegen is er een teamtraining. Hij had vorige week besloten een nieuw geautomatiseerd projectbewakings-systeem te introduceren. John verzorgt de training. Het team is

positief over het systeem. Midden in de training belt Sam op. Zijn verzoek is om Zoila naar Nederland te sturen voor drie maanden. Dan is ze drie maanden declareerbaar en dat is goed voor de omzet. Hij weet dat hij met Zoila moet praten. Na de training vraagt hij John om de planning te maken om te kunnen vaststellen of Zoila inderdaad niet declarabel is. Ondertussen gaat hij in gesprek met Jeanette en Zoila over het project van Wina. De reactie van Wina baart hem zorgen, daarom besluit hij om één van de beste combinaties op het project te zetten. Het team ziet het zitten en hij is nu gerustgesteld. Hij blijft zitten met Jeanette en praat een uur na over de ontwikkelingen binnen kantoor. Hij vertelt Jeanette dat hij het erg vindt dat Nury weg gaat. Niemand begrijpt Sam. Hij weet hoe Sam denkt, maar ziet het anders. Het is inmiddels elf uur. Hij neemt met John de planning door. Vervolgens gaat hij het gesprek aan met Zoila. "Wil je naar Nederland?" Zoila zit er mee en vraagt bedenktijd.

Hij gaat lunchen want om halftwee hebben hij en Betto een vergadering met Gerard Suriel, directeur van "World Development Center". Samen hebben zij de opdracht om een visie te ontwikkelen voor Curaçao: "Vishon Korsou".

De gezaghebber had gezien hoe efficiënt Slick de kwaliteitsbeweging had opgezet en benaderde hem met de informatie dat het visietraject dat hij al twee jaar geleden had gestart maar niet van de grond komt. De gezaghebber verzocht hem contact te maken met Suriel om een bijdrage te leveren aan het visietraject. Suriel had een goed imago opgebouwd en wordt door velen gezien als een man die wat teweeg kan brengen. Maar er zijn maar weinig feiten die dit kunnen bevestigen. De feiten zijn dat Suriel van dezelfde generatie is als de mannen van vijftig die het

nu voor het zeggen hebben. Hij maakt daar gebruik van om zijn ego te voeden en mogelijk zijn orderportefeuille te vullen.

Het is de eerste meeting sinds het tekenen van het contract. Er wordt besloten dat hij een aanzet geeft voor de planning. Gerard is erg gehaast tijdens het gesprek, hij moet blijkbaar reizen. Terug op kantoor begint hij aan het traject. Dan is er e-mail. Morton Egol vraagt hem in april 1999 in Chicago een presentatie te houden over het onderwijs van de toekomst. Hij denkt aan de mogelijkheid Frank Martinus Arion uit te nodigen, want die heeft een Papiamentstalige school opgericht en ze hebben daar goede ervaringen mee in het kader van 2020, met name tijdens het seminar van "Change drivers". Hij begint steeds meer erkenning te krijgen internationaal, maar hij wil op het eiland erkend worden, daarom steken de opmerkingen van Wina hem.

Het is een ontspannen dag geweest. Het was een goede beslissing om de agenda uit te dunnen. Hij is moe. Als hij thuis komt herinnert hij zich dat Grace en de kinderen naar de film zijn. Hij zet de wekker op zeven uur en kruipt in bed. Wanneer hij wakker wordt, zijn Grace en de kinderen thuis. Hij voegt zich bij hen. Langzaam begint hij zich klaar te maken voor de taekwondo-training. Wanneer hij zijn pak aan doet voelt hij al meer energie. Hij rijdt langzaam naar de training. Hij betreedt de zaal en begint in zijn eentje zich warm te lopen en los te gooien. Even later betreedt Turbo de zaal. Turbo is één van de begaafde atleten, in de piek van zijn krachten. Na het trainen van wat wedstrijdssituaties, gaan zij tegenover elkaar staan voor een gevecht. Vandaag pakt hij Turbo, hij heeft geen last van zijn zesendertig jaar. Hij is in topvorm en dankzij de training is zijn geest weer scherp.

Hij neemt zich voor goed te slapen. Morgen wil hij zich kunnen uitleven in het visiestuk dat hij zal schrijven. Hij ziet de mogelijkheid om “2020: Creating our Caribbean Future” een nog groter draagvlak te geven.

School of the Future

Hij staat laat op en loopt wat rond in huis. Grace doet de kinderen het huis uit. Hij heeft zich voorgenomen om nog meer gas terug te nemen vandaag. Hij heeft beter geslapen dan gisteren, maar had veel last van zijn been. In het gevecht met Turbo heeft die hem een illegale trap gegeven tegen zijn dijbeen. De les van de zaal was: als je je goed voelt en je kunt winnen, zullen anderen vals spelen. Een les die hij vaak vergeet, maar die hij vandaag weer heeft opgehaald.

Terwijl hij wat oefeningen doet luistert hij naar de radio. De orkaan George heeft flink huisgehouden in Puerto Rico en Hispanola en is nu op weg naar Florida. Na het nieuws is gedeputeerde Oscar Castillo op de radio in het programma "Perspektiva" met Mariano Heyden. Hij vertelt over de kerntakendiscussie van Curaçao en dat het personeel met vijftienvijftig procent is gedaald. Hij luistert met gemengde gevoelens naar het gesprek. Castillo gaat met Gerard Suriel naar een conferentie om het verhaal te vertellen. Zijn ogen glinsteren even: hij begrijpt nu het verband.

In het Algemeen Dagblad ziet hij een interview met minister Tico Croes van Aruba over zijn financieel beleid. Hij denkt aan zijn gesprek met Tico morgen.

Gedachten dringen bij hem binnen. Hij maakt zich zorgen over de pijn aan zijn been: want als die niet voldoende afneemt zal hij die avond niet kunnen trainen.

Op kantoor aangekomen neemt hij plaats achter zijn bureau. Hij opent net zijn e-mail wanneer Zoila komt binnenstormen met het materiaal voor een sessie voor de Dienst Onderwijs. Ze smijt de stukken op zijn bureau en zegt: "Ik ga naar Nederland, dan is iedereen blij."

“Straks moet ik met haar praten,” denkt hij.

Hij neemt zich voor om nu aan de planning van het “Vishon Korsou” te werken. Het gaat moeizaam. Het wegsturen van Zoila houdt hem bezig. Hij besluit met haar in gesprek te treden. Het wordt een lang gesprek. Ze is boos en dat is begrijpelijk. De reden waarom ze nu weg wil is, om weg te zijn van kantoor.

“De sfeer hier is verpest. Iedereen is gedemotiveerd. Ik wil hier niet zijn: als je mij niet naar Nederland stuurt, dien ik mijn ontslag in. Mail die mensen in Nederland maar, zeg dat ik er aan kom.”

Hij vindt het jammer, want hij weet dat hij haar niet zo lang kan missen op projecten. Na het gesprek gaan ze weer naar binnen. Zij gaat verder werken aan de sessie van de Dienst Onderwijs, hij aan “Vishon Korsou”.

Het is lunchtijd. Grace had gebeld of hij hun dochter kon ophalen op school. Hij rijdt even naar de bank om zijn creditcard te controleren want morgen moet hij naar Aruba. Thuis verzorgt hij zijn spieren, geniet met het gezin van de lunch en ontspant zich verder in bed. Om half twee zit hij weer achter zijn bureau. De telefoon gaat af. Het is Frank Martinus Arion. Hij is enthousiast over de reis naar St. Charles om zijn school te presenteren op de conferentie van “School of the Future” in april van het volgend jaar.

“Een videoband over de school is naar jullie onderweg.”

“Frank, nog een ding,” roept Slick. “Ik ben bezig met mijn roman, zal ik het afmaken en dan naar je sturen of zal ik je alvast wat laten zien?”

Frank antwoordt dat hij maar alvast wat pagina’s moet opsturen en dan kunnen ze het samen bespreken.

“Zo, de wereld weet het, ik schrijf. Nu moet ik het wel afmaken.” Hij zit voor zich uit te kijken.

De telefoon gaat. Het is Cecar Minguel, daar basketbalt hij iedere dinsdagavond mee, Cecar werkt bij het directoraat Cultureel Educatieve Zaken.

“Slick, kunnen jullie op negenentwintig september een inleiding houden voor onze organisatie over onderwijs en kwaliteit?”

Dit klinkt hem als muziek in de oren. Vandaag is onderwijsdag, lijkt het wel. Alles wijst naar onderwijs vandaag.

Slick is de zoon van onderwijzers. Zijn vader en moeder hebben hun hele leven in het onderwijs gezeten. Thuis kreeg hij iedere dag aan tafel te horen hoe het er in het onderwijs aan toe ging. Alle problemen kende hij. Te grote klassen, gebrek aan lesmateriaal, vandalisme en geweld op school. Problemen met het Nederlands en de “drop outs”. Vanaf zesenzestig tot en met eenentachtig heeft hij zo het onderwijs achteruit zien gaan. Hij had toen nog niet het inzicht om in te zien waar het allemaal toe zou leiden.

Toen hij voor het eerst naar de conferentie ging over de “School of the Future” en toen zijn kinderen naar school moesten, is dat allemaal veranderd. Toen realiseerde hij zich hoe onvriendelijk de scholen waren en hoe de scholen de kinderen misvormden. Toen snapte hij ook dat dit systeem veel kinderen een toekomst ontzegde. Maar dat komt niet door de voertaal Nederlands. Zeker tachtig procent van de bevolking zou al beter af zijn met de introductie van het Papiamentu. Slechts twintig procent van de kinderen spreekt Nederlands, Engels en Spaans. Die hebben ook recht op onderwijs in hun moedertaal. Het probleem van het onderwijs is echter dat men zich onvoldoende realiseert dat leren spelen is en dat de kinderen daarom vrij moeten zijn te spelen en daardoor te ontwikkelen.

Hij wou dat hij dat de mensen duidelijk kon maken en misschien ook een school op Curaçao kon stichten.

De sessie van morgen krijgt steeds meer belang. Om vijf uur gaan Zoila, John en hij zitten om het programma goed door te nemen. Zoila is nog bozer dan vanochtend. De bijeenkomst verloopt verder goed. Hij besluit om naar huis te gaan. Kort na hem komt de familie aan, ze waren naar een verjaardagsfeestje. Om halfacht gaat hij trainen, zijn been doet niet meer zo'n pijn. Op weg naar huis belt Zoila nog even. Ze is niet meer zo boos. "Ja, ik ga naar Nederland."

"Okay, als ik thuis ben verstuur ik een e-mail naar de mensen in Nederland om het door te geven," zegt hij. Thuis ligt iedereen al in bed. Hij neemt een bad en voegt zich naast Grace. Wanneer hij zijn notebook aanzet gebiedt Grace hem te komen slapen. "Als je wilt werken, zet je de wekker maar op vijf uur."

Tijd om stil te staan

Hij is al vroeg op, het is vandaag een drukke dag, maar hij zal zich rustig houden. Eerst een sessie met onderwijs, dan naar Aruba wippen. Maar nu even het bericht over het vertrek van Zoila naar Nederland opstellen en verzenden.

Daar zit hij dan. Na de workshop van de Dienst Onderwijs reed hij naar de luchthaven. Grace had al ingecheckt, telefonisch. Even langs de "Bankomatiko" en voorbij de emigratie. Eindelijk heeft hij tijd om die rugtas te kopen die hij altijd al had gewild. Hij doet meteen zijn spullen erin en loopt verder. Op de luchthaven zijn er vele vrijwilligers die reizen naar de Bovenwinden om een bijdrage te gaan leveren aan de wederopbouw van die eilanden. Verder ziet hij de directie en relaties van de "Tropenbank". Hierdoor herinnert hij zich dat ook hij was uitgenodigd voor de opening van hun nieuwe gebouw op Aruba. Hij neemt plaats om op zijn palmtop zijn gedachten te ordenen en zich voor te bereiden op het gesprek.

Terwijl hij bezig is worden de passagiers opgeroepen in te stappen. Hij doet zijn spullen weg en begeeft zich naar het vliegtuig. Vilma had gezorgd dat hij "business class" vloog. Hij komt te zitten tussen de directieleden en de commissarissen van de bank. Als zo vaak gaat hij in meditatie om enkele minuten voor de landing weer eruit te komen. Hij pakt zijn spullen en gaat richting het gebouw van de airport. De bouw was al weer opgeschoten. Hij voelt zich uitgerust. De zaken gaan alweer beter. De opdracht van Wina Mol is weer onder controle. Het enige wat hem dwarszit is het wegzenden van Zoila, maar dat zal wel ook wel goed komen, denkt hij. Maar hij weet intussen wel beter, de "Firm" haalt nog meerdere opdrachten binnen en dan zal er van

alles gedaan moeten worden om de mensen te werven om ze op een kwalitatief goed niveau af te ronden. Hij verlaat het vliegveld en stapt in een taxi.

Hij had van het laatste bezoek geleerd dat hij bij "Comdensa" moest zijn. Het is halftwee als hij het kantoor van Rick betreedt. Even later stapt ook Rick binnen. Ze overleggen even kort en stappen in de sportwagen van Rick, richting de stad, waar het kantoor van minister Tico Croes is gelegen. Ze melden zich. Even later kunnen zij binnen bij de assistent van de minister. De minister-president is plotseling uitlandig, waardoor de minister van Financiën moet waarnemen, hierdoor is zijn agenda in de war.

Slick weet dat je flexibel moet zijn. De minister biedt aan om volgende week te lunchen. "Dat is dan afgesproken," roept Slick. "Heb je het boek van Ruth Richardson gelezen?"

"Ja, het is een goed boek," antwoord de rechterhand van de minister.

"Volgend jaar neem ik haar mee naar Aruba," vertelt Slick.

Even later zitten zij weer in de auto richting de luchthaven. Hij probeert de eerstvolgende vlucht naar Curaçao te regelen, maar die is er niet. Nu heeft hij ruim drie uur de tijd, want het vliegtuig gaat om vijf uur. Hij rolt zijn jas op en stopt het in zijn rugtas. Hij besluit te gaan lunchen in het restaurant van het vliegveld. Hij neemt een fruitsalade en drinkt wat mineraalwater. Na het eten grijpt hij naar zijn palmtop om zijn gedachten te ordenen. Op de achtergrond klinken heerlijke salsaklanken. Het restaurant is verder leeg. Hij heeft nu de tijd om voor zich uit te kijken en na te denken. "Wat is mijn missie op aarde?" Deze vraag probeert hij al vier jaar voor zichzelf te beantwoorden en tot nu toe heeft hij voor zichzelf geen bevredigend antwoord kunnen geven. Hij denkt weer aan de ochtend. De sessie bij de

Dienst Onderwijs. "Niets in het leven is toevallig, alles heeft een reden. Het heeft een reden waarom wij hier zitten, daarom moeten wij ons inzetten en er iets van trachten te maken."

Een uur vóór vertrek begeeft hij zich naar de vertrekhal. Hij neemt plaats in één van de kuipstoelen, constateert dat de TV in de vertrekhal geen beeld heeft, probeert zelf nog iets aan het toestel te doen, maar wordt door een werknemer van de luchthaven verteld dat het echt niet werkt vandaag. "O," denkt hij. "Het gaat ook hier niet meer zo goed."

Een uur later zit hij weer in het vliegtuig naar Curaçao. Hij zit tussen wat lokale zakenmensen, die elkaar vertellen dat het niet goed gaat en de ex-minister van Ontwikkelingssamenwerking die op doorreis is naar Bonaire beaamt dit. Even later is hij in slaap. Vijf minuten voor de landing staat hij op en kijkt door het raampje naar buiten. Het valt hem op dat Curaçao groen is. "Maar het heeft toch niet geregend de afgelopen tijden?" denkt hij. Het vliegtuig landt rond zes uur.

Hij loopt door naar één van de vergaderzalen van de luchthaven, waar hij een ontmoeting heeft met John en Zoila om de sessie met de Dienst Openbaar Onderwijs na te bespreken. Ze kletsen nog wat na, waarna hij zich naar huis begeeft.

Als hij thuis komt treft hij z'n schoonmoeder aan. "De kinderen slapen al," vertelt zij. "En Grace had een vergadering vanavond." Hij besluit zijn joggingspullen aan te trekken om vijf kilometer te gaan lopen richting Caracasbaai en Jan Thiel. Terwijl hij zit uit te zweten voor de buis komt Grace binnen en even later gaan ze samen naar bed.

De volgende ochtend komt hij pas iets voor negen uur op kantoor. Hij is nog steeds in de fase van het verminderen van acti-

viteiten. De orkaan George heeft ook vernielingen aangericht in Cuba en is op weg naar Louisiana in de Verenigde Staten. De orkaan heeft al meer dan driehonderd mensenlevens geëist. Hispanola en Puerto Rico zijn helemaal weggevaaid. Hij probeerde zich dat voor te stellen want hij had deze eilanden meerdere keren bezocht met de taekwondoselectie. Clinton wordt wat meer met rust gelaten. Zijn populariteit is zelfs gestegen en hij heeft openlijke steun ontvangen van de Zuid-Afrikaanse president Nelson Mandela.

Het naderende vertrek van Zoila houdt de gemoederen van het team flink bezig. Maar het team kan niet vermoeden dat Zoila het eiland voor een paar weken wil verlaten. John, die verantwoordelijk is voor de planning, wordt gezien als de boosdoener.

In de ochtend stapt Michel, één van de consultants naar hem met de vraag of het "Literair Café" van 18 oktober doorgaat. Het is een idee van Frank Martinus Arion geweest om bij het "Café Intermezzo" weer zo'n avond te houden. Michel garandeert hem dat er niet veel werk aan zit en daarom besluit hij in te stemmen. Hij had een paar dagen eerder al geroepen dat het druk is en dat er geen tijd was op dit moment voor deze "leuke" dingen. Behalve dat hadden ze reeds tweemaal een boek van Frank besproken en vond hij het wel mooi zo. De eerste keer was het "De laatste vrijheid" en enkele maanden later was het "Dubbelspel". Maar nu Michel zei dat het weinig tijd zal vergen had hij geen weerwoord meer.

Om twaalf uur gaat hij naar de bestuursvergadering van de stichting Openbare Bibliotheek. Hij is de laatste tijden vanwege het vele reizen niet geweest. Hij was eerder in het jaar gevraagd om

bestuurslid te worden van de bibliotheek die van een overheidsdienst werd verzelfstandigd in de vorm van een stichting. De directie had aan hem gedacht omdat hij het afgelopen jaar een aantal malen het "Literair Café" had georganiseerd en ook boeken bespreekt.

De beste herinneringen heeft hij overgehouden aan de bespreking van de bundel "Geniale anarchie" van Boeli van Leeuwen. Het mooiste verhaal uit die bundel vindt hij "Permanent naar de bliksem". Daarin wordt beschreven dat de financiële ondergang van de overheid al vanaf de jaren vijftig werd voorspeld en dat daarom niemand echt geloofde dat het zou gebeuren. Niemand gelooft nog een gedeputeerde of minister die komt vertellen dat er nu echt maatregelen genomen moeten worden. Boeli vergelijkt Curaçao met een schip dat feestend ten ondergaat. Slick vindt de situatie zeer treffend beschreven en hoopt dat het nooit zo ver zal komen dat het schip daadwerkelijk zal zinken.

Een aantal keren had hij gebruik gemaakt van de zaal van de bieb. Zo is het gekomen dat hij bestuurslid is geworden van de bibliotheek. Frank was ook een aantal weken bestuurslid, maar was al snel opgestapt toen het even spannend werd met het personeel dat actie voerde in verband met enige onzekerheid over hun rechtspositie. Sinds dat moment weet hij dat Frank geen held is.

Hij heeft het vandaag erg rustig gehouden en heeft daarom wat tijd over. Hij besluit Morton Egol in New York te berichten dat hij volgend jaar april Frank Martinus Arion meeneemt naar de wereldconferentie over de "School of the Future". Hij noemt de presentatie: "De school van de toekomst heeft in het Caribische gebied een andere kleur en een ander geluid".

Vandaag moet hij vroeg naar huis want Grace wil haar fitness-

training niet missen. Het is zes uur als het hek van de tuin automatisch wordt geopend. De kinderen zijn nog wakker. Grace ziet af van haar training. Samen doen ze de kinderen in bed.

“Nos mes por”

Die zaterdagochtend is hij al weer vroeg op. Na zijn meditatie loopt hij vier kilometer naar Caracasbaai. Hij ontmoet daar een aantal bekenden. Een directeur van het Overheidsaccountantsbureau, een potentiële klant. Het bureau was inmiddels verzelfstandigd. Verder was er een senior consultant van “Blue Blocks” die met de directeur van de Post loopt. Hij concludeert dat het dus moeilijk zal zijn om werk te doen bij de Post.

Na zijn loop gaat hij naar huis en even later vertrekt het gezin naar “Seaquarium” voor de wekelijkse zwemles van de kinderen. Met zijn vieren vermaken zij zich best. De kinderen gaan goed vooruit. Na het zwemmen hebben zij flinke honger en besluiten een pizza te eten bij “Pizzahut” te Salinja. In de zaak hangt een foto van de enkele jaren geleden, tijdens een roofoverval, vermoorde mede-eigenaar. Sindsdien is de geweldsgolf op het eiland niet meer afgenomen. Deze geweldsgolf wordt veroorzaakt door de economische situatie van het eiland, en verergert deze situatie nog meer, want hierdoor blijven de toeristen en investeerders weg en is het eiland beland in een vicieuze cirkel. Na het eten wil hij even naar zijn bureau bij de “Firm” om te controleren of iedereen zijn werk heeft meegenomen. Op kantoor treft hij Sam, die zeer geconcentreerd op zijn kamer zit te werken aan iets.

“Sam wanneer vertrekt jouw boot?” vraagt hij, doelend op de cruise van Sam.

“Op donderdag, maar ik ben vanaf maandag thuis.”

In zijn postmap treft hij een fax aan van Gerard Suriel uit het buitenland, met een paar opmerkingen over zijn voorgestelde aanpak van “Vishon Korsou”. Enigszins kinderachtige opmerkingen. “Komt wel goed. Ik zal hem maandag antwoorden.”

Hij neemt afscheid van Sam en stapt weer in de auto. Morgen komt zijn vader met bezoek uit Suriname bij hun "BBQ-en". Dus stelt Grace voor om boodschappen te halen. Hij oppert om die te halen bij "Zontuintje," dan kan hij ideeën opdoen voor de workshop van komende week. Ze zijn amper binnen en komen zeer veel bekenden tegen waardoor het boodschappen doen veel meer tijd kost. Hij stelt vast dat mensen boodschappen doen combineren met socialiseren. Dat zal hij volgende week inbrengen, neemt hij zich voor.

Als ze thuis zijn, slapen de kinderen in de auto. Ze worden voorzichtig opgetild en in bed gelegd. "Komt goed uit," zegt Grace. "Dan zijn ze straks goed uitgerust en kunnen ze flink genieten op het feest." Plotseling wordt er heftig geclaxonneerd voor het hek. Het is bij de overburen. Die zijn evident niet thuis. De inzittenden herhalen hun actie nog zo'n acht keer. Hij stapt naar buiten en richt zich tot de bestuurder:

"Mijnheer, u veroorzaakt overlast," zegt hij.

De neger in de auto wordt agressief en begint meteen met zijn vinger in zijn richting te praten: "Dat mag je niet tegen mij zeggen, het is hier Curaçao en geen Nederland."

Hij antwoordt: "Ik snap niet wat dat ermee te maken heeft, ik ben ook Curaçaoënaar."

De man wordt nog woester, maar Slick blijft kalm en is op alles voorbereid. Hij draait zich om en gaat het huis binnen, terwijl de kerel verder vloekt en onmiddellijk wegrijdt.

"Dit is een typische situatie voor Curaçaoënaars. Degene die verkeerd is, heeft de grootste mond. Het gevolg is dat steeds minder mensen opkomen voor zichzelf uit angst," denkt Slick. Slick had echter besloten dat hij voor zijn rechten opkomt, ongeacht de gevolgen.

Om vijf uur zijn de kinderen gebaad en gekleed om naar het feestje van hun neefjes te gaan. Hij besluit nog even thuis te blijven, de krant te lezen en een vijf kilometer lichte joggingtocht te ondernemen op "Kodedor", zoals iedere zaterdag.

Thuis gekomen, neemt hij de "Amigoe" door. Het eerste wat hem opvalt is dat alle adviesbureaus samenwerken aan het millenniumprobleem, maar de "Firm" hebben uitgesloten. Hij had dit al vernomen, maar het was wel vreemd om het zo uit de krant te vernemen. Maar hij beschouwde het als een compliment. Hij was de eerste die het probleem had aangekondigd enkele maanden geleden in "Perspektiva" bij Mariano, wat er verder gebeurde boeit hem niet zo. Op de voorpagina staat het bericht dat de vluchten van negenhonderd en negenenegentig gulden van België naar Curaçao nu mogelijk zijn. Zeker de verdienste van Maurice Adriaens. Hopelijk zal het aantal toeristen uit Europa snel toenemen. Een ander bericht dat zijn aandacht treft, is het bericht van gedeputeerde Castillo met de mededeling dat het ambtelijk apparaat in beweging was en hoe goed hij het wel niet deed als bestuurder. Nu, hij wist wel beter.

Hij had Oscar leren kennen toen ze enkele jaren geleden trainers waren voor mensen op Bonaire die geïnteresseerd waren in politiek. Oscar was docent geschiedenis en had eens een stuk geschreven over het politieke systeem op Curaçao. Orlando Cuales die ook hetzelfde stokpaardje berijdt, heeft hem erg gepusht. Samen met Miguel Pourier, en Suriel.

Toen de PAR voor de tweede maal deelnam aan verkiezingen, heeft hij zich aangemeld. Met veel bravoure heeft hij aangekondigd de problemen te zullen oplossen. De "Firm" had de opdracht in de wacht gesleept door het uitbrengen van een goede offerte. Zo werd een onderzoek verricht naar de afslanking van

de eilandelijke overheid, de zogenaamde “kerntakendiscussie”. Het onderzoek heeft twee keer zo lang geduurd als gepland, met als gevolg dat het twee keer zo veel geld heeft gekost. Dit was het gevolg van het feit dat Castillo een bangerd was net als vele andere politici, van voor en na zijn tijd, die niet durfden pijnlijke beslissingen te nemen. Uiteindelijk heeft hij toch moeten beslissen, onder druk van het Internationaal Monetair Fonds. Deze organisatie heeft het als eis geformuleerd om het Structureel Aanpassingsprogramma van de overheden goed te keuren. Castillo heeft de “Firm” toen gevraagd om het meerwerk niet in rekening te brengen. Slick heeft hem op allerlei manieren trachten uit te leggen dat dat bedrijfseconomisch niet mogelijk is. De “Firm” werd de vervolgo opdracht voor straf niet gegund en Ray werd binnengehaald om het rapport van de “Firm” te helpen uitvoeren. Maar één ding is een feit: de “Firm” was de architect van het beleid.

Hij vouwt de krant en zoekt de badkamer op. Het is al negen uur geweest als hij klaar is om te vertrekken. Hij belt Grace op bij haar zus om te vragen of ze nog even blijft, zodat hij haar daar aantreft. Het is al laat als hij daar aankomt. Hij groet even iedereen en begeeft zich naar de keuken. Daar ontfermt hij zich over drie hotdogs, tien bitterballen, acht chocoladekoekjes en acht schuimpjes. Dit is niet goed, weet hij. Dit komt door twee zaken: zijn emotionele toestand en het feit dat hij heel wat heeft getraind de laatste dagen.

Om elf uur liggen ze in bed. Grace slaapt gelijk en hij kijkt nog naar een film over corrupte politie-officieren op het Venezolaanse televisiestation “Venevision”.

Op zondag kunnen ze uitslapen, want de kinderen kunnen maar niet wakker worden. Terwijl hij nog op bed ligt denkt hij aan de

afgelopen week. Het is niet goed gegaan. Te veel onderlinge spanningen. De mensen zien er moe uit, met name Betto. Die is ook flink wat pondjes aangekomen. Hij neemt dan het besluit om maandag veel aandacht te besteden aan deze punten.

Even later loopt hij weer aan zee, komt thuis en doet rekoefeningen en krachttraining. Daarna treft hij de voorbereidingen voor de "BBQ".

Om één uur arriveren zijn vader en een nicht, Sylvana, die hij vijftien jaar niet heeft gezien. Zijn moeder, broer en schoonzus zitten in Nederland in verband met de gezinsuitbreiding van zijn jongere broer. Het wordt heel gezellig. Iedereen laat zich het vlees goed smaken. De kinderen eten niet alleen met hun mond, maar ook met hun gezicht en handen. Na het eten voeren ze op een ontspannen manier diepgaande gesprekken over waarden en normen, de kinderen, opvoeding en de dood. Op deze manier zuigt Slick weer de levenslessen van zijn vader in.

Het is de nacht van zondag op maandag. Het is pas drie uur in de ochtend. Hij heeft net het "Algemeen Dagblad" doorgenomen. Hij voelde zich al uitgerust en was daarom uit bed gestapt. In de krant heeft hij vernomen dat Castillo zeer tevreden is over zijn presentatie in het buitenland. Maar hij wist dat als mensen de media opzochten, het niet altijd was om iets te vertellen, maar juist om te verbergen. Ook heeft hij zijn "inbox" geopend om te kijken of hij e-mail heeft ontvangen. Met name wil hij weten of Zoila goed was aangekomen en reeds aan het werk was. Zij was vrijdagmiddag voor twee maanden naar Nederland vertrokken. Die middag had het hele team gezamenlijk geluncht om afscheid van haar te nemen. Ze had ogenschijnlijk goede zin. Ze had nog

vriendinnen gebeld om haar aankomst aan te kondigen. Gelukkig had ze er zin in.

Sam ligt ergens aan boord van een schip in de Caribische wateren.

De afgelopen week was veel gebeurd. Hij was op Aruba geweest en had met minister Tico gesproken. Die heeft hen gelijk een contract aangeboden om de hervorming van de overheidsfinanciën van Aruba te komen leiden. Hij heeft nu een planningsprobleem. Hij had ook de opdracht voor het opzetten van de consumentenraad binnen en hij heeft een lunch afspraak met Rudsel Ursula, directeur van het departement van Justitie over de visie op justitie. Hij moet nu werken op zes eilanden en Chicago de komende twee maanden. Maar hij weet gewoon dat hij het op een of andere wijze klaar zal spelen.

Hij had het project van Wina aan Jeanette gegeven. Hij wist dat die er wel wat moois van zou maken. Dat was ook gebeurd, maar inmiddels had ook Jeanette een hekel aan Wina. Gelukkig was het eind in zicht. Een ding hadden zij geleerd: nooit meer Wina. Zij was het type mens die de mond vol heeft van "onze eigen mensen", "yu'i Korsou", maar ondertussen ging zij er vanuit dat wat een lokale had gemaakt nooit goed kon zijn. Kwam het echter van een Nederlander ("makamba"), dan was het a-priori goed. Hij vond dat veel erger dan mensen die ronduit niet geloven in de eigen mensen.

Op woensdag gaat hij naar de Bovenwinden en dan kan hij zelf aanschouwen hoe de orkaan daar huis heeft gehouden en hoe de mensen weer de draad oppakken.

Change Award 1998

De "Change Award" zou uitgereikt worden op veertien december in het "World Trade Center". Zoila en Vilma hadden hem vanaf december 1997 benaderd met het verzoek of zij deze gala-avond mochten organiseren. Het klonk hem als muziek in de oren. De eigenlijke voorbereidingen begonnen pas in november en het werd echt druk in het begin van december.

Slick was in Dallas, de stad waar John F. Kennedy – JFK – werd vermoord, om de jaarlijkse "Firm World Wide Workshop" bij te wonen. Het doel was om wereldwijd de strategie af te stemmen. De boodschap was dat "e-commerce", "e-business", de wereld zal veranderen en dat de "Firm" hierbij een belangrijke rol zal vervullen.

Hij is het ermee eens maar vond het lang niet volledig. Hij is ervan overtuigd dat leiderschap voor deze nieuwe wereld het belangrijkste issue is. Het was tijdens deze dagen dat hij besloot om definitief iets te gaan doen aan leiderschap. Dat idee had hij ook een week eerder in St. Charles, Chicago, toen hij een workshop "change management" aan het verzorgen was voor een groep van tachtig consultants uit alle hoeken van de wereld. Enkele maanden eerder had hij nog gehoopt Pim op de workshop te ontmoeten, maar Pim zou in december trouwen en had dus andere dingen te doen in Nederland. Pim heeft met hem een jaar lang gewerkt aan het project "Reinventing Government". Daarna is hij weer vertrokken naar Nederland.

Zo kwam het dat hij zich alleen door dagelijks telefooncontact kon inlaten met de organisatie van de award-avond. Hij zou slechts de redactie van het juryrapport voor zijn rekening nemen.

Als hij twee dagen voor de avond arriveert, is alles al gereed.

Natuurlijk zijn er binnen het team de nodige meningsverschillen en spanningen. Maar dat beschouwt hij als gebruikelijk.

De avond begon als gewoonlijk, maar al gauw werd duidelijk dat het erg druk zou worden. Bijna iedereen was er en Orlando Cuales was ceremoniemeester. Hij zat even met Orlando in de bar van het restaurant in het WTC, om het draaiboek nog voor het laatst door te spreken. Op dat moment besloten zij dat de voertaal Papiamentu zou zijn. Mario Evertsz is "key note speaker". De prijs werd uitgereikt door gezaghebber Betrian. Hij las het juryrapport voor. Er waren meer dan dertig genomineerden in acht categorieën. Allemaal zaten ze in de zaal. Onder de finalisten zat ook Jacob Gelt Dekker voor zijn Afrikamuseum in Otrobanda: "Kura Hulanda". In de sector telecommunicatie werden "Setel" en "Antelecom" geprezen voor de implementatie van SAP-computerinformatiesystemen en voor hun integratie in "UTS". Ook werd melding gemaakt van het feit dat Ribeiro met "Policom" een vergunning had weten af te dwingen via de rechter om als "cell phone telecom provider" tot de markt toe te treden. Maar de prijs ging naar Maurice Ardriaens. Volgens de jury was hij iemand die tenminste de strijd durfde aan te gaan, "for better or for worse". Daarna speelde het combo van Johnnie Kleinmoedig Antilliaans muziek tot middernacht.

De volgende ochtend was Slick bij Mariano in "Perspektiva" om te praten over de award en over veranderingen in de Antillen gedurende het jaar 1998. Naarmate de dag vorderde kwamen de reacties binnen. De reacties waren erg verdeeld, maar van de negatieve reacties trok hij zich het meest aan. Drie hebben hem erg gestoken. Toen hij op kantoor aankwam lag er een fax van Jacob, in het Engels. Hij had in zijn leven nog nooit zo'n slech-

te avond gehad. Hij belde Jacob op om met hem van gedachten te wisselen. Maar veel wijzer werd hij niet van het gesprek. Hij bedankte voor het commentaar en bewaarde de fax op een bijzondere plaats. Later gedurende de dag stuurde Sam hem het redactioneel commentaar van de "La Prensa". Naar de mening van deze krant had Maurice niets bijzonders gepresteerd. Maar waar hij echt niets mee kon was de opmerking van deze krant in het Papiamentu dat de avond in het Nederlands had ontmoeten. Dat vond hij nou weer zo typisch. De mensen die hun eigen taal verloochenen. Geen wonder dat er daarom nog steeds geen beslissing genomen was over de voertaal in het onderwijs.

Toen hij dacht dat het allemaal achter de rug was en dat de eindejaarsfeesten alles naar de achtergrond zouden verdringen, wijdde Aart Broek zijn wekelijkse column in het "Algemeen Dagblad" aan de "Change Award". Aart vond Maurice een schreeuwer die Nederland van de Antillen afdrijft en achtte het onacceptabel dat de "Firm" de prijs aan hem had uitgereikt om een miljoenen contract in de wacht te slepen.

Hij was zo boos dat hij diezelfde ochtend van zeventwintig december nog een e-mail stuurde aan de redactie van het AD met de opmerking dat hij dit artikel beneden de maat vond. Hij benadrukte dat de "Firm" een commercieel bedrijf is en dus ook een commercieel belang dient. Maar zijn vraag aan Aart was: "Welk belang heb jij?" Hij was van mening dat Aart er koloniale gedachten op nahield, dat wat hem betreft deze eilanden ronduit een provincie van Nederland moesten worden. Hij wilde dat Aart dat gewoon ook direct in zijn column schreef. Diezelfde dag heeft hij het abonnement van de krant opgezegd. Een paar dagen later belde Aart en discussieerden ze een uur lang heftig aan de telefoon. Het resultaat was dat er wat meer begrip was voor het wederzijds standpunt, maar naar zijn mening was het kwaad al gedaan.

“School of the Future”

Hij zit achter zijn bureau wat voor zich uit te kijken. Er was ook zoveel gebeurd. Hij oogt moe en hij is zichtbaar kilo's aangekomen. Hij besloot om zijn leven weer te centreren. Zijn eerste stap is dan ook om zijn activiteiten te beperken, zodat hij na kan denken en zich door niemand gek te laten maken. De tweede stap is zijn trainingen wat regelmatig te laten verlopen en beter op zijn voeding te gaan letten.

Ook realiseert hij zich dat het de laatste werkdag is van Zoila. Sinds de mislukte uitzending van haar, op aandringen van Sam, was het nooit meer goed gekomen. Daarom heeft ze ervoor gekozen om naar iets anders uit te gaan kijken. Ook Vilma kon het tempo bij de “Firm” niet meer bijbenen of wilde het niet meer. Hij was dus ook bezig met het zoeken naar een vervangster voor haar. Betto was ook al naar een ander bedrijf gestapt. “Waarom?” vroeg hij zich af. Het is wel duidelijk dat de “Firm” een veeleisende organisatie is, maar er is meer.

Maar de vraag is: wat wil Slick? Daar zit hij dan met al zijn talenten en met de vraag wat zijn doel in het leven nu echt is. Hij weet diep van binnen dat hij een belangrijke bijdrage moet leveren aan de verbetering van de wereld, in het bijzonder van Curaçao.

“Rot op,” zei Slick tegen Frank en liep het “Social Center” op St. Charles, Chicago, uit.

Het was bijna twaalf uur 's nachts van de tweede dag van de “Global Conference School of the Future”, die voor de vijfde maal werd gehouden en werd bezocht door vijfhonderd mensen uit het onderwijs, van ministers tot en met ouders.

Twee dagen eerder waren hij, John, Frank en de minister van Onderwijs aangekomen op het trainingscentrum van de "Firm". Ze hadden de workshop die Frank zou verzorgen over de door hem opgerichte school "Kolegio Erasmo" intensief voorbereid door meerdere meetings bij Frank thuis. Ze hadden lang gepraat over van alles, met name de politiek en de ontwikkeling van het eiland.

Gezamenlijk reizen ze af naar Chicago en rijden daarna in een limo naar het "center".

Bij aankomst dineren ze met Mort Egol, de grote man van "School of the Future". De volgende ochtend opent Mort de conferentie. Frank heeft zich niet gerealiseerd hoe groot de conferentie is en begint langzaam in de stress te geraken. Hij moet zijn presentatie pas de tweede dag verzorgen, dus heeft hij zich de hele eerste dag op lopen naaien. Aan het eind van zijn workshop moest dat zich helemaal ontladen.

Met zijn drieën waren ze in de bar van het "Social Center". Frank dronk zo als altijd "Scotch", John bier en hij liet zich ook verleiden tot een biertje. Het onderwerp werd hoe de "Firm" kon helpen het nieuwe gebouw voor de school van Frank te realiseren.

Op een bepaald moment poogde hij Frank uit te leggen dat hij grote bedrijven meer inbreng moest laten hebben in de school en dan zouden ze de miljoenen wel laten stromen. Frank werd woest: "Het is mijn school. Jullie willen de school van mij afpakken." Slick riep: "De school is niet van jou maar van de kinderen."

Het duurde lang, maar op een gegeven moment leek Frank het een beetje te snappen en toen riep Slick: "Rot op" en vertrok naar zijn kamer.

Op weg naar zijn kamer snapt hij waarom Frank en Aart constant ruzie hadden in de krant en dat er zelfs advocaten aan te pas moeten komen. Die twee verdienen elkaar.

De derde en laatste avond van de conferentie was John zo tevreden over het verloop dat hij zich helemaal liet gaan. Het gevolg was dat hij de volgende ochtend vroeg naar een hotel in Chicago was afgevoerd met het verzoek om nooit meer terug te keren naar St. Charles. Van hen allen bleek de minister de meest beschaafde te zijn.

Ze troffen elkaar weer op "O'Hare" airport in Chicago en vatten de reis naar Curaçao terug. Bij aankomst namen ze afscheid van elkaar. Frank en de minister waren een paar keer in de krant en op televisie. John hield nog contact met Frank, maar hij was klaar met Frank. Hij vond Frank een paranoïde narcist. Waarschijnlijk komt dat wel vaker voor in literaire kringen. Maar Slick is er klaar mee, want hij wil niet dat Frank de indruk zou krijgen dat hij zijn school wil afpakken.

Boeken lezen

Het is vrijdag 28 mei 1999, het jaar gaat hard. Ook carnaval is achter de rug. Het is vijf uur als de wekker afgaat. Deze dag is de jaarlijks terugkerende kantoordag van de "Firm". Dit jaar gaan zij naar Klein Curaçao. Hij vond dat bijzonder, want hij is er nog nooit geweest. Om zes uur arriveert hij bij de steiger van de boot "Miss Ann". De meeste collegae zijn er al. Het is halfzeven als ze afmeren. Ze varen langs de luxe huizen in het Spaanse water langs Barbara Beach, de grote zee op. Hij kan zo'n dagje in de natuur echt waarderen. Het is net wat hij nodig heeft.

Langzaam breekt de zon door. Ze varen in oostelijke richting langs de westkust van het eiland. Het is erg rotsachtig met wat vegetatie. Deze kant van het eiland is nog ongemoeid gelaten. Slick heeft wat genomen tegen zeeziekte, want de laatste keer dat hij op zee was, is hij zeeziek geworden. Verschillende anderen nemen ook wat. Hij gaat liggen. Na een uur wordt hij wakker en ziet hij Klein Curaçao steeds dichterbij komen. Het is een witte, platte pannenkoek met daarop een vuurtoren en een gestrand schip. Er is nagenoeg geen vegetatie te zien. Ze stappen met zijn allen van boord en lopen naar één van de vijf hutten die op het eiland staan. Gezamenlijk genieten zij van een eenvoudig ontbijt. Daarna vormt zich een groepje dat het eiland gaat verkennen. Ze lopen eerst naar de vuurtoren op het eiland. De vuurtoren is in een bouwvallige staat. Ze lopen verder richting een wrak van een schip dat vele jaren geleden op het eiland is gestrand. Daarna voegt het groepje zich weer bij de rest en vormen ze een groep om te gaan snorkelen. Ze worden door een gids meegevoerd naar de habitat van de zeeschildpadden. Hij ziet een schilpad en zwemt enkele tientallen meters met het dier mee.

Dit is een unieke ervaring. Even later genieten ze van de "BBQ". De rest van de middag worden groepsspelletjes gespeeld. Hij verijdert zich een beetje van de groep om van de natuur te genieten. Hij zit op een bank en een zeemeeuw komt hem gezelschap houden. Gedurende een half uur communiceert hij met de meeuw. Wanneer deze zijn vlucht weer voortzet, weet hij het: hij moet ervoor gaan en niemand hem daarvan laten weerhouden. Hij weet dat hij gewoon gelukkig moet zijn.

Als ze om zes uur in de middag de haven weer binnen varen, weet hij een ding: hij is de beste en meest succesvolle consultant van Curaçao. Hij voelt het in alles. Dit is voor hem een nieuw begin. Hij voelt zich rustig en gefocust. Hij voelt de levensenergie door zijn hele lijf trillen. Hij voelt zich scherp. Hij weet het nu hij van de boot weer aan wal stapt, dat hij terug is, hij is verder.

Even later rijdt hij de garage binnen en voegt zich bij het gezin. Hij voelt dat het allemaal goed zit.

"Nooit meer werken; op zoek naar bezieling in je werk; als je van je werk houdt, hoef je nooit meer te werken". Dit was de titel van het boek, geschreven door Marjan van Lier, dat hij op deze zaterdag zou uitlezen. Hij had het boek gekocht in Nederland aan het begin van deze maand. Hij moest daar zijn om Antilleanse studenten voor te lichten over de mogelijkheden voor wat betreft werk op Curaçao in het algemeen en in het bijzonder bij de "Firm". De zogenaamde "Carrière Oriëntatiedagen". Op een van de vrije dagen heeft hij het boek gekocht in zijn favoriete boekhandel in Nijmegen waar hij sinds 1981 komt, toen hij zijn studie was aangevangen. De titel sprak hem aan omdat het was waar hij naar op zoek is: nooit meer werken. De "Carrière Oriëntatiedagen" worden gehouden in de week van de Eilandsraadverkiezingen op Curaçao. Hij had het te laat

in de gaten. Het is de derde maal dat hij naar deze beurs komt. Ditmaal is de beurs in Utrecht. Hij gaat er graag naartoe omdat hij op deze manier de ontwikkelingen in Europa kan volgen en kan praten met Antillianen over hoe zij tegen de ontwikkelingen daar aankijken.

Er liepen altijd veel goede, ambitieuze jonge mensen rond. Dit jaar is de belangstelling zeer gering. Het gevolg van het desastreuze overheidsbeleid en de vele mogelijkheden die de Nederlandse economie biedt.

Hij heeft de draagbare telefoon van John meegekregen. Die doet het in Europa en dus kan hij gewoon bellen en gebeld worden. Zo belt hij Grace om te horen hoe het met het gezin gaat. John belt om het uur om hem op de hoogte te houden van de verkiezingen. Bij de uitslag is al duidelijk dat de kiezers niet helemaal blij zijn met Suzy en Errol Cova.

Een middag na zijn terugkomst op Curaçao belandt hij samen met Grace in boekhandel "Mensing". De kinderen hadden voor hun verjaardag nog een paar boekenbonnen. Ze willen nieuwe educatieve computerspelletjes. Dus gaan ze na de supermarkt er naartoe. Terwijl Grace de spelletjes voor de kinderen uitzoekt, loopt hij tussen de boekenkasten. Uiteindelijk eindigt hij met een boek van Anthony Robbins in zijn handen.

Later die avond gaan ze met zijn tweetjes naar "The Movies". Het is al één uur in de ochtend als ze weer thuis zijn. Na de film kan hij maar niet in slaap vallen, dus begint hij het boek te lezen. Hij kan het niet meer neerzetten. Het is reeds vier uur in de ochtend als hij besluit om toch maar te gaan slapen. Iedere bladzijde van het boek is waar. Wat bij hem blijft hangen is dat een mens zijn leven schept door beslissingen en actie.

Om negen uur is hij weer wakker, pakt het boek weer op en begint verder te lezen. Daarna voegt hij zich kort bij het gezin om vervolgens weer drie kilometer te gaan joggen. Daarna gaat hij naar kantoor om zijn bureau op te ruimen.

Hij gaat opnieuw beginnen. Nu zal hij beslissingen nemen en acties ondernemen om zijn volle potentie te realiseren. Hij voelt de energie in zijn lijf.

Het is acht uur in de avond, hij is doodmoe. Hij heeft tijdens de lunch ook de auto laten wassen en heeft van vijf tot zeven getennist. Sinds drie weken tennist hij weer met Per Sundh, een Zweed, die ook op het eiland is gestrand en zijn huwelijk ervoor over had om op het eiland te blijven.

Hij heeft een goed gevoel en weet dat hij een beslissing heeft genomen. Hij heeft innerlijke rust, maar borrelt over van energie. Iets in hem is voor altijd veranderd. Het is alsof zijn vermoeidheid is opgelost.

Wat is wijsheid?

Hij verkeert al enige dagen in een roes van Anthony Robbins. Alles lukt. Hij besluit een tafelgesprek te organiseren. Hij nodigt op een donderdag Mario Evertsz, Bas Kooyman en Aart Broek uit om aan een tafel zitting te nemen. Meer dan honderd mensen komen dit gesprek volgen. Ook de schrijvende pers en "Radio Wereld Omroep" zitten erbij. Hij is scherp die avond, zeer scherp. Hij stuurt het gesprek en staat er middenin. De volgende dagen staan alle belangrijke dagbladen er vol van. Ook Aart stuurt een e-mail om hem een compliment te maken.

Bas Kooyman is voorzitter van het bedrijfsleven van Curaçao dat zich zeer kritisch opstelt ten aanzien van het kabinet Römer. Deze groep stond nu helemaal achter het plan en drong aan op de integrale implementatie. Bijna iedere dag was men via de pers te volgen.

Suzy had aan Emsley Tromp, Ivan de Windt en Gilbert Wawoe de opdracht gegeven om een plan voor het nationaal herstel te schrijven. In het kort komt het plan hierop neer: tweeduizend vierhonderd ambtenaren ontslaan, de introductie van een omzetbelasting van vijf procent, flexibilisering van de arbeidsmarkt en het oprichten van een mobiliteitscentrum. De drie werden aangeduid als "de drie wijze mannen".

Maar Aart zei het heel goed. Deze mensen waren niet wijs, want de commissie heeft gefunctioneerd als een scherm om de echte issues af te schermen voor de kiezers. Die hebben moeten stemmen op basis van allerlei niet onderbouwde beloftes van de politieke partijen, waaronder de belofte van "Alivio" (verlichting), van PLKP van Errol Cova. Nu, in juli, laten wij de wijze mannen vertellen dat er drastische maatregelen genomen moeten worden.

“Hoe is het mogelijk,” denkt Slick “dat regering na regering zich lieten adviseren door dezelfde mensen.” Hij is van mening dat de adviseurs niet de oplossing zijn, maar juist het probleem. Adviseurs dringen zich op aan bestuurders, gemotiveerd door ijdelheid of door commerciële belangen en doen alle moeite om te zorgen dat andere, meestal jonge adviseurs, de oren van bestuurders niet kunnen krijgen. Het gevolg was dat er nooit iets nieuws te melden was. Steeds werden de oude recepten voorgescreven. Deze groep van adviseurs hadden altijd een financiële of accountants achtergrond en vaak vele jaren ervaring als ambtenaar. Maar echt fundamentele kennis van overheidsstructuren en “change management” hebben ze niet, met het trieste resultaat, dat het land steeds verder afglijdt.

Hoe is het mogelijk dat Suzy zo hard oppositie heeft gevoerd tegen “Reinventing Government” en nu nagenoeg hetzelfde plan staat te verdedigen.

Hij ziet haar nog in de Staten de voorzitter duidelijk maken dat de verzelfstandiging van de gevangenis één van de wildste ideeën is die zij tot nu toe heeft gehoord. Maar nu wil haar minister van Justitie, Martha, de gevangenis privatiseren.

Het verbaast hem dan niet dat hij een paar dagen later wordt gebeld door Gilbert Wawoe, één van de wijze mannen. Hij moet op audiëntie verschijnen. Dit vindt plaats in het hoofdgebouw van de Centrale Bank. Hij wordt gevraagd om het plan van de wijze mannen achter de schermen te detailleren. Na één jaar is hij weer waar hij was: de “mastermind” van de reorganisatie van de Nederlandse Antillen en Curaçao. Het zou hem een kick moeten geven, hij wist dat dit zou komen.

Groot is zijn verbazing als hij een enveloppe opent met daarin de eerste versie van “Vishon Korsou” rapport. Hij bladert het door

en ziet 2020 als richtjaar voor de lange termijn visie.

Hij zegt: "Yes!"

Eindelijk is het zover: 2020 was de nationale visie. Hij weet dat het nu allemaal goed komt met Curaçao.

Dat dacht hij.

In de tussentijd was de verbouwing thuis in het eindstadium beland, maar ze zijn er nog niet. Ze waren in februari begonnen en het is nu al bijna september. Desondanks merk je duidelijk dat het huis functioneler is geworden en de energie in het huis stukken positiever.

Reeds lang liepen hij en Grace met de gedachte rond om een studio voor twee personen bij te bouwen. Op die manier hadden ze iets voor de kinderen als ze groter waren, en nog later voor zichzelf als de kinderen uit huis waren. Tot het zo ver was, konden de ouders van Grace het wel gebruiken. Zo konden die dan zelfstandig leven en als er hulp of ondersteuning geboden moest worden, waren ze vlakbij.

Hij zou met een groep van veertig personen een dialoog gaan voeren over de oprichting van een programma voor het ontwikkelen van leiderschap in het "Avila Beach Hotel".

Hij heeft de dag vrij genomen om zich te ontspannen en zich voor te bereiden. Maar hij kan het niet laten om zeer ontspannen toch wat e-mail op te halen, te beantwoorden en weg te sturen. Ook pleegt hij een aantal telefoontjes. Hij denkt ook een beetje na over zijn team op kantoor. Maar hij weet dat ook dat goed zou komen. Het is half zeven als hij komt aanlopen bij "Avila hotel". Hij heeft een "Hilfiger"-broek aan en een eenvoudig T-shirt. Even later komen Zuleika en Jan, twee nieuwe consultants, aanlopen en gaan over tot het installeren van de apparatuur. Hij haalt zijn

zaktelefoon tevoorschijn en voert nog een aantal gesprekken. Om zeven uur is de meerderheid van de mensen aanwezig en ook Erich van der Hoeven, die het op zich heeft genomen de avond te begeleiden.

Aan het begin van het jaar had John op zijn verzoek vijftig exemplaren van het boek "The Innerpath of Leadership" besteld. Veertig exemplaren had hij cadeau gedaan aan vrienden en mensen waarvan hij vond dat ze het moeten hebben gelezen. Erich was één van deze mensen. Erich was inmiddels directeur van "Vishon Korsou" geworden. Erich was er blij mee en had hem steeds gestimuleerd om verder te gaan met het creëren van een organisatie die zou werken aan het ontwikkelen van leiderschap. Toen er eens tussen Suriel en hem problemen waren, heeft Erich met hem gepraat. Behalve dat hij hem zou helpen bij het oplossen van het conflict, had Erich hem zijn kijk gegeven op zaken. "Als je een doel hebt moet je behoedzaam manoeuvreren om je doel te bereiken."

Slick was het daarmee niet eens. "Het doel dat uiteindelijk bereikt moet worden moet positief zijn en de intentie om dit te bereiken moet ook positief zijn. Dit kan alleen als de wijze waarop het bereikt moet worden zuiver is, eerlijk, transparant en duidelijk."

Ze waren het op dit punt niet met elkaar eens. Maar hij kan het wel beter vinden met Erich dan met anderen die betrokken waren bij "Vishon Korsou".

Het is half tien als hij aan de bar een beetje zit na te praten met Paul, Orlando Meulens en Philis van Veen. Even later vetrekt Paul en raakt hij in een gesprek met Orlando en Philis. Het gesprek geeft hem geen warm gevoel. Hij is blij als hij om één uur in bed stapt.

Hij had Orlando al geen tijden gezien. Orlando was aanwezig bij het 2020 seminar "Change drivers". Hij was gelijk gewonnen voor het project. Hij belde enkele keren per week om op de hoogte te blijven en om bij te dragen. Al heel vlug bleek dat hij Redfield's boek ook had gelezen en dat hij veel en graag las. Toen Slick het concept "Literair Café" introduceerde was het logisch dat hij gastheer zou worden. Maar het café bloedde dood na zes evenementen omdat het teveel om het ego ging. Sindsdien is het contact erg verwaterd. Maar niet eerder dan dat zij allemaal het boek "Synchronicity; the innerpath of leadership" van Joseph Jowaski hadden gelezen.

Pim had Slick het boek geschonken als blijk van vriendschap. Met Pim had hij een vriendschapsband opgebouwd door de vele gesprekken die ze voerden tot diep in de nacht terwijl ze doorwerkten op het project. Ze hadden dezelfde belangstelling: mensen zichzelf laten ontdekken.

In het boek beschrijft Jowaski hoe hij zijn baan als succesvolle advocaat opgeeft om het "leadership forum" in de Verenigde Staten te stichten. Slick en Orlando hebben het er nog vaak over gehad. Zo ook die dertig december in een restaurant in Punda. Toen zei Slick dat men ook op Curaçao zo iets zou moeten stichten.

Hij is vrij vandaag. Hij besluit, als hij opstaat, een loop te gaan maken langs het strand van Caracasbaai. Als hij thuis is wordt hij gebeld door een voor hem onbekende mevrouw, die vraagt of hij wil meewerken aan een televisieprogramma. De redactie had hem namelijk bewonderd als gespreksleider over de dialoog naar aanleiding van het rapport van "de wijze mannen". Hij besluit "ja" te zeggen omdat hij een "dèjà vu" gevoel heeft. De opname zal plaatsvinden op zondag om acht uur in de avond. Hij noteert het in zijn palmtop.

Zondag gaat hij lunchen met de familie. De kinderen zijn blij weer bij hun grootouders te zijn. Hij praat wat bij met zijn vader en zijn broer. Zo langzamerhand begint hij zich te realiseren dat hij vanavond een televisieopname heeft. Terwijl hij zo met zijn gedachten bezig is, komt er een fax binnenrollen van kantoor. Het blijkt de eerste aanzet van zijn team te zijn, hoe ambtenaren naar een baan buiten de overheid te begeleiden. Het is afkomstig van John die het verzoek van Wawoe heeft uitgewerkt. Hij bekijkt het maar is niet tevreden. Hij had gewild dat het advies af was.

Om halfzeven stapt hij van de tennisbaan van het "Caribbean Hotel". Hij groet Per kort en haast zich naar huis. Het is acht uur als hij aan de bar van "Avila Beach" een "Diet Coke" van John krijgt aangeboden. Ze bespreken het afslankingsplan van de overheid. Langzaam komen de gasten aan. Het zijn allemaal klanten of potentiële klanten. In een korte tijd doet hij goede zaken. Hij regelt in een half uur tijd drie contracten. Dan vinden de opnames plaats.

Suzy vertelt dat ze helemaal achter het rapport van "de wijze mannen" staat en dat ze het integraal zal uitvoeren. Iedereen ondersteunt haar en is ervan overtuigd dat het nu moet gebeuren. Suzy roept dat de datum van één augustus keihard is. Hij krijgt het laatste woord. "Er is veel gezegd, merkt hij op, maar de geloofwaardigheid van een persoon of een organisatie wordt niet bepaald door wat wordt gezegd, maar door de daden. Dus wachten wij af wat er echt gaat gebeuren."

Hij ervaart het allemaal als erg saai. Om tien uur is hij eindelijk verlost en kan hij aan de bar met de minister-president Suzy Römer, de

ministers van Justitie Rutsel Martha en Maurice van Telecommunicatie. Het is middernacht als hij zich bij Grace in bed voegt.

Enkele dagen later opent hij, als voorzitter van de Federatie Management Consultants, de FMC, de bijeenkomst en verontschuldigt de gedeputeerde van Financiën die nog in gesprek is met bankiers om tot een constructie te komen om de salarissen van de ambtenaren eind van de maand uit te kunnen betalen. Want inmiddels is de financiële situatie van de overheid zo slecht dat ze niet eens de elementaire verplichtingen kan nakomen. Vervolgens introduceert hij Ivan Kuster, hoofd Afdeling Financiën, die door de gedeputeerde als vervanger is gezonden. "Zij die nog niet zo lang in het vak zitten moeten weten dat de heer Kuster één van de geestelijke vaders is van onze FMC organisatie en alleen daarom al een zeer gewaardeerde gast."

Vier jaar geleden is door de vijf grootste consultantsbureaus een federatie opgericht met als doelstellingen: het bevorderen van deskundigheid binnen de professie, het waarborgen van kwaliteit en behartigen van de belangen van haar leden.

Als zodanig heeft het FMC een rol gespeeld bij het ontwikkelen van het overheidsbeleid ten aanzien van consultants.

De federatie heeft tot nu toe haar bestaansrecht nog niet bewezen. Om er iets aan te doen heeft hij nu de maandelijkse borrel geïntroduceerd, om op deze wijze de adviseurs en de consultants maandelijks bij elkaar te brengen om zo het gevoel van een beroepsgroep te kweken.

"Vandaag zal de heer Kuster een verhaal houden over hoe de eilandsregering aankijkt tegen de financiële problemen en hoe men tracht deze op te lossen," opent Slick.

Ivan vertelt dat het probleem groot is en dat zij geleidelijk de ambtenaren zullen moeten afvloeien en dat dat wel enige tijd zal duren. Na de discussie concluderen de aanwezigen, dat het het beste zou zijn om de ambtenaren in één keer af te vloeien.

De politiek is heet kokend deze dagen. De partijen PNP, PLKP en FOL trachten een Bestuurscollege te vormen en het lijkt aan het eind van de formatie moeilijke onderhandelingen te worden. Het gaat om portefeuilles en om kandidaten.

Hij moet ook denken aan de nota die hij voor Gilbert Wawoe moet opleveren. Hij zet die gedachten uit zijn hoofd en gaat zijn basketbalkleren maar aan doen. Hij heeft het voornemen om voor de "fun" te spelen en niet om erg diep te gaan. Hij heeft gewoon behoefte aan ontspanning. Hij hoeft niet ook daar weer te presteren en te winnen.

Het is vrijdag als hij wakker wordt. Hij heeft besloten vandaag laat te beginnen met werken. Hij zal om negen uur direct naar een cliënt rijden en niet langs kantoor gaan. Het is alsof hij bewust uit de achtbaan van de afgelopen dagen wil stappen. De afgelopen dagen was hij, voordat hij er erg in had, in een achtbaan terechtgekomen. De pers begon te speculeren over de mogelijkheid dat hij gedeputeerde van Algemene Zaken zou worden en op die manier ongeveer 1500 ambtenaren zou begeleiden naar de private sector. Uiteindelijk bleek het geen waarheid te zijn. Maar het had dat wel kunnen zijn. Niemand vond het een gek idee. Overal waar hij kwam wilden mensen weten of het waar was. Grace zelf stond ervan te kijken en was boos dat zij er niets van wist. Maar ook hij wist er niets van, probeert hij uit te leggen.

Ook Mario Ervertsz wordt genoemd als gedeputeerde van Financiën voor de PNP. Dat blijkt wel waar te zijn, maar kan op het laatste moment niet doorgaan, omdat een broer van hem Eilandsraadslid is voor de FOL. En volgens de wet kan het nu eenmaal niet. Ramon Chong is wel gedeputeerde geworden. Zo stond er de volgende dag toch een chauffeur in de straat om Ramon op te halen.

Een week later belt Tilly op. Zij is gedeputeerde Algemene Zaken geworden en ze wil met hem praten over hoe zij die 1500 ambtenaren kan ontslaan. Hij spreekt liever van “naar de private sector te begeleiden”. Even later ontvangt hij e-mail van Gilbert Wawoe, die over hetzelfde wil praten.

“Het gaat allemaal zo snel!” dacht hij, terwijl hij nog op bed lag. Hij wist dat het aan hemzelf lag. Hij wist dat het kwam omdat hij zich niet bewust was van wat hij onbewust schiep. Dus wist hij dat hij even stil moest staan om het allemaal op een rij te zetten. Een vrijdag en een weekend heel langzaam functioneren, tijd doorbrengen met zoontje en dochtertje en hij zou weer helemaal gefocust zijn.

De afgelopen dagen was Staatssecretaris Bulu op televisie. Hij kwam mededelen dat hij een monitoringsapparaat had laten plaatsen bij de vulkanen van Saba en Statia. Gegeven de activiteit van de vulkaan de afgelopen jaren op andere eilanden, zoals Monserat, vond hij het geen luxe. Bovendien bleek het grondwater de afgelopen jaren met tien procent te zijn gestegen. Slick moest denken aan de inhoud van “De laatste vrijheid”, het boek van Frank Martinus Arion. Hij was dit weekend ook een vulkaan. Om het minste geringste stond hij op ontploffen. Hij wist niet hoe het kwam. Het feit dat hij weer oom was geworden, was

hem bijna ontgaan door alle stoom die hij in zich had. Gelukkig gaat hij tennissen met Per en kan hij wat stoom afblazen.

Die avond zat hij voor de buis de voor hem liggende week voor te bereiden. Hij nam zich voor er een zeer goede van te maken. Hij weet dat het een geslaagde week zal worden. Hij ontspant zich, geniet na van het sporten. Grace zit naast hem op bed. Ze is haar teen aan het verzorgen. Ze had die enkele dagen eerder (blijkbaar) gebroken. Hij vindt dat een teken dat het ook voor haar allemaal hard ging. Hij zag uit naar zijn loop van morgen. Zo'n loop was altijd bewustzijnsverruimend. Hij eindigt deze gedachten en besluit van de laatste uren van het weekend te gaan genieten. Hij moet een goed gesprek met Grace gaan voeren want die had het niet makkelijk gehad met de vulkaan.

De "Firm" begint met de opdracht om het eilandgebied goed te beschrijven wat de organisatie betreft en hij moet er gelijk diep in. Hij moet bij deze opdracht voor het eerst werken met Rignald Mamber, die door het Bestuurscollege van Castillo tot hoofd Personeelszaken is benoemd. Rignald was daarvoor de personeelsfunctionaris van het productiebedrijf van water en elektriciteit, de KAE, en daarvoor was hij in een dergelijke functie bij de Dienst Economische Zaken van het eilandgebied Curaçao. Hij kan wel communiceren met Rignald.

Om deze opdracht goed te kunnen uitvoeren moet hij drie dagen in training met zijn hele team en tussendoor ook een bespreking voeren met Wawoe over het "Nationaal Plan". Het gesprek verloopt goed. Hij praat met Rignald over een tweede opdracht bij het eilandgebied. Rignald wil weten hoe de "Firm" het eilandgebied kan adviseren over de afslanking van het

ambtelijk apparaat in het kader van het rapport van "De drie wijze mannen". Het gesprek gaat goed, maar Rignald blijkt onvoldoende budget te hebben.

Vandaag moet hij ook praten met Erich van de Hoeven over de verdere opzet van het "Leadership Forum".

De week zit erop. Het is vrijdag 15 juli 1999. Slick is moe. Als hij de garage binnenrijdt ziet hij dat de aannemer voor één van de laatste keren zijn pick-up inpakt. De verbouwing zit erop, op één of twee dagen na. Hij is blij dat hij thuis is en hij verheugt zich op de baseballwedstrijd "Senior League" tussen Puerto Rico en Curaçao. Om acht uur ligt hij dan ook in bed te kijken naar een zinderende wedstrijd die door Curaçao wordt gewonnen. Hij denkt aan zijn team van consultants. Ook aan het feit dat hij weer naar Chicago moet om training te gaan geven aan een team van consultants van over de hele wereld.

Het consultantteam op Curaçao is sterk gegroeid in mentale zin, maar sommige mensen kunnen het nog niet vinden in het team. Maar hij hoopt dat het zal gebeuren. Hij hoopt dat zijn droom waar zal worden. Zijn droom is om de meest invloedrijke consultantgroep bij elkaar te brengen.

Hij is moe maar voldaan. Hij weet dat hij te gespannen is en dat hij zich moet ontspannen en genieten van de mooie dingen. Dat zal hij dan ook gaan doen. Het leven is mooi. Hij besluit op te staan en met Grace te gaan wandelen op deze mooie vrijdagavond. Het is weekend en hij heeft het zo geregeld dat hij echt niets hoeft te doen voor het werk.

Zondag valt er een tropische regenbui. Ook in hem onweert het. Het woelt binnen hem. De tennisbanen zijn nat, dus kan het

tennissen met zijn vriend Per niet doorgaan. Hij zit op het bed terwijl hij op zijn notebook de meeting van maandag 19 juli voorbereidt.

De televisie staat aan en de finale voor de Zuid-Amerikaanse beker wordt gespeeld tussen Brazilië en Uruguay. Brazilië staat met twee nul voor. Grace en de kinderen zijn weg naar de luchthaven. Een tante en haar echtgenoot komen vanuit Nederland op vakantie. De verbouwing van het huis is gelukkig achter de rug en zijn schoonmoeder heeft haar intrek genomen in de studio.

Hij weet niet precies waarom hij zo boos was. Hij is ook boos op de kinderen, wat hij anders nooit is. Hij had met Grace gesproken over de mentaliteit van de mensen op het eiland. Ze waren tot de conclusie gekomen dat de mensen op het eiland een heel laag probleemoplossend vermogen hadden, en dat op alle niveaus.

Hij moet dan ook denken aan zijn team bij de "Firm". Zijn lot was om dat team steeds op een hoger niveau te tillen. Soms doet hij dat met interventies en soms met wijsheid. Hij heeft het gevoel dat hij nu op een belangrijk punt staat met het team. Hij besluit op dat moment om morgenochtend een beslissing te nemen. Hij weet dat het als leider aan hem ligt om de adviseurs te begeleiden en naar een hoger niveau te tillen en dat zal hij dan ook doen. Hij zal voor richting en rust zorgen.

Inmiddels staat Brazilië met drie doelpunten voor. Hij besluit dat hij weer zijn innerlijke rust moet hervinden. Hij denkt aan het joggen straks. Hij wil nog vijftwintig minuten lopen deze avond. Maar misschien gaat dat niet door, want zijn vriend Ivan is vandaag jarig.

Gelukkig had hij inmiddels de hele komende maandag gepland. Hierdoor zou hij veel tijd hebben om na te denken en dingen te

doen die hij leuk vindt. Even kent hij een moment van geluk. Hij verheugt zich erop dat hij dan een paar uur vrij kan nemen om bij de kinderen te zijn. Ook denkt hij aan de lunch met Jan.

Jan is de baas van de "Firm" in Europa. Hij is voor vandaag uitgenodigd voor de lunch. Hij heeft het zo druk, dat hij eigenlijk geen tijd heeft om zich erop voor te bereiden. Het enige wat hij weet is dat de zaak op Curaçao in het Caribische gebied goed gaat. Verder is hij benieuwd wat er te eten is.

Als hij op de afgesproken tijd de "Wine Cellar" binnenstapt, is Jan er nog niet. Hij wacht nog een half uur en vertrekt, nadat hij aan de ober heeft doorgegeven dat hij niet langer kan wachten. Later zal blijken dat Jan een bericht heeft ingesproken op zijn "voice mail" maar dat hij het nooit heeft ontvangen.

Een paar dagen later ontvangt hij e-mail van Jan met het verzoek om bij hem in Nederland langs te komen.

Tweeëntwintig juli is de culturele show in het kader van "Curaçao 500". Curaçao werd in 1499 ontdekt door de Spanjaarden. Dat is in 1999 precies vijfhonderd jaar geleden. Dat moet dus groots herdacht worden. De voorbereidingen zijn al een jaar eerder gestart en ook zo de discussie. Eén van de discussies was of er wel iets te vieren viel, want de ontdekking had toch alleen maar onderdrukking gebracht? Die discussie boeide hem niet. Waar hij wel steeds aan moest denken was, dat het hier ging om een verloren kans. Het is niet gelukt de bevolking van Curaçao gezamenlijk te laten nadenken over verleden, heden en toekomst.

Prins Willem-Alexander kwam langs. Het was weer het circus van zien en gezien worden. Vele mensen wilden weten hoe het zat met het bericht dat hij gedeputeerde zou worden. Verder was

iedereen er. Al zijn relaties. Hij had voor deze avond ook zijn vader en moeder meegenomen. Het zijn gewone mensen en daarom wou hij ze van dit circus laten meegenieten.

Op de uitnodigingskaart stond "casual". Maar de meeste mensen waren toch deftig gekleed. Alleen Willem en de gouverneur waren in een wit overhemd. Willem droeg zelfs korte mouwen en werd gevolgd door Stanley en anderen, waarvan diversen in pak. De show duurde kort en de kroonprins was al gauw weg, maar de mensen bleven nog lang samen.

De rest van de wereld

De as van John Kennedy jr. en zijn vrouw wordt uitgestrooid op zee. Enige dagen eerder waren zij met een sportvliegtuig in zee gestort. Dagen lang heeft de marine naar de lijken gezocht. De hele wereld keek mee. Hij moet denken aan het overlijden van Lady Di enige jaren geleden. Toen was ook de hele wereld gekluisterd aan de buis. Maar hij moet meer denken aan JFK en het bezoek aan de plek waar hij het leven heeft gelaten in Dallas. De plek die hij kort geleden had bezocht.

Willem-Alexander woont de opening van de Koninkrijkspelen bij op St. Maarten. Hugo (Chavez) vierde de geboortedag van Simon Bolivar één dag voor de verkiezing van de nieuwe volksvertegenwoordiging. Slick moet echt aan de woorden van Hugo denken als hij vertelt dat het volk van Venezuela alles heeft gedaan om op democratische wijze een verandering teweeg te brengen.

Hugo Chavez is op democratische wijze gekozen tot president van Venezuela nadat hij een aantal jaren in de gevangenis had gezeten. Hij had de verantwoordelijkheid opgeëist voor de staatsgreep van vier februari 1992. De historici zouden later stellen dat voor het eerst in de geschiedenis iemand zich verantwoordelijk stelt voor een mislukking in Venezuela.

Chavez kwam vrij doordat president Caldera hem clementie schonk. Hij heeft altijd gezegd dat hij tot zijn daad is gekomen omdat hij de uitbuiting van zijn volk niet kon aanzien. Toen hij zich eenmaal kandidaat stelde voor het presidentschap, was duidelijk dat hij het gevoel van de grote meerderheid van het volk vertolkte. Chavez en het volk waren één. Iedereen verwachtte dat

deze eenheid zou afnemen als hij eenmaal aan de macht was, maar referendum na referendum bleek zijn steun alleen maar te groeien. Internationaal wordt hij met grote argwaan gevolgd. Hij helpt zichzelf niet door de banden met Fidel Castro aan te halen. Maar als je Chavez onbevooroordeeld volgt, moet Slick toegeven dat hij niet kan twijfelen aan zijn intenties. Ook ziet hij dat Chavez al zijn gestelde doelen haalt, volgens de door hem aangegeven methode en binnen de tijd. Om te beginnen heeft hij het volk gevraagd of zij het eens zijn om het proces van grondwetswijziging te starten. Vervolgens heeft hij een nieuw parlement laten kiezen om een ontwerp-grondwet op te stellen en op 15 december 1999 zal hij het volk zich laten uitspreken over de nieuwe grondwet.

Het referendum, waarin het volk zich kan uiten over het starten van het traject voor de herziening van de grondwet, is in volle gang als Slick in de kamer op bed de komende week aan het voorbereiden is. Grace en de kinderen zijn naar een verjaardagsfeestje dat gevierd wordt bij Mc Donald's. Hij gaat meestal niet mee naar dat soort zaken. Maar Grace doet het graag met de kinderen. Hij denkt ook een beetje aan de tennispartij met Per die hij over twee uurtjes zal beginnen.

Na een lange tijd besluit hij weer te reflecteren en zichzelf de vraag te stellen waar hij naartoe gaat. Hij voelt dat hij het nodig heeft. Het is alsof zijn leven een steeds grotere vaart neemt. Het gaat altijd wel de goede kant op, maar hij wil het altijd heel bewust meemaken. Hij denkt weer aan heel veel zaken: het referendum in Venezuela, de begrafenis van de koning van Marokko, de opening van het kantoor van de "Firm" op Aruba, het schrijven van zijn boeken, de activiteiten van Ramon, de buurman, als gedeputeerde. Maar dan denkt hij weer aan niets. Hij is na lange

tijd weer rustig. Hij heeft weer het gevoel dat het allemaal klopt en goed zal komen. Dit gevoel werd versterkt door het feit dat hij de hele komende week al had gepland en alle consultants aan het werk had. Hij heeft een lege agenda om na te denken over wat hij wil en hoe hij dat gaat bereiken. Hij neemt zich dan ook voor om maandag enkele uren vrij te nemen om buiten kantoor na te denken en met de kinderen te spelen.

Het is tien uur in de avond als hij weer de slaapkamer binnentapt. Het was een lange warme dag op Aruba. Grace ligt naast hem en praat over de financiële afwikkeling van de verbouwing. Ze is daar boos over want de aannemer komt met een rekening voor meerwerk.

Hij was naar Aruba geweest met Janette om het nieuwe kantoorpand te gaan bekijken, de reorganisatie van Ministerie Economische Zaken op te starten en om te onderhandelen over de reorganisatie van het Departement van Sociale Zaken. Ook heeft hij een radio-interview gegeven over de opening van het nieuwe kantoor van Aruba.

Kantoor Aruba is op de bovenverdieping van het ING gebouw. Het gebouw heeft een mooi ontwerp. Het is een halve cirkel en het is wit van kleur. Het ligt iets buiten het centrum. Als je achter de werkplekken zit heeft men uitzicht op het strand van Aruba en de zee. Dit is erg rustgevend. Hij zit daar graag.

Het is na zeven uur in de avond in St. Charles, Chicago, als hij weer achter zijn notebook gaat zitten om zijn e-mail door te nemen. Hij heeft een lange reis achter de rug. De reis is voorspoedig verlopen. Hij is met de ALM naar Atlanta gevlogen en daarna door naar Chicago. Het duurde nog eens vijftig minuten

met de limo voordat ze in St. Charles aankwamen. In de limo las hij de krant van Chicago. Een artikel trok zijn aandacht: Linda Tripp wordt vervolgd voor het opnemen van telefoongesprekken van Monica Lewinski.

Het is ongeveer dertig graden buiten. Hij checkt in en gaat naar zijn kamer. Hij besluit naar huis te bellen. Hij praat een poosje met zijn dochtertje. Daarna krijgt hij Grace. Ze hebben een leuke dag achter de rug, vertelt ze. Daarna hangen ze op.

Het is al vijf uur, dus begeeft hij zich naar de eetzaal. Het is niet druk, want het is zaterdag. De meeste gasten (collegae) arriveren op zondagavond. Na het eten gaat hij even naar boven en besluit te gaan joggen. Hij heeft al twee weken last van zijn rechter knie, maar hij kan het niet laten. Hij loopt dertig minuten door de bossen van St. Charles en hij voelt hoe de stress uit zijn lichaam verdwijnt.

Al vanaf het moment dat hij in het vliegtuig zat kon hij de drang naar vakantie niet meer weerstaan. Hij denkt na over hoe hij die vakantie gaat regelen, hoe hij al die afspraken gaat afzeggen. Op de achtergrond staat de televisie aan.

Slick komt tot diepe rust. Hij had gekozen weer hier naartoe te komen omdat hij wist dat hij de komende vierentwintig uur alleen zou zijn, nergens naar toe moest of kan, nagenoeg geen telefoontjes zou ontvangen. Hier zou hij weer in contact komen met zichzelf.

Hij merkt op dat iets is veranderd. De "Firm" maakt allang geen indruk meer op hem. Hij heeft zelfs het gevoel weg te willen. Hij vindt het vreemd, maar hij weet dat het een echt gevoel is. Hij weet echter niet hoe het zich verhoudt met zijn ambitie om partner de worden bij de "Firm". Hij zet de gedachten uit zijn hoofd

en gaat een bad nemen om vervolgens naar buiten te lopen om een aantal blikken "Diet Pepsi" te kopen, tegen al zijn voornemens in om op te houden dit spul te drinken. Even later gaat hij naar bed.

De volgende ochtend is hij vroeg op. Allerlei gedachten gaan om in zijn hoofd. Hij stapt uit zijn bed en zet de TV aan, als achtergrondmuziek. Hij doet wat rekoefeningen en "push ups". Hij stapt de badkamer in en neemt een warm bad. Scheert zich en kleedt zich aan. Op St. Charles hebben ze een strikte "dresscode". Hij doet een wit hemd aan met rode das met spatjes wit die mooi kleurt bij een donkergrijs pak. Hij bekijkt zichzelf in de spiegel en kamt zijn haar. Hij keurt goed wat hij ziet. Hij denkt steeds aan zijn knie die hem belet voluit te sporten. Maar hij neemt zich voor later op de dag toch minimaal twintig minuten te gaan joggen.

Het is enkele minuten over acht als hij weer op zijn kamer is. Hij heeft op de tennisbaan gelopen en gejoed om zijn knie niet extra te belasten. Tijdens het lopen kwamen steeds meer gedachten op om een eigen consultancy-praktijk te beginnen. Misschien dat hij het dit keer wel gaat doen. Langzaam begint hij het cursusmateriaal door te nemen, want ook dit keer wil hij een goede training draaien. Maar hij voelt hoe hij zich aan het opladen is want hij zou het niet zo met volle overgave kunnen brengen. Hij weet dat dit te maken heeft met het feit dat hij met vakantie gaat. Het voordeel is dat hij het materiaal kent, want hij heeft deze cursus al twee keer eerder gegeven. Even later valt hij in slaap. Wanneer hij weer wakker wordt weet hij dat hij lange tijd niet zo uitgerust is geweest.

Vakantie en "Everything will be the same"

Hij zit weer op kantoor. Het regent. Hij gaat door zijn zaken heen, maar hij heeft niet echt zin. Sinds hij zijn vakantie heeft vastgelegd, die op één september begint, is hij aan het aftellen. Maar aan de andere kant zorgt hij wel voor de zaken. Hij verkoopt goed.

Gelukkig zijn Joe en John, na een maand Nederland, terug van vakantie. Zij kunnen hem nu helpen om zaken op kantoor op te vangen. Thuis gaat het allemaal goed. De kinderen zijn aan het genieten van hun laatste vakantiedagen. Het is jammer dat wanneer hij vakantie heeft, de kinderen het schooljaar reeds zijn begonnen. Aan de andere kant kijkt hij ernaar uit om ze naar school te kunnen brengen.

Langzaam komt hij op krachten. De spanning ontlaadt zich geleidelijk. Hij maakt zich minder druk. De situatie op het eiland is niet veranderd, dus verslechterd. Immers, stilstand is achteruitgang. De afgelopen dagen wordt hij wakker in de morgen en mailt hij de instructies naar kantoor. Hierdoor blijft hij wat langer uit de omgeving waar hij alles moet weten, waar hij steeds wordt bekeken als norm. Zo zit hij dan in zijn slaapkleding achter zijn PC aan de telefoonlijn te kijken naar "24 horas", van mijnheer Napoleon Bravo, naar de verrichtingen van de president van Venezuela.

Zo zit hij dan, maar het is al zover dat hij naar kantoor moet. Grace komt binnen om te vertellen dat ze weggaat. Dan realiseert hij zich dat het vandaag de eerste schooldag is van zijn dochtertje. Het regent. Het is het orkaanseizoen. Hij gaat ze uitzwaaien. Hij en de kinderen zwaaien naar elkaar tot de auto om de bocht uit het zicht verdwijnt.

Hij moet dan weer aan zijn knie denken die al vier weken niet optimaal is. Hij realiseert zich dan dat dit op hem van invloed is. Hij besluit dat zijn knie snel moet genezen, maar ook dat hij zijn gemoedstoestand niet afhankelijk moet stellen van dit soort zaken.

Hij denkt aan zijn agenda van vandaag en is tevreden over het feit dat hij die goed heeft uitgedund. Maar hij komt niet af van het telefoneren.

De wekker gaat af. Een blik op de klok doet hem realiseren dat het inmiddels halfnegen is en dat hij dus wel aanstalten moet maken om naar kantoor te gaan. Diep van binnen weet hij dat er weinig is dat hem trekt om naar kantoor te gaan. Het team is wat gespleten, ondanks het feit dat hij de afgelopen weken al veel had bereikt om de leden bij elkaar te brengen. Maar Joe is hardnekkig, die blijft de technologie afschermen van de rest van de groep. Dat is nog zijn enig probleem. Ondanks de verbeteringen is hij daar nog lang niet tevreden over.

Slick zit al twee weken thuis. Hij heeft besloten vier weken vakantie op te nemen. De afgelopen twee weken hebben hem zeer onrustig gemaakt. Volgens hem is dit het gevolg van het onderbreken van zijn werkritme. Nu gaat het wat beter. Eindelijk begint hij zich prettig te voelen. Langzaam begint hij wat beter te slapen, maar dat is nog lang niet wat hij wil.

Nu hij thuis zit, is hij steeds bezig het nieuws te volgen en te sporten. Grace begrijpt hem niet en ze hebben regelmatig allerlei fricties. Hij ziet het gesukkel van de regering om de beslissingen te nemen om het "Nationaal Herstelplan" te implementeren. Maar het verbaast hem niet, hij heeft het allemaal aan zien komen.

Regelmatig moet hij reflecteren. Misschien is hij daarom aan de studie over leiderschap op Curaçao begonnen. Hij heeft zijn medewerkers honderd mensen laten interviewen over leiderschap. Hij is helemaal geabsorbeerd door de studie. Hij ziet al uit naar de publicatie en het bespreken van de resultaten met de gemeenschap. Maar nog is hij niet tevreden; hij weet dat hij ondernemersbloed heeft en hij wil ondernemen. Maar wat?

Iedere dag werkt hij met veel plezier aan zijn publicatie over leiderschap op Curaçao. Hij verwerft steeds meer inzicht aan wat er schort aan het leidersschap op Curaçao. "Eén van de sterke punten is dat men goed is in praten. De zwakke punten zijn onder andere gebrek aan visie. Ze zijn eindeloze romantici en ze zijn slecht in het uitvoeren van zaken."

Ruim een maand later na de eerste televisie-uitzending wordt Slick weer gebeld tijdens zijn vakantie of hij mee wil doen aan het vervolg van de vorige opname. Het is al ruim na de "deadline" van één augustus van de regering om het "Nationaal Herstelplan" goed te keuren. Dit keer is de locatie "Kura Hulanda" van Jacob Gelt Dekker. Hij heeft zo zijn gevoelens hierover.

Het panel is vrijwel identiek: Suzy, Maurice, Roland Ignacio, Rutsel Martha en een "wijze man": Ivan de Windt. Na wat technische mankementen met het geluid (dat hoort kennelijk bij het televisiewezen op Curaçao) kan de opname eindelijk beginnen. Er wordt een uur gesproken. Suzy heeft het heel moeilijk. Ze blijft maar vertellen hoe hard er is gewerkt door haar en haar ploeg. Hij luistert maar half. Als hij het slotwoord mag brengen zegt hij: "Er wordt door de ploeg hard gewerkt, daar heb ik geen twijfels over, maar het gaat om de doelpunten en die worden niet gemaakt. Zo gaan we de wedstrijd niet winnen en daar gaat het om."

Na een borrel in het "Klein Kwartier" keert hij huiswaarts. Zoals altijd slaapt iedereen al en kruipt hij in bed.

En dan kondigt minister-president Suzy aan dat het met Errol en zijn PLKP niet zal lukken om het rapport van de wijze mannen te implementeren en steekt ze het Fortplein over van haar kantoor naar het paleis van de gouverneur om haar ontslag in te dienen. Dit leidt tot luid applaus van velen, behalve de PLKP natuurlijk. Er is ineens weer hoop bij velen. Suzy was een heldin en wordt alomtorens geprezen voor haar heldendaad. Maar Suzy is geen heldin, vindt hij. Het kabinet Römer II had nooit gevormd mogen worden. En het optimisme over Pourier III? Dat sloeg nergens op. Hij is tot het inzicht gekomen dat mensen inderdaad het vermogen hebben om daadwerkelijk te transformeren, maar dat weinigen de technieken beheersen om zich dit eigen te maken en de beoogde veranderingen daadwerkelijk tot stand te brengen. Daarom is het zo dat als je naar het gedragspatroon van mensen in het verleden kijkt, men met grote waarschijnlijkheid het gedrag van deze mensen in de toekomst kan voorspellen, tenzij er gebeurtenissen, als bijvoorbeeld "near dead experience", hebben plaatsgevonden waardoor de persoon is getransformeerd. Daarom voorziet hij dat ook Pourier en de rest niet de redding zijn. Hij heeft ze allemaal al zien acteren en hij meent te kunnen voorspellen hoe ze zich zullen gedragen.

Enkele dagen voor de val van het kabinet was Lucille in het televisie programma "Binnenste Buiten" van Errol Caprino. Dit programma was reeds enkele maanden op de buis en hij begint het steeds meer te waarderen. Terwijl hij het in het begin maar een raar programma vond. In het programma zaten de programmamaker en een gast tegenover elkaar en werd er een ge-

sprek gevoerd. Je zag duidelijk dat de gast vragen omzeilde, maar naarmate de serie vorderde zeiden sommige gasten, soms, de waarheid. Eindelijk een programma dat de mensen kan verleiden om de waarheid te vertellen. Lucille schetst zeer goed hoe verkeerd Suzy bezig is om dit kabinet in stand te houden. Ze sloot het programma af met te zeggen dat het niets persoonlijk was.

Slick is blij met deze laatste uitspraak, want na de laatste verkiezingen weet hij het niet meer.

Orkaan Lenny en andere fenomenen

Ergens voor de kust van Colombia is een weersysteem ontstaan. Niemand weet wat ze er precies mee aan moeten, want normaal beginnen dit soort systemen voor de kust van Afrika of Brazilië. Dus wordt er niet veel aandacht aan besteed door de media en daarom ook niet door hem.

Die dag neemt hij het eerste vliegtuig naar Bonaire om een sessie te leiden met alle diensthoofden van de eilandsoverheid van Bonaire. Hij hoorde op de autoradio Orlando Cuales nog een paar opmerkingen maken over Lenny, maar niets dat zijn aandacht trok.

Hij is dan ook verbaasd als de eilandsecretaris hem waarschuwt dat Lenny hoge golven opwerpt tegen de zuidkust van Curaçao, dat de effecten van Lenny na de lunch op Bonaire voelbaar zullen zijn en of hij rond twaalf uur kan afronden. Hij is zeer verbaasd en bespreekt de situatie met Monique en Dangelo die deel uitmaken van het team.

Na afloop lunchen ze nog even met de secretaris en worden ze op de luchthaven afgezet om de eerstvolgende vlucht terug te nemen.

De roze geverfde "Flamingo Airport" (dezelfde kleur als de flamingovogel die op rustige plekken van het eiland woont) is een kleine, praktische luchthaven, dat goed voldoet aan de behoeften van het eiland.

Ze hebben al hun documenten en kunnen zo naar het vliegtuig lopen. Als ze opstijgen kijkt hij uit het raam. Ze laten het kleine centrum van het eiland, Kralendijk achter zich. Hij ziet nog de haven, die eigenlijk niet meer is dan een jachthaven, maar nu zijn alle jachten uit de haven om ze veilig te stellen voor wat

moet komen. Ze maken een bocht over klein Bonaire en koersen richting Curaçao. Klein Bonaire is een groot, onbewoond eiland met een schaarse, unieke flora en fauna, die de zuidkust van Bonaire afschermt van de zee. In dit gebied zijn de mooie duikplekken van Bonaire te vinden. In de verte ziet hij nog de olie-overslaghaven en stelt hij zich voor waar de zuidelijke zoutpannen liggen. Hij vraagt zich af hoe het er allemaal uit zal zien na de orkaan.

Als Curaçao weer in zicht komt probeert hij te kijken of hij iets kan zien van de gevolgen van de orkaan, maar hij ziet op het eerste gezicht niets ongebruikelijks.

Ze zijn alle drie een beetje bezorgd: Curaçao heeft zelden last van de effecten van orkanen en ze hebben de afgelopen tijd veel beelden van de gevolgen van orkanen op de Bovenwinden gezien. Als ze zijn geland rijdt hij langs het strand van Marriott om te kijken of het echt waar is. Wat hij ziet laat hem niet onberoerd. De stranden van Boca St. Michiel, West Punt en Seaquarium hebben het echt gemerkt. Vissershavens zijn weggeslagen. De situatie is zo erg dat koningin Beatrix, die op bezoek is, zelf poolshoogte is gaan nemen bij Boca St. Michiel. Inmiddels gaat Lenny ook tekeer op Bonaire. Maar niemand is erop bedacht dat Lenny ook de Bovenwinden zal aandoen. Zeker niet omdat enkele weken eerder orkaan Jose ook daar huis heeft gehouden. Maar inderdaad, enkele dagen later kondigt Lenny zich daar aan. Ze is inmiddels een orkaan van niveau vijf, dat betekent van het ergste soort, met winden boven de tweehonderd kilometer per uur. Wat zich verder voordoet is dat de orkaan nagenoeg stil valt, wat de snelheid van voortbewegen betreft. Hierdoor komt de orkaan een dag later aan en zijn de mensen moe van het wachten. En als de orkaan zich eindelijk

manifesteert, blijft zij een hele dag boven de Bovenwindse eilanden hangen.

Containers worden als legoblokjes weggewaaid. In tegenstelling tot alle vorige orkanen vallen er dit keer drie doden.

De hele ramp is "live" te volgen via radiostation "Easy fm". Mensen bellen op en kunnen vertellen hoe het hun vergaat, of het dak er nog staat, of om te vertellen dat ze bang zijn.

In de tussentijd heeft de koningin laten weten dat ze niet naar Nederland zal vertrekken voordat ze met eigen ogen St. Maarten heeft gezien.

Als de orkaan eindelijk verder is getrokken, blijft het nog dagen onafgebroken regenen. De grond was al verzadigd van orkaan Jose. Het gevolg is dat de binnenwateren gaan stijgen. Ze stijgen hoger dan ooit tevoren. Hele auto's verdwijnen onder het water dat op sommige plaatsen ook meters hoog staat binnen de huizen.

Rotsen en zand komen van de heuvels naar beneden. Nog nooit is het zo erg geweest. Inmiddels zijn de mensen onder leiding van gezaghebber Dennis de airport gereed aan het maken. Hij laat weten dat St. Maarten zal aangeven wat de behoeftes zijn en dat men niet lukraak maar spullen moet sturen. De eerste prioriteit is grote waterpompen om het water van de binnenwateren naar zee te pompen.

Wat is de gezaghebber Dennis kwaad wanneer het eerste vliegtuig landt en aan boord een grote hoeveelheid mensen van de pers blijken te zitten.

Een aantal dagen later ziet Slick op de Nederlandse televisie, uitgezonden via Telecuração, een Nederlandse journalist verklaren, dat er op St. Maarten absoluut geen sprake is van een ramp. Hij

heeft altijd de theorieën over de Nederlandse pers, dat die systematisch gekleurde berichten over de Nederlandse Antillen en Antillianen publiceert, overdreven gevonden. Voor zichzelf heeft hij dit altijd op een andere wijze kunnen verklaren. Maar nu is hij in één keer ervan overtuigd dat de Nederlandse pers inderdaad een twijfelachtige rol speelt ten aanzien van de Antillen.

De hulp vanuit Curaçao en Nederland komt gelijk op gang. De draaiboeken waren al meerdere malen toegepast. Nu moeten de eilanden St. Maarten, St. Eustatius en Saba voor de zoveelste maal opnieuw beginnen.

Hij moet denken aan Saba en St. Eustatius. Hij had beide eilanden pas twee jaar voor het eerst bezocht om daar de eilandbegrotingen te helpen ombouwen naar een nieuw begrotingsstelsel. Om de eilanden te bezoeken moet men eerst op St. Maarten landen. Hij overnachtte altijd op St. Maarten en vertrok dan de volgende ochtend met het eerste vliegtuigje van "Win Air", het vliegtuigmaatschappijtje van de Bovenwindse eilanden, die de eilanden in de buurt met elkaar verbindt door middel van regelmatige vluchten, uitgevoerd met kleine vliegtuigjes die ongeveer twintig passagiers kunnen meenemen. In die kistjes is het erg krap zitten en erg warm en benauwd.

Saba is een groene vulkaan die recht uit zee reist en kent geen strand en ook geen vlaktes. De landingsbaan is dan ook berucht: het is een gecreëerde vlakte en het is een korte baan. Dat betekent dat de piloot het vliegtuig zeer snel tot stoppen moet zien te brengen anders valt het in zee.

Het gebouw van het vliegveld is niet groter dan een woonhuis. Van daar uit neemt hij een taxi om naar het gebouw van het bestuurscollege te gaan. De taxi, één van busjes, moet dan per-

manent in de tweede versnelling de berg op rijden langs rotsen en ravijnen.

Op plekken waar het mogelijk is, hebben de mensen hun huisjes gebouwd. De bouw is een typische stijl van de Britten in het Caribische gebied, die men ook in Suriname, dat ook een tijd lang in Britse handen is geweest, aantreft. Witte houten huisjes met groene kozijnen en rode daken. De ramen zijn zodanig dat, als ze gesloten zijn, men meteen klaar is voor een orkaan. Op Saba heeft men nog steeds geen waterleiding. De duizend Sabanen maken de indruk zich vergeten te voelen. Men zal vaak naar Saba moeten gaan om het gevoel te hebben dat men echt contact heeft met de mensen. Als men het eiland af moet, moet men weer met het busje naar beneden.

St. Eustatius is wat groter, qua oppervlakte en aantal inwoners dan Saba. Het eiland is ook een vulkaan maar kent genoeg vlakke stukken. Op één van die vlaktes is de luchthaven aangelegd. Het eiland is groen. Als je naar het kleine gebouw van de luchthaven loopt, zie je de koeien al, die overal vanachter het hek op de openbare weg lopen. St. Eustatius heeft volgens hem maar één taxi. Een klein oud blauw busje met een vrouw van in de vijftig als chauffeuse, die altijd een norse indruk maakt. Hij denkt dat dit de houding is ten aan zien van mensen uit Curaçao. Ze rijdt hem naar het bestuurskantoor dat in een oud fort is gevestigd. In het fort is er ook een klein restaurantje, waar het eten vanwege de omgeving al anders is.

Na de lunch zakte hij altijd langs het door slaven aangelegde slavenpad af naar het strand en de haven. Langs die kust waren ook twee "guesthouses" gebouwd. Als hij zo'n wandeling erop had zitten, was het weer tijd om naar de luchthaven te gaan, maar dan had hij voor zijn gevoel ook alles gehad. Dan kon je gaan

nadenken over het leven, want er was gewoon niet veel meer te doen. Een enkele keer heeft hij op het terras van een restaurantje aan de haven, dat niet veel meer is dan een kleine jachthaven, over het water zitten uitkijken. Men kan makkelijk een aantal andere kleine eilanden in de buurt zien.

Hij was na orkaan George op de Bovenwinden geweest en had gezien hoe mensen daar het leven weer oppakten na zo'n orkaan. Hij hoopt dat het dit keer weer zo zou zijn.

Op een maandag, eind november, vier uur in de ochtend, komt Ruth Richardson (ex-minister van Financiën van Nieuw Zeeland) voor de tweede keer aan. Hij haalt haar van de airport. Hij ziet haar meteen uit de KLM jumbo stappen en zich tussen de overige passagiers begeven naar de emigratie en de aankomsthal. Ze is korter dan hij zich kan herinneren. Een half uur later staat ze buiten met haar koffers, PC en dataprojector. Voor iemand die meer onderweg is dan thuis, is ze altijd onhandig ingepakt. Ze groeten elkaar hartelijk. Ze verbaast zich erover dat hij op deze tijd al in het pak zit om naar kantoor te gaan.

"Je zit in "Puerto Paseo", dat is een hotel van de klant, Jacob Geltdekker," zegt hij.

Ze lopen naar zijn auto en rijden langs Souax, Julianadorp en Marriot, Otrobanda binnen. Gedurende de rit geeft hij Ruth de agenda van de komende dagen mondeling door en vertelt hij dat ze die later in de ochtend op schrift zal ontvangen.

Het eerste punt is de radio-"talkshow" "Perspektiva" met Mariano Heyden. Verder praat hij haar bij over de politieke situatie en de financiële situatie van Curaçao en Aruba.

Op dit vroege uur kan hij zijn auto vlak voor het hotel kwijt. Ze stappen uit en begeven zich naar de "frontdesk" waar een gepensioneerde mijnheer achter de balie staat. Even verder liggen

twee bewakers in de lobby te slapen. Niet de eerste indruk die men een bezoeker wil geven van het eiland. Maar Ruth is al eerder geweest en weet helaas wat ze moet verwachten. Na wat moeizame gesprekken kan ze eindelijk haar intrek nemen in haar kamer. Een tijdelijke, want de kamer die Jacob voor haar had uitgekozen moest, volgens de computer, nog bezocht worden door de reparatieafdeling van het hotel.

Hij besluit toch even naar kantoor te gaan en om haar om half-zeven weer op te halen. Hij had toch wat post en emails door te nemen.

Het is zeven uur als de uitzending van "Perspektiva" begint. Ruth vertelt dat ze twee jaar geleden al hier was. Dat er toen al goede plannen lagen. Dat ze aan iedereen had verteld dat er actie moest komen, maar dat ze helaas moet constateren dat er onvoldoende is gebeurd en dat ze vaststelt dat wij nu veel verder van huis zijn. Haar boodschap is nogmaals: doe iets. Verklein de overheid, flexibiliseer de arbeidsmarkt, schaf alle vormen van protectie af, privatiseer de telecommunicatie.

Een half uur later zet hij Ruth af bij het hotel met de mededeling dat ze om twaalf uur lunchen met Jacob, in het restaurant "Kura Hulanda", iets verder gelegen van het hotel.

Als ze om twaalf uur het restaurant binnen lopen ziet hij direct Jacob zitten aan een tafel. Hij nodigt hen uit en ze nemen plaats. Het klikt meteen tussen die twee en ze raken aan de praat. Tijdens het gesprek komen wat kinderen uit de buurt binnen lopen en die beginnen aan Jacob te trekken en te hangen. Het verhaal wil dat Jacob voor deze kinderen zorgt.

Zijn gedachten dwalen af. Hij moet denken aan het gesprek dat hij twee jaar geleden in ditzelfde restaurant voerde met Ruth, John, Stanley Betrian, Ivan de Windt, Diana en Boy. Toen had Ruth het allemaal al verteld aan de wijze man (Ivan) en de gezaghebber (Stanley). Maar behalve dat de één wijs was geworden en de ander "Vishon Korsou" was gaan doen, was niets gebeurd.

Na het eten stappen ze op, want Jacob wil zijn museum over de slavenhandel laten zien. Jacob begint te vertellen hoe het er allemaal aan toe ging, door te verwijzen naar de objecten. Ook vertelt hij hoe Afrika vandaag de dag functioneert, wat een prachtig continent het is en welke mistoestanden er ook nu nog helaas zijn.

Na de rondleiding nemen ze afscheid van elkaar en spreken af dat zodra Ruth terug is van Aruba ze Jacob weer zal opzoeken.

Om drie uur gaan Ruth, Joe en Slick naar de airport. Ze vertrekken om vier uur naar Aruba, want morgen openen zij daar het kantoor van de "Firm" met een lezing van Ruth aan de politiek en de zakenwereld. Meer dan honderd mensen hebben zich ingeschreven. Ze hebben besloten het rustig te houden om Ruth de kans te geven bij te komen van de zware reis. Ze "checken in" in het hotel, kleden zich om en begeven zich naar het restaurant "Chez Mathilde". Daar zouden ze Lilian ontmoeten. Lilian is één van hun eerste klanten op Aruba. Ze is een topmanager van rond de vijfenveertig jaar die weet hoe je zaken aanpakt en hoe het op Aruba werkt. Het klikt tussen hun vieren en er ontstaat er een gesprek waarin Lilian vertelt hoe Aruba werkt en wat de overeenkomsten en verschillen met Curaçao zijn.

Slick concludeert: "Aruba is van ver gekomen na de "status aparte" en het vertrek van de olieraffinaderij. Er was een visie op het toerisme, die consistent is uitgevoerd. Hierdoor heeft Aruba een

economie die model staat in de regio. Maar de mensen zijn verwend geraakt en weten niet hoe goed ze het hebben. Daarom worden nu politieke spelletjes gespeeld die de welvaart in gevaar kunnen brengen. Daar komt bij dat, doordat het goed gaat, velen de noodzaak voor verandering niet inzien. Zo wordt de overheid niet aangepakt. Het is veel te groot en er zijn vele taken die de overheid moet verzelfstandigen en privatiseren: telecommunicatie, post en de luchthaven bijvoorbeeld. Als Aruba niet uitkijkt raken ze achter en daar komen ze op een dag achter. Aan de andere kant is Aruba een eiland waar men, als men eenmaal de situatie onderkent, snel in actie komt, dit in tegenstelling tot Curaçao. Daar weet men wat er moet gebeuren, maar is men niet in staat het te realiseren.”

Ruth begint het allemaal te zien.

Ze nemen afscheid van Lilian en van elkaar en begeven zich naar het hotel.

De volgende ochtend nemen ze wat bananen, krentenbollen en mineraalwater, gekocht in de dichtstbijzijnde supermarkt, mee in de auto. Dat is ook Ruth's ontbijt. Ruth is maar een gewoon mens net als iedereen.

Ze kopen ook de twee grootste lokale ochtendbladen, "Diario" en "Bon Dia" en zien dat de opening van het kantoor en de lezing van Ruth zijn aangekondigd. Ze zijn tevreden over de publiciteit. Hun eerste afspraak is met de "Centrale Bank". Daarna ontmoeten ze Don Mansur in het "Sonesta Hotel". Don vertelt hoe na de "status aparte" de Arubaanse economie weer moest worden opgebouwd en hoe het instrument overheids-garanties met succes is toegepast.

Ruth is kritisch over overheids-garanties. Zij is zuiver in de leer: de overheid heeft niets te zoeken in de economie.

Ze lunchen met ministers Tico en Beke in het "Hyatt hotel". Daar zal om twee uur de lezing worden gehouden. De lunch verloopt gezellig en er wordt gewerkt aan een betere verstandhouding tussen de aanwezigen.

In de tussentijd waren vele consultants van de "Firm" uit Curaçao overgevlogen om de vele relaties te ontvangen. Slick introduceert de "Firm" en stelt Joe voor als het gezicht van de "Firm" op Aruba. Daarna introduceert hij Ruth die op haar wijze de zaal een uur meeneemt door het proces van het hervormen van een staat en een economie. Na de lezing blijven de mensen nog lang op de receptie. De opening is een succes.

Alvorens in te pakken en terug te reizen naar Curaçao, gaat het gezelschap nog even naar het kantoor van Aruba om een persbericht op te stellen en te versturen via de fax naar alle media van Aruba.

Het is al één uur in de ochtend als hij Ruth afzet bij haar hotel op Curaçao. Veel later dan gepland vanwege de vertraging van de ALM.

De volgende middag haalt hij Ruth op. Ze moeten lunchen met Suzy, geen minister-president meer maar de minister van Nationaal Herstel. Zij is de enige die niet af heeft gezegd voor de lunch. Tilly, gedeputeerde Algemene Zaken, Etienne, gedeputeerde Financiën, en Nacho van de ambtenarenvakbond, hebben afgezegd. Als ze "La Pergola" binnenlopen zit Suzy er al. Ze stellen zich aan elkaar voor. Ruth laat meteen merken dat ze alle begrip heeft voor Suzy die enkele weken eerder het kabinet heeft opgeblazen. Ze vertelt dat ze zich realiseert dat ze een zware last draagt. Maar Ruth vertelt dat ze gelooft dat ze het kan. Suzy ver-

telt dat zij haar in "Perspektiva" heeft gehoord en dat haar verhaal haar aanspreekt.

Gedurende de lunch komt Ray binnen lopen. Slick had ook hem uitgenodigd, maar was dat min of meer vergeten. Aan het eind van de lunch nam Slick hem even terzijde. "Moet je luisteren, wij bewijzen de bestuurders en het land geen dienst om allen als kippen zonder kop, los van elkaar, allerlei adviezen te verstrekken. Het is mijn intentie om jullie vanaf nu te betrekken bij alles wat ik doe. Ik hoop dat jullie het ook doen, maar dat moet je zelf weten."

Het zit Slick al lange tijd dwars hoe de commerciële belangen de branche heeft verziekt. De kopstukken van de diverse adviesbureaus waren puur bezig om geld binnen te halen, kostte wat het kost. Dat heeft ertoe geleid dat de kwaliteit en de effectiviteit van de adviezen al jaren ver beneden de norm liggen.

Ze nemen afscheid van elkaar en hij zet Ruth weer af bij het hotel. De bedoeling is dat vanaf nu Ruth kan gaan werken aan haar toespraak voor de opening van de conferentiezaal van "Kura Hulanda", en dat er geen afspraken meer zijn.

Change Award 1999

Het is donderdagavond. De gasten beginnen aan te komen voor de opening van “Kura Hulanda Conference Center”.

Een maand geleden moest John een klus klaren voor Jacob. John wist dat Jacob erg boos was over het award van 1998 en dat Jacob het center wilde openen met een seminar. Slick weet niet hoe precies John het heeft gedaan, maar hij kwam met de mededeling dat wij de conferentie moesten organiseren en dat de “Change Award 1999” tijdens die gelegenheid uitgereikt zou worden. De volgende dag hadden ze een meeting met Jacob. Ze hadden het programma van Jacob bekeken en ze moesten hem vertellen dat het programma zo niet zou werken. Heel voorzichtig brachten ze het, maar Jacob bleek niet zo gevoelig te zijn. Toen hij het begrepen had gaf hij hun de vrije hand in de organisatie. Maar Jacob moest nog een beslissing nemen. Hij moest akkoord gaan met de komst van Ruth op zijn kosten.

De avond wordt geopend door de gouverneur. Als hij wordt aangekondigd moet iedereen, zoals het protocol voorschrijft, opstaan en weer gaan zitten als hij eenmaal zit. Even later voert hij het woord voordat hij zegt: “hierbij verklaar ik het centrum voor geopend.” Hij zegt nog dat hij het belangrijk vindt dat er een wetenschappelijk instituut op Curaçao erbij is gekomen, want er moet meer onderzoek worden verricht.

Slick dacht aan zijn eigen onderzoek over leiderschap. Hij zal, als de publicatie beschikbaar is, een exemplaar naar hem sturen.

Na de woorden van Jacob houdt ook Suzy een verhaal over het rapport van de wijze mannen. Maar daarna komt Ruth en zegt:

“de ministers moeten van dezelfde muziekbladen lezen als ze in het orkest spelen, anders is het geen muziek.”

Iedereen is heel enthousiast en de conferentie is reeds nu een succes.

Iedereen is aanwezig. Zelfs Ivan de Windt en Maurice Adriaens, de winnaar van 1998. Eikelenboom van “Antelecom” en Ribeiro van “Policom” zijn erbij. De verwachtingen voor het award zijn weer hoog gespannen. De genomineerden zijn: Giro, Post, minister Tico Croes, het nieuwe airport van Aruba, Curaçao Port Services, “Kura Hulanda” en de buurtvereniging “Plataforma Otrobanda”. “The winner is: “Plataforma Otrobanda””. Er klinkt een hartelijk applaus uit de zaal. Dit maal is er nageenough geen kritiek. Wel zijn er mensen die niet zijn genomineerd, die willen weten waarom niet. Achteraf heeft hij van één ding spijt: dat de jury in de categorie “Telecommunicatie” Ribeiro niet heeft vermeld voor de strijd tegen de monopolist UTS. Hij neemt zich voor om dit bij de eerste en de beste gelegenheid die zich voordoet, aan hem te vertellen.

De borrel is druk en er wordt hard “genetwerkt”. Suzy wordt, behalve door Carl geëscorteerd door Ivan de Windt, die tracht te zorgen dat niemand Suzy de waarheid kon vertellen.

Op de derde dag worden diverse presentaties gehouden. Hij is inmiddels vermoeid en verschijnt selectief bij de diverse presentaties. Als hij arriveert is net de presentatie gaande over “Vishon Korsou”. Deze werd verzorgd door Bas Kooyman en Henry Luke. Hij vindt het verhaal saai. Tijdens de dialoog met het publiek houdt Bas weer een tirade tegen de overheid en het vakbondswezen. Hij zit achter in de zaal op een trapje en het is alsof

alle geluid weg valt, net alsof een televisietoestel op "mute" wordt gezet. Het enige wat hij ziet is twee mannen op leeftijd. En hij denkt: "De toekomst van de jeugd is gegijzeld door oude mannen."

Hij schudt deze trieste gedachte van zich af.

Sinds Pourier weer in het zadel was, heeft hij nagenoeg niets van het bedrijfsleven gehoord. Nog zeer zelden waren ze in de media. Het was alsof nu Pourier er zat, hun niets meer kon gebeuren. Even had hij gedacht dat Bas een echte leider was, maar dat bleek niet zo te zijn. Hij komt net als alle anderen op voor het belang van zijn achterban.

Op de laatste dag moet hij als laatste onderdeel met een aantal professoren en doctoren een gesprek voeren over de Curaçaoënaar als "Human Capital". Zijn stelling is dat er in de samenleving nog vele machtsstructuren zijn die maken dat de mens zich niet kan ontwikkelen. De heren geven een aantal vage antwoorden en na dertig minuten maakt hij er een eind aan.

Jacob stapt op het podium om het slotwoord te voeren en zegt dat over dit onderwerp nog eens gesproken moet worden. "Maar mensen moeten durven de dingen te zeggen zoals ze zijn. Op Curaçao hebben wij een opperhoofdensysteem. Er zijn een aantal opperhoofden die door terreur de hele samenleving in hun greep houden en alles bepalen ten koste van de bevolking. Dit heb ik zelf aan den lijve ondervonden. De mensen moeten zich hiervan bevrijden."

De zaal is geshockt door de uitspraak. In deze toestand was men aan de borrel, als heel verassend Suzy komt aanlopen. Bij de slotborrel op de derde dag lukt het hem eindelijk een afspraak te ma-

ken met Suzy. Ze zullen maandag gaan lunchen: Suzy, Joe en hij. Wat verderop ontdekte hij Errol Caprino, de programmamaker van "Binnenste Buiten". Hij loopt naar hem toe en stelt zichzelf voor. Ze raken aan de praat over de situatie, met name over hoe de regering de zaken oppakt. Hij vraagt Caprino of hij het nog ziet zitten. Caprino's antwoord komt er op neer dat zijn hoop is gevestigd op Pourier III met Lucille. Slick stelt een paar vragen waaruit Errol moet concluderen dat zijn hoop geen objectieve basis heeft, maar een geloof is. Ze gaan uit elkaar met de afspraak om in het volgende jaar een aflevering van "Binnenste Buiten" op te nemen.

“Opportunities” en “Change”

Het regent als hij en Joe op Suzy aan het wachten zijn in “La Pergola”, maar daar komt ze aan en gaat zitten. Ze vertellen aan Suzy nogmaals wat hun deskundigheid en “trackrecord” is op het gebied van overheidsorganisaties. Natuurlijk wist Suzy dat allemaal al. Dan zegt hij tegen Suzy dat hij graag wil bijdragen aan een oplossing maar dat ze moeilijk te benaderen is omdat ze steeds afgeschermd is door de consultants die zogenaamd al twintig jaar de overheid adviseren. “Ik bijvoorbeeld heb een plan om alle overtollige ambtenaren naar de private sector te begeleiden,” steekt hij van wal. Wij kunnen de private sector benaderen met het verzoek om “wachtbanen” te scheppen, waar de ex-ambtenaren naar toe kunnen en vandaar uit begeleid worden, in de vorm van training en coaching, naar een productieve arbeidsplaats. De ex-ambtenaren worden betaald door hun wachtgeld. Je hebt vier mensen nodig die de ambtenaren registeren en banen werven bij bedrijven. Ik heb al bedrijven gepolst en ze zijn heel blij met het voorstel, maar ik kan geen enkele bestuurder bereiken die ons de opdracht geeft om dit op te zetten.”

Suzy vraagt: “Heb je dit al aan Tilly verteld.”

“Ja, vanaf de eerste week dat ze benoemd is.”

“Ik zal Tilly vragen contact met je op te nemen.”

Enkele dagen later zit hij bij Tilly, die zich laat bijstaan door Erik van het Topbureau. Tilly formuleert een tekst. “Dus jullie leveren ook twee computers en een printer. Afdeling Personeelszaken zorgt voor de huisvesting. Okay, ik zal het voorstellen aan het Bestuurscollege.”

Als hij later die avond op kantoor verschijnt is er een fax met het besluit van het College erop ontvangen. Het besluit is gedateerd 1 december 1999.

De volgende dag belt Rignald Mamber het hoofd Personeelszaken op, die ook het besluit heeft ontvangen. Hij is in de war, want er is ook een "Mobiliteitscentrum" in oprichting. Hij is bang voor doublures en langs elkaar heen werken.

Slick is niet op de hoogte van de oprichting van het Mobiliteitscentrum. Hij wordt bijgepraat door Rignald, maar ze worden het eens dat in het belang van de ambtenaar het "Opportunity Center" (OC) er zo snel mogelijk moet komen. Het OC moet zich richten op tijdelijke, niet productieve banen. Rignald wil echter dat er nog een keer afgestemd wordt. Dus wordt er een meeting belegd in het "WTC" waar behalve Rignald, Tilly en Erik ook andere mensen, betrokken bij het Mobiliteitscentrum, aanwezig zullen zijn.

Inmiddels is er al een persbericht, een advertentie en formulieren voor het OC gereed, als John en Slick langs "Curanet" moeten voor een meeting met de directie; Chris en zijn collegae. Men was verwikkeld in een juridisch gevecht tegen UTS. UTS is de "United Telecommunication Services" die is ontstaan door de fusie van "Setel" en "Antelecom", het lokale en de internationale telecommunicatiebedrijven. UTS is van mening dat Curanet, zonder concessie, doet aan telecommunicatie en dat zij daardoor financiële schade oplopen. Van de "Firm" willen ze een rapport waaruit blijkt dat UTS geen financiële schade opliep, maar dat het eerder andersom lag. John zegt dat hij binnen een aantal dagen het advies zal e-mailen vanuit Amsterdam, waar hij dan de zogenaamde "Beurs van Berlage" zal bijwonen om een praatje te houden over "e-commerce".

Als het gesprek bijna is afgerond bestelt John een website voor het OC.

Het gesprek over het Mobiliteitscentrum verloopt moeizaam. Maar uiteindelijk mag het OC gelanceerd worden. De volgende dag staat het in de krant en is er een website. Maar er moet wel vermeld worden dat het pas geopend zal worden op acht december want dan zou ook het Mobiliteitscentrum eindelijk geopend zijn.

Op acht december is men, na maanden van voorbereiding, niet verder dan het statutair oprichten van het Mobiliteitscentrum en is Erik de volgende morgen in "Perspektiva" met een presentatie van hoe goed het centrum wel niet is. Maar aan het eind moet hij vermelden dat het centrum pas 1 januari 2000 operationeel zal zijn. Hij weet dat ook die datum niet gehaald zal worden. Want tot nu toe is er nog geen enkele datum gehaald. De volgende dag is Tilly bij Mariano en ze vertelt hoe goed de afvloeiing allemaal is aangepakt en hoe goed het Mobiliteitscentrum is. Over het OC rept zij met geen woord. "Nu weet ik het ook niet meer. Voor wie doe ik dit allemaal?" Zijn intuïtie zegt dat hij het OC moet laten staan, want bij iedere stap die zij willen nemen worden ze tegen gewerkt. Bovendien heeft de "Firm" voldoende te doen en willen zij slechts een bijdrage leveren.

Van Gilbert Wawoe heeft hij nooit meer wat gehoord. Dit had hij wel verwacht want hij had alle gegevens aangeleverd.

Enkele dagen later verschijnt het in de media dat Lucille een groep van vijf mannen voor een periode van zes maanden in de arm heeft genomen om het afslankingsproces bij het land te begeleiden. Het geheel zou 1.3 miljoen gulden kosten. Het team bestaat uit: Glen, ex-parlements lid voor de PAR partij; Fred, een

maatje van Glen met wie Glen al reeds bij het Topbureau, tegen de regels in, een adviesbureautje had opgericht; Armin die bij het Topbureau was begonnen en nu partijsecretaris is van de politieke partij MAN; Ben die ook bij het Topbureau is begonnen en vervolgens bij Bureau Overheidsinnovaties (BOI) terecht is gekomen en die halverwege bij "Reinventing Government" betrokken was geraakt; Alexander een studievriend van Glen, die een éénmansadviespraktijk heeft. Allemaal mensen die direct of indirect bij het Topbureau betrokken zijn.

Als voorzitter van het FMC moet Slick alle aangesloten bureaus benaderen voor een standpuntbepaling. Na wat telefoneren schrijft hij in zijn files: "Het gaat helemaal niet om de tarieven. Het gaat om het feit dat er niet, conform het geldende consultancybeleid, drie concurrerende offertes zijn aangevraagd. Als dat zou zijn gebeurd, zou dit team het nooit op kwaliteit hebben gewonnen. Het is verder laakbaar dat een ambtenaar die betrokken is geweest bij het ontwikkelen van het consultancybeleid en die met consultants hebben onderhandeld en daarbij met het consultancybeleid hebben lopen zwaaien nu zelf in een constructie zitten die in tegenspraak is met het beleid. Het ergste is niet dat de consultancy wederom in diskrediet is gebracht, maar dat Lucille, binnen vier weken tijd, alle hoop heeft weggevaagd dat Pourier III de goede dingen goed zal doen. De normen zijn zo vervaagd dat men openlijke corruptie niet meer herkent voor wat het is."

Suzy is dan nog in het buitenland. Lucille komt op de buis en verdedigt, op zeer agressieve en emotionele wijze, wat niet te verdedigen is en vertelt dat alles "on hold" is op verzoek van Suzy totdat ze weer in het land is.

Als Suzy weer terug is gaat ze zich helemaal richten op de slechte behandeling die ze heeft "genoten" in het vliegtuig van de ALM en heeft Slick niets meer vernomen van de vijf mannen van Lucille.

Enkele dagen later moet hij aan de directie van UTS een presentatie geven over zijn benadering van verandering. De telecommunicatie is de toekomst en dat boeit hem. Hij is daarom erg blij met deze mogelijkheid. Maar kort voor de meeting belt Chris Engels op zijn draagbare telefoon om te vertellen dat Curanet de zaak tegen UTS heeft gewonnen, mede dankzij het rapport van John. Hij dacht: "Er zijn twee mogelijkheden: of ze willen niets met ons te maken hebben, of ze willen ons direct onder contract hebben zodat wij niet meer tegen ze kunnen adviseren vanwege het "conflict of interest"."

Verandering is constant

Zo begint Slick zijn presentatie aan de directie van de UTS. "Er is altijd verandering. De laatste vijf jaar beweren sommigen dat verandering is veranderd. Men stelt dat veranderingen elkaar sneller opvolgen en ingrijpender zijn. Maar het is volgens mij niet verandering die ons moet bezighouden maar creatie. Als je goed inspeelt op veranderingen kan men iets creëren, anders heb je gewoon te volgen. Creëren is het bewust migreren van een bestaande, niet langer gewenste situatie, naar een toekomstig gewenste situatie. Om van de huidige situatie naar de gewenste situatie te komen moet men de structuren en de mensen veranderen. Nu is het veranderen van de structuren niet de grootste moeilijkheid. Men kan in een korte tijd een nieuwe organisatie op papier ontwerpen. De moeilijkheid zit hem in de aanpassing van mensen aan de nieuwe organisatie. Waarom is dit moeilijk? Mensen houden niet van veranderingen, ze houden van regelmaat en vinden veranderen onzeker en daarom lastig. Nu, om te kunnen creëren moet je aan een aantal voorwaarden voldoen: er moet een noodzaak zijn, een visie, leiderschap, de mensen moeten erbij betrokken worden, organisatie en tot slot men moet meten of het de goede kant uitgaat. Als één van de zes condities niet aanwezig is, zal er geen duurzame verandering optreden. Nu heb ik in 1997 een studie gedaan naar veranderingen in het Caribische gebied, en met name op Curaçao, en ben ik tot de conclusie gekomen dat veranderingen op Curaçao vaak mislukken omdat men methodes toepast die in de VS en Europa zijn ontwikkeld en geen rekening houden met onze realiteit. In 1997 dacht ik dat gebrek aan visie het grootste probleem was. Dit in combinatie met het feit dat de Curaçaose samenleving niet met pijn om kan gaan. Kijk: mensen die veranderen gaan door drie

fasen heen: "eindigen", "verkennen" en "beginnen". Het eindigen is een rouwproces. Men heeft heel veel pijn en verdriet en verlangt naar de oude situatie. Om hierdoor heen te komen moet men een visie hebben dat het straks beter gaat. Een visie is abstract. Het abstractievermogen op Curaçao is laag om heel veel redenen, waaronder het onderwijs. Het gevolg is dat door het blijven communiceren van de visie alleen wij er niet komen. Waar ik voor sta is om de nieuwe situatie zo snel mogelijk te realiseren, de verandering zo snel mogelijk zichtbaar te maken. Dan snappen mensen het en gaan ze er helemaal voor. Wat men nu op Curaçao doet is blijven praten over de visie, als men die heeft, en wachten op een teken van de groep dat men het snapt. Maar dat teken zal nooit komen. Wat men krijgt te horen van de mensen is dat het erg veel pijn doet en dat het nergens toe leidt. En wat doen de leiders dan? Het proces stoppen en de oude situatie weer herstellen. Maar die was toch niet meer houdbaar? En dat zie ik overal: de ALM, de sanering van de overheid, de onderwijsvernieuwing. Zo ben ik tot de conclusie gekomen dat ons probleem niet ligt op het gebied van visie-ontwikkeling, maar op het gebied van leiderschap. De leiders moeten een visie hebben en de verandering zo snel mogelijk realiseren en op die manier de mensen er door heen slepen. Dat durven ze niet. Ze blijven geloven dat ze eerst iedereen moeten overtuigen van de visie en dat zal nooit lukken."

"Waar ligt nu bij UTS het probleem?" ging Slick verder met zijn monoloog.

"Wij hebben een visie maar de mensen die veranderen niet. Dat heb ik dus al uitgelegd. Wat er moet gebeuren is dat leiding dichterbij de organisatie moet gaan zitten en direct feedback moet geven aan de medewerkers. Mensen moeten beloond en bestraft worden voor het tonen van het gewenste gedrag, maar

de leiders moeten ook de mensen durven aan te spreken, anders gaat er niets gebeuren. Mensen in organisaties op Curaçao hebben te veel speelruimte gekregen en worden niet aangesproken op hun handelen. Ze zijn dus niet "accountable". Je krijgt dit terug door individuele afspraken te maken en mensen constant, enkele keren per dag erop aan te spreken. Dat is een hele verandering en vinden mensen onprettig en zullen dit dan ook uiten in de richting van de leiding. Maar zeker als ze de noodzaak van verandering onderkennen, zullen ze dit op den duur aanvaarden. Het vereist wel dat de leiding de "skills" heeft om mensen aan te spreken en vanachter het bureau te komen en de organisatie in te gaan. Daarnaast moet de organisatie de mensen die aangehouden worden zorgvuldig kiezen. Deze nieuwkomers moeten het gewenste gedrag reeds vertonen en kunnen gaan dienen als een soort "role model" en coach voor collegae."

Op deze presentatie krijgt Slick niet veel respons behalve de actieve participatie van Eikelenboom. Misschien zijn ze teveel bezig met "CT Phone" van Ribeiro. Eén van de leden meldt dat ze niet veel tijd hebben, want ze moeten over enkele minuten bij minister Adriaens zijn over "CT Phone" die vijftien december met dienstverlening begint. Dit is toevallig ook de datum voor het referendum van Venezuela, waarin de kiezer zich voor of tegen de nieuwe grondwet mag uitspreken.

Kerstmis 1999

Het is nog maar een week voor kerst. Slick zit op zijn bed achter zijn notebook, terwijl hij de Venezolaanse televisie aan heeft. De afgelopen vijf dagen heeft er zich de grootste ramp ooit in Venezuela voltrokken. Het begon pas echt op vijftien december, direct nadat de uitslag van het referendum bekend was. Chavez wint en verliest. Het is zelfs het grootste drama wat hij ooit heeft meegemaakt. De "Desert Storm" heeft hij niet via televisie kunnen volgen omdat hij geen kabeltelevisie had. Naast hem op de grond ligt een exemplaar van zijn laatste boek "Leiderschap op Curaçao". Hij was er tevreden over, maar is al bezig met zijn tweede boek "Leiderschap op Aruba", terwijl hij zijn gedachten laat gaan over het onderzoek op Bonaire en de Bovenwinden.

Het gaat echter niet met hem zoals hij wil. Hij weet dat onder meer door zijn toegenomen lichaamsgewicht als gevolg van het feit dat zijn knie nog steeds niet in orde is, het feit dat hij af en toe alcohol tot zich nam en dat hij niet altijd aardig was voor Grace en de kinderen. Dit is allemaal het gevolg van de druk die werd geplaatst op zijn afdeling door Sam. Maar hij weet dat het allemaal wel goed komt. Ook was hij de laatste dagen ontzet vanwege de reorganisatie van het ambtelijk apparaat van het land en de wijze waarop minister Lucille Wout de reorganisatie oppakt en de "unfaire" wijze van binnen halen van Glenn, Fred, Armin en Ben. Hij kent ze allemaal, dus wist hij wel hoe het in elkaar stak.

Ook is hij bezig met de oprichting van de "Curaçao Leadership Forum". Dat ziet hij wel komen. Hij moet op dinsdag zijn boekje uitreiken aan de gezaghebber en daarna de stichting "Curaçao Leadership Forum" oprichten.

Het meeste heeft hij zin om te lopen, maar reeds maanden heeft hij last van zijn knieën. Hij probeert het steeds wel, maar hij wil zich niet forceren. De knie is genezen, maar hij moet zijn conditie van weleer weer opbouwen.

Terwijl hij zo bezig is, moet hij denken aan de Venezolanen en aan president Chavez. Hij is blij dat er een leider als Chavez aanwezig is in deze tijden. Ook ziet hij de mogelijkheid voor het land om opnieuw te beginnen.

Het is de avond voor Kerst als Slick op zijn bed zit en hij alles weer in perspectief tracht te plaatsen. Het is de laatste maanden zo snel gelopen. Zijn paginagroot artikel in de krant "Amigoe", over leiderschap. Een week eerder zijn "keynote speech" over leiderschap bij de "Service Club". "De Change Award 1999". Het bezoek van Ruth Richardson aan Curaçao en Aruba. De opening van het kantoor van de "Firm" in Aruba. De "talkshow" over leiderschap. De publicatie van zijn boek over leiderschap. De oprichting van het "Curaçao Leadership Forum". De studie over leiderschap op Aruba. De kerstviering van de "Firm". Zijn optreden als interim-manager voor "Zonsales".

Vandaag was hij op kantoor en bij het openen van zijn PC ontving hij op het scherm het bericht dat hij zijn password moet veranderen, dit in verband met de veiligheid van het systeem. Zijn password was tot dat moment "number 1". Hij zocht altijd woorden die inspireerden. Hij dacht na over het te kiezen password, maar hij wist het meteen: "transform". Hij voelde aan dat in het jaar 2000 hij eindelijk zou moeten veranderen. Op een heel ander niveau moest gaan acteren. Hij wist ook dat dit zou kunnen inhouden dat hij iets anders moest gaan doen.

Na dat moment verliet hij het kantoor en bezocht hij de vier supermarkten van de “Zonsales”. Het was overal gezellig druk. Hij groette de klanten en zocht de medewerkers van het “Zontuintje” op. Het was erg gezellig. Het was alsof het eiland voor een paar dagen de crisis wilde vergeten. Terwijl hij zo rondliep wist hij waarom hij weer zo optimistisch was. Zijn ervaring van de laatste maand bij de “Zonsales” had voor hem bevestigd dat het transformeren van een organisatie, zelfs een van de vierhonderd medewerkers, voor hem niet zo moeilijk was als het op het eerste gezicht zou lijken. Hij realiseerde zich nu pas hoeveel hij had geleerd de afgelopen jaren. Maar hij realiseerde zich ook dat “Zonsales” slechts een ander leermoment was en dat hij door moest met zijn missie. Maar ook realiseerde hij zich dat het niet zo makkelijk was.

Hij verliet het “Zontuintje” en reed naar huis om zich te voegen bij Grace en de kinderen. Die maakten het goed. Ze waren allemaal erg ontspannen. Hij bracht de middag met hen door en deed een dutje tot vijf uur. Daarna ging hij lopen op de loopbaan bij het “Rif Koredor”. Hij kan zich herinneren dat hij in december altijd op het Rif liep.

Hij opent de krant en ziet dat de bisschop zich wil terugtrekken, omdat hij van mening is dat hij al heel lang in functie is. Hij vraagt zich af of er een verband bestaat tussen zijn publicatie over leiderschap en dit besluit. Verder ziet hij een groot interview met Tico Croes over zijn leiderschap van de AVP politieke partij op Aruba. Daarin heeft hij het ook over zijn visie op het onderwijs en doet hij de uitspraak dat in ieder huis op Aruba een computer moet staan. Op televisie is de paus met de kerstboodschap. Hij wijdt ook wat woorden aan de ramp in Venezuela.

Even later is het nieuws. De kinderen zijn in bed en Grace is de laatste cadeaus aan het inpakken. Het zal een goede kerst worden want het is rustig. Grace is niet, net als zo vaak, in de keuken om de gerechten te bereiden. Ze zullen vandaag vroeg naar bed gaan. Grace heeft al uitgezocht welke kerk ze zullen bezoeken. Hij moet even denken aan zijn verjaardag op eenendertig december. Het millenniumprobleem houdt hem niet echt bezig. Ook is hij klaar met de politiek. Terwijl hij dit denkt verschijnt een gedeputeerde op TV, die vertelt dat "wij" geen visie hebben en geen doelen stellen.

Hij gelooft zijn oren niet. Hij stapt uit bed en loopt naar Grace. "Hoor je dat? Hij is gek geworden. Hij is bestuurder, de visie moet van hem komen. Maar hij staat daar de kiezers te beledigen."

Grace zegt wat terug. Voor hem is het nu duidelijk, hij is klaar met de politiek. Waar gaat hij dan mee beginnen? Die vraag kan hij nog niet beantwoorden, maar hij heeft een blij gevoel. Het is een goed jaar geweest. Hij heeft zich als mens verder ontwikkeld en nu is het tijd om echt iets te gaan doen.

Op de kerstochtend worden ze vroeg gewekt door de kinderen die opgewonden komen vertellen wat er allemaal onder de kerstboom ligt. Op dat moment weet hij dat het een zware dag zal worden, want hij kan slecht tegen weinig slapen. Maar even later stapt hij uit bed met de intentie om er een leuke dag van te maken. Grace doet haar best om de gezelligheid erin te brengen. Even later zitten ze aan tafel om van het kerstontbijt te genieten, voordat ze naar de kerkdienst gaan. Daar kijkt hij ook niet naar uit omdat het altijd zo druk is en ze zijn al laat. Als ze langs de kerk van Janwe rijden, is al vanaf de Caracasbaaiweg te zien dat de mannen vijf rijen dik buiten staan. Dus roept Grace: "Laten

wij naar de kerk van Santa Familia gaan.” Hij associeert deze kerk nu, behalve met het doopsel van één van zijn nichtjes, het dochtertje van Berto en zijn vrouw Anne ook met de begrafenis van Vincent, de veel te jong overleden man van een collega. Bij de kerk aangekomen ziet het er goed uit. Er blijkt nog plaats te zijn. Snel voegen Grace, de kinderen en hij zich in de banken. Dan bevestigt hij voor zichzelf dat hij zoals gebruikelijk veel te sportief is gekleed, in zijn korte mouwshirt en kakibroek. Maar dit is iets dat hij al heel lang heeft: het zich soms niet willen aanpassen aan de rest. In dit geval heeft de rest erg deftige kleding aan, zoals de Curaçaose traditie dit voorschrijft. De mis duurt veel te lang en hij zit er helemaal niet in. Het zangkoor kan hem nog boeien. Die zingen echt mooi. Hij is onrustig. Misschien zit hij toch met het aangekondigde ontslag van Angela, die hem donderdag had meegedeeld dat zij wat anders wil gaan doen. Dit bijt, gecombineerd met zijn eigen ideeën over transformatie.

Na de mis ontmoet hij wat bekenden die hun nog een zalig kerstfeest toe wensen. Weldra zitten ze weer in de auto op weg naar huis. Het is inmiddels al bijna half twaalf.

Thuis gekomen gaan hij en zijn zoon op bed liggen en vallen weldra in slaap. Als ze even later opstaan vertelt Grace dat het de bedoeling is dat zij voor de lunch naar “Tia” Esther gaan. Daar verzamelt de familie van Grace zich om het feest te vieren. Vandaar uit gaan ze naar zijn ouders om het met zijn familie te vieren. Op de bijeenkomst bij “Tia” Esther houdt hij zich bezig met zijn neefje en nichtje die in de tienerjaren zijn. Hij praat met ze over school, het sporten, internet en de zaktelefoons. Uiteindelijk geeft hij ze zijn nieuwe zaktelefoon zodat zij die helemaal kunnen programmeren. Hij stelt weer met verbazing vast hoe handig de jeugd is met de nieuwe technologie. Na het eten openen ze de cadeaus en vervolgens vertrekken ze naar

Julianadorp, naar zijn ouders. Inmiddels heeft hij al genoeg van het eten. Voor hem hoeft het niet meer. Daar aangekomen gaan ze door met het ritueel. Hij praat nog even met zijn vader en het is na tien uur wanneer ze weer afscheid nemen. Na elf uur rijden ze de garage binnen. De kinderen zijn in slaap gevallen. Voorzichtig worden ze opgetild en in bed gestopt. Niet lang daarna liggen ook zij in bed. Kerst 1999.

De volgende dag staan zij wat later op. Zijn ouders komen nog even langs en Grace heeft geregeld dat zij die avond bij hun vrienden Ivan en Sixta langs gaan. Daar aangekomen is vrijwel iedereen reeds aanwezig. De vrienden die hij altijd bij Ivan ontmoet. De kinderen werden voorzien van kleurboeken en potloden. Hij raakt vervolgens met Ivan aan de praat. Daar kan hij aan Ivan kwijt dat hij zich zorgen maakt over het saneringstraject van het landsoverheid. Dat hij nog geen tekenen ziet dat er echt iets gaat gebeuren binnen de organisatie. Ivan die doorgaans optimistisch is kan er weinig tegen inbrengen. Zijn redenering is eenvoudig: alle ministers in het kabinet zijn al lang bekend. Allemaal hebben ze een gedragspatroon, waarvan hij weet waar het naartoe zal leiden. Zijn stelling is dat maar weinig mensen in staat zijn dramatisch te veranderen, maar gewoon een aantal zetten blijven herhalen. Dus concludeert hij dat er ook nu weer niets gaat gebeuren.

In de verte zien ze de jaarlijkse vuurwerkshow van een Chinese kruidenier "Moo's grocery". Het duurt wel tien minuten. Zo komt er een einde aan het gesprek. Na de show nemen ze afscheid en keren huiswaarts. Weer vallen de kinderen in de auto in slaap.

In bed gaan zijn gedachten naar de dag van morgen. Hij heeft er niet echt zin in. Het liefst blijft hij thuis bij de kinderen.

“Transform”

De volgende ochtend is hij om halfnegen binnen. Hij gaat de trap op met het voornemen om iedereen een e-mail te sturen dat er vandaag geen werkoverleg is vanwege de kerstviering overal op het eiland. Dit is maar een verzonnen reden, want de ware reden is dat hij gewoon er geen zin in heeft. Als hij zijn laptop aanzet ziet hij meteen een bericht van John, met de titel: “andere baan”. Hij denkt dat het over het ontslag van Angela gaat, maar hij weet beter. Als hij het bericht opent, ziet hij dat John zijn ontslag indient bij Sam. Hij heeft een nieuwe baan in Europa bij een telecommunicatiebedrijf.

John heeft het sinds september, na zijn teleurstellende jaarlijkse salarisverhoging, vaak gehad over vertrekken, dus was het voor hem geen verrassing. Maar het is voor hem nog een teken dat ook hij wat moet. Uiteindelijk verstuurt hij zijn e-mail en begint langzaam zijn dag te organiseren. Hij heeft een afspraak met het team van “Zonsales” en moet lunchen met mensen van de “Bank”. John was niet tevreden over zijn salarisverhoging en ook was hij bezeten geraakt van e-business en telecommunicatie. Hij was ervan overtuigd geraakt dat hij zijn ei niet kwijt kon bij de “Firm”.

Die dag loopt hij puur toevallig Orlando Meulens weer na maanden tegen het lijf. Hij is in gezelschap van zijn zoontje. Orlando vertelt dat hij zijn huis in de verkoop heeft gedaan bij een makelaar, want in de zomer vertrekt hij met zijn gezin voor goed naar Nederland.

De ochtend is zo voorbij. In de middag gaat hij naar zijn managementmeeting van “Zonsales”. Hij heeft er niet de energie voor

maar toch wordt het een goede meeting. Na de meeting gaat hij naar het magazijn om de praten met het team van controleurs. Hij begint het magazijn nu tot in de details te snappen. De volgende dag gaat hij meedraaien in de grootste supermarkt "Zontuintje". Het wordt vast gezellig, die decemberdrukte.

Errol Hernandez belt en biedt hem het partijleiderschap aan van de Democratische Partij. Hij hoort het aan en eindigt het gesprek en gaat naar bed.

Hij heeft moeite met opstaan. Hij gaat naar kantoor om zijn project-administratie af te ronden en om tien uur meldt hij zich bij het "Zontuintje". Daar trekt hij de hele dag op met Elco. Hij is een paar maanden op het eiland en is geobsedeerd door zijn werk. Elco werkt vanaf zijn twaalfde in supermarkten in Nederland. Hij heeft alle functies bekleed. Nu is hij assistent-manager. Slick leert heel veel. Hij heeft ook veel vragen.

Om half één haalt John hem op om te gaan lunchen in het café "De Tropen". Daar bespreken zij hun wederzijdse plannen. Het is duidelijk dat ze beiden klaar zijn met de "Firm", net als Pim in Nederland. Hij weet nog niet wat hij gaat doen. Misschien wordt hij wel de directeur van "Zonsales". Na de lunch steken ze de straat over om te kijken bij de concurrent van het "Zontuintje", "Centrum Supermarkt". Het is er rustig. Even later loopt hij "Zontuintje" weer binnen en gaat hij rekken vullen.

Om zes uur gaat hij naar de "Firm" om zijn e-mail en andere post door te nemen. Terwijl hij bezig is komt Monica binnen lopen, wat ze zelden doet. Hij is niet alert dat er iets aan de hand is en voordat hij er erg in heeft loopt het uit op een fikse woor-

denwisseling. Monica maakt namelijk een opmerking over de sfeer in het team en verwijt hem dat hij er niet genoeg aan doet. Hij eindigt het gesprek met de opmerking: "Binnenkort kun je het zonder mij proberen."

Dit haalt Monica helemaal uit haar evenwicht. Hij loopt de trap af en zij loopt hem na.

Even later is hij thuis. Grace en de kinderen zijn niet thuis, maar die volgen al gauw. Hij besluit zijn aantekeningen van "Zonsales" uit te gaan werken en om acht uur gaat hij basketballen. Even kijkt hij in de krant "Amigoe" en ziet zijn foto in de krant. Het is het moment waarop hij de gezaghebber het eerste exemplaar van zijn boek "Leiderschap op Curaçao" overhandigt. Hij legt het al gauw weg en is de deur uit. Op het veld leeft hij zich helemaal uit.

De volgende ochtend schrikt hij wakker en grijpt naar de wekker. Het is kwart voor zes. De wekker was inderdaad om vijf uur afgegaan en hij had hem ook afgezet, maar was niet opgestaan. Hij haast zich als een gek en neemt afscheid van Grace. Als in een roes rijdt hij naar de airport. Hij checkt in en stapt de vertrekhal in. In een flits ziet hij wat verder op Pedro Atacho en Magda Raphael, prominente leden van de PAR partij, zitten dus weet hij meteen waar hij gaat zitten, niet waar hij "small talk" moet voeren. Hij moet denken aan het feit dat hij enkele weken geleden is gebeld om loten te kopen, om op die manier bij te dragen aan de PAR-partij. Hij is blij dat hij niet heeft gekocht want hij kan zich niet herkennen in de PAR en in geen enkele andere politieke partij. Maar vooral ging hij apart zitten omdat hij wist dat hij zich niet zou inhouden om ze te vertellen wat een bende de PAR maakt van het regeren op centraal niveau.

Hij zit nog nauwelijks of hij ziet een wat oudere heer verschijnen die hij meent te kennen: "Dr. Sing." Die heeft hij in meer dan tien jaar niet gesproken. Toen hij nog op de middelbare school zat was hij bevriend met zijn dochters en kwam hij wel een keer in de week bij hun thuis.

Sing is een intellectueel. Een medisch specialist die veel aan antropologie, geschiedenis en de afgelopen twintig jaar aan computerprogrammeren heeft gedaan. Reeds in zijn jonge jaren voerde hij lange gesprekken met hem over de ontwikkeling van de wereld en van het eiland en sinds toen had Sing hem uitgelegd dat het niets zou worden met Curaçao.

Ze begroeten elkaar en raken in gesprek alsof ze elkaar gisteren voor het laatst hebben gesproken.

Hij moet vertellen voor welk bedrijf hij werkt. De "Firm".

Sing begint gelijk over de consultancy. Hij vertelt dat hij de "Blue Blocks" heeft meegemaakt bij de reorganisatie van de Sociale Verzekeringsbank. Die opdracht heeft twee jaar geduurd en heeft de overheid twintig miljoen gulden aan "consultancy fees" gekost. "Blue Blocks" had deze opdracht binnen gehaald op een duistere wijze. Gebruikelijk zou zijn geweest dat drie concurrerende offertes waren gevraagd. Dit was in dit geval niet gebeurd.

Sing vertelde dat hij niet onder de indruk was van de professie in het algemeen. Hij vertelde dat hij bij het project betrokken was geraakt omdat hij inmiddels zichzelf had ontwikkeld tot programmeur en de software had ontwikkeld voor de SVB. Hij vertelt dat "Blue Blocks" de mensen niets heeft geleerd. Ook stelt hij vast dat veel van wat is ingezet inmiddels is ontspoord. Hij kan het alleen maar met hem eens zijn. Hij vertelde hem dat de professie inderdaad in diskrediet is geraakt en dat dat één van de oorzaken is waarom hij overweegt om de professie te verlaten.

Op dat moment worden ze opgeroepen om in te stappen. Samen lopen ze naar het vliegtuig. Het blijkt dat Magda en Pedro ook naar Bonaire gaan.

Hij en Sing stellen vast dat ze dezelfde vlucht terug hebben. Dat vindt hij fijn, want hij wil graag verder praten met hem. In het vliegtuig blijken ze uit elkaar te zitten. Als hij eenmaal zijn stoel heeft gevonden, blijken Magda en Pedro naast hem te zitten en groeten ze elkaar. Hij kan duidelijk merken dat ze zich niet op hun gemak voelen. Hij treedt niet met ze in gesprek. Het is kwart voor zeven als het vliegtuig opstijgt. Zijn ogen zijn dicht en die gaan pas open als ze weer op Bonaire landen. Hij kan niet voorkomen dat hij samen met Magda moet lopen naar het gebouw van de airport. Hij vraagt haar: "Hebben jullie overleg met de regering van Bonaire?"

"Nee, wij komen afstemmen met een politieke partij." Inmiddels zijn ze de emigratiepolitie voorbij door het laten zien van hun respectievelijke rijbewijzen.

Hij ziet Jasper al staan. Jasper is de manager van "Zonsales" op Bonaire. Ze begroeten elkaar en begeven zich naar zijn "pick up". Enkele minuten later lopen ze de grote hal van "Zonsales" binnen. Hij is vroeg gekomen omdat hij het werkoverleg van het magazijn wil meemaken. Het is één van de grotere afdelingen en de mensen blijken niet erg gemotiveerd te zijn.

Als hij aankomt is de vergadering net begonnen. Hij wordt uitgenodigd om zichzelf voor te stellen. Hij vertelt de mensen dat het niet goed gaat en dat ze met zijn allen het tij moeten keren. Hij en de boodschap worden goed ontvangen. De mannen participeren uitgebreid. Een poos later begint hij de meeting van het managementteam, maar niet eerder dan dat hij naar huis belt om de kinderen te groeten, want hij moest vanochtend vroeg weg en kon de kinderen niet spreken. De vergadering loopt

voorspoedig. Ze eindigen met een concreet plan voor het jaar 2000. Dat moet hij nog zien te bereiken voor "Zonsales Curaçao". Over elven wordt hij afgezet bij de "Flamingo airport". Hij gaat aan de bar zitten en bestelt een "Coca Cola". Hij haalt zijn telefoon tevoorschijn en belt naar kantoor want hij wil Curt spreken over zijn woordenwisseling met Monica gisterenmiddag. Hij heeft het namelijk allemaal mee moeten maken. Curt vertelt hem dat het inderdaad niet zo prettig is verlopen maar dat het allemaal wel goed komt.

Hij besluit de bar te verlaten en iets verder plaats te nemen in één van de kuipstoelen. Hij haalt zijn notebook tevoorschijn en ziet meteen Sing verschijnen. Hij doet het apparaat weg en ziet Sing al naar hem toe stappen. Hij neemt direct het initiatief voor het gesprek, want hij wil weten wat zijn mening is over de ontwikkelingen op Curaçao. "Gaat het lukken?" vraagt hij. "Nee, natuurlijk niet. Het komt met name door de kleinschaligheid. Mensen kunnen niet beslissen zonder rekening te houden met familie en vrienden. De enige oplossing is dat wij een provincie van Nederland worden. Ik denk dat als wij nu een onderzoek zouden verrichten heel veel mensen voor deze optie zouden zijn." Slick weet dat dit allemaal overeenkomt met de resultaten van zijn studie over leiderschap. Sing gaat verder: "Die kleinschaligheid nogmaals. Kijk, van het parlement hoef je het niet te verwachten. Die hebben gewoon een kadaverdiscipline en zijn financieel afhankelijk van belangengroepen die via het sponsoren van de verkiezingscampagnes hun deelbelangen hebben veiliggesteld. Dan moet je op een kwalitatief goede, kritische en onafhankelijke pers kunnen rekenen. Maar die hebben wij ook niet. Kijk maar naar de kwestie hoe minister Wout haar adviseurs kiest en hoe de reacties daarop zijn. Jonge mensen die in

het buitenland zitten, hebben niets te zoeken op Curaçao. Ik vertel ook iedereen om weg te blijven. Als wij een provincie worden zul je zien dat dezelfde mensen die niet functioneren, beter zullen gaan functioneren. Wat doen jullie nog op Curaçao? Je moet weg en dat moet je nu beslissen want er is wel een leeftijdsgrens.” “Ja, ik heb er wel over nagedacht, maar Grace ziet het niet zitten en bovendien, wij hebben het nog goed. Maar je hebt gelijk, we moeten het opnieuw bekijken.” Ze worden opgeroepen om in het vliegtuig in te stappen. Inmiddels regent het. Door de regen lopen ze door naar het toestel. Dit keer wil het toeval dat ze naast elkaar zitten, dus kunnen ze hun gesprek voortzetten. Maar alles is al gezegd. Sing informeert naar zijn klus bij “Zonsales” en hij vertelt wat. Als ze weer over Curaçao vliegen ziet hij hoe nat het allemaal is op de vlakte van San Pedro. Hij moet denken aan de ramp in Venezuela. Als ze uitstappen blijkt het te regenen. Snel lopen ze het gebouw binnen en korte tijd later zijn ze buiten. Daar stellen ze vast dat ze beiden toevallig over twee weken met dezelfde vlucht weer naar Bonaire moeten. “Dan wil ik van je horen wat je gaat doen met je leven,” zegt Sing en ze nemen afscheid. Als hij in de auto is gestapt belt hij naar huis. Zijn zoontje vertelt dat hij naar de tandarts moet. Slick besluit om even naar de tandarts te rijden om te kijken hoe het met ze gaat. Als hij binnen stapt zijn ze blij elkaar te zien. Hij had zich al voorgenomen naar huis te gaan maar besluit langs personeelszaken te rijden om af te stemmen over het afleveren van de eindrapporten van de functiewaarderingsrapporten waar de “Firm” enige maanden geleden mee was begonnen. Terwijl hij uitstapt gaat zijn telefoon. Het blijkt Eddie te zijn. Eddie is een lid van het management van de ALM waarvan men zegt dat het wordt geprivatiseerd. Hij biedt de diensten van de “Firm” aan. Daarna raken ze aan de praat over

de regeringen en ze zijn het er over eens dat het een bende is. Eddie zegt: "Maak je geen zorgen. Volgens mijn informatie neemt Nederland binnen zes maanden de zaak over."

Even later is hij thuis. Grace en de kinderen zijn nog weg. Hij gaat naar bed. Aan het begin van de avond wordt hij wakker door het aanhoudende overgaan van zijn telefoon. Als hij het opneemt blijkt het André te zijn. André is directeur Personeel en Organisatie te zijn van "Zonsales". Hij maakt zich zorgen over het proces. Hij heeft gelijk. Het proces zal niet makkelijk zijn. Hij praat uitgebreid met André. Veder maken ze afspraken over de vergadering van morgen met het middelmanagement. Later op de avond werkt hij aan de "Powerpoint"-presentatie van morgen. Hij haalt weer zijn theorie over veranderingen voor de dag.

Het is rond zes uur in de ochtend als hij opstaat. Hij heeft er zin in en wil vroeg naar kantoor want de presentatie voor "Zonsales" moet nog bijgeschaafd worden. Beneden hoort hij de kinderen die al vakantie hebben. Hij doet de radio aan om te luisteren naar "Perspektiva". Vandaag heeft Mariano gasten uitgenodigd om te praten over het onderwijs. Met zijn allen stellen ze vast dat ze weer praten, maar dat er zo weinig gebeurt.

Hij is één van de eersten op kantoor. Hij wil zo snel mogelijk zijn post doornemen. Hij begint eerst met zijn traditionele post. Het is veel maar niets schokkends. Een aantal kerstkaarten, een aantal uitnodigingen, onder andere een presentatie voor Selikor over e-commerce, en een aantal steunbetuigingen voor het "Leadership Forum". Daarna opent hij zijn e-mail. Daar hangen ook aardig wat berichten. Onder andere het laatste bericht van Pim Bouwman als medewerker van de "Firm". Per één januari zit hij thuis. En een mailtje van Aart Broek. Aart had het boek

“Leiderschap op Curaçao” uitgelezen en wou commentaar leveren. Natuurlijk waren dat weer zeer scherpe opmerkingen op een zeer constructieve wijze gebracht. Hij is er blij mee en reageert direct. Hij vertelt Aart dat hij binnenkort hulp nodig heeft met het voorbereiden van de resultaten van zijn studie over leiderschap op Aruba.

Nu heeft hij eindelijk tijd om de presentatie af te maken. Inmiddels zijn ook Curt, Dangelo en Zuleika gearriveerd en heerst er een gezellige drukte op kantoor terwijl hij doorwerkt. Ze kletsen ondertussen over van alles op een ontspannen manier. Zuleika brengt naar voren dat er tweespalt is in het team. Hij vraagt hoe dat komt en wat ze eraan gaan doen. Samen besluiten ze dit in de eerst volgende meeting aan de orde te stellen. Dan gaat de telefoon. Hij weet dat het Aida, de receptioniste, is die wil melden dat Philis is aangekomen. “Is het negen uur?” vraagt hij. “Verwijs haar naar de vergaderzaal en biedt haar koffie aan.” Hij is nog lang niet klaar met zijn presentatie.

Hij stapt de vergaderzaal binnen en groet Philis. Het is ruim een jaar geleden dat hij Philis heeft leren kennen toen hij werd betrokken bij het project “Visieontwikkeling Curaçao”, dat later werd gedoopt tot “Vishon Korsou”. Hij heeft geen prettige herinneringen aan het project en alles en iedereen die erbij betrokken was. Ze had hem een paar dagen geleden gebeld omdat ze bij het gesprek over het “Leadership Forum” betrokken wilde worden. Hij was akkoord gegaan met de meeting. Ze praten een uur en spreken de intentie uit om over een paar dagen weer met elkaar te praten en de mogelijkheden te exploreren. Tijdens het gesprek belt hij André om hem te informeren dat de presentatie over enkele minuten naar hem wordt verzonden via e-mail en dat ze dit in de kantine van “Zonsales” kunnen bespreken tijdens

de lunchpauze. Hij neemt afscheid, overhandigt een exemplaar van leiderschapboek en haast zich naar zijn werkplek. Hij heeft zijn gedachten bij het voorstel van Philis.

Hij werkt de presentatie af terwijl hij praat met de aanwezige consultants. Joe zit vast bij een klant die erg geholpen moet worden met het millenniumprobleem, Janette is met zwangerschapsverlof. John, Monica en Angela zijn vrij. Zuleika biedt hem aan te helpen. Dat komt goed uit. Ze verzorgt de kopieën en zegt toe de apparatuur te zullen gaan opstellen. Inmiddels realiseert hij zich dat hij morgen jarig is. Grace heeft hem wekenlang verzocht om iets te organiseren, maar hij wil alleen zijn met het gezin.

Hij haast zich naar "Zonsales". Daar ontmoet hij André en ze nemen de presentatie door en komen tot een rolverdeling. Ze begeven zich naar de kantine en gaan midden tussen de domispelende werknemers zitten. Dat vinden de werknemers prachtig. Langzaam schuiven er meerdere leden van het managementteam en middenmanagement aan en wordt behalve de voorbereidingen alle soort informatie over het bedrijf uitgewisseld. Inmiddels is Zuleika aangekomen om de apparatuur te installeren. Iets voor twee uur willen ze naar de vergaderzaal lopen en op dat moment begint het plotseling te stortregenen. Eén minuut denken ze na en beslissen ze door de regen te rennen naar de vergadering. De opkomst is volledig, alle twintig mensen van het management en middenmanagement zijn aanwezig. Hij opent de vergadering en vertelt dat reorganisatie nodig is en dat ze het met zijn allen moeten doen. Ook André, Marcel en Christiaan voeren het woord. Er wordt levendig gediscussieerd. De hele groep spreekt zich uit, de schouders onder het project te zullen steken.

Het is twintig minuten voor vier als hij wegrijdt. Hij moet om

vier uur bij de notaris zijn om het "Curaçao Leadership Forum" op te richten. Hij belt Grace en krijgt zijn zoontje aan de telefoon. Zijn zoontje vertelt dat ze op het punt staan te vertrekken naar "The Movies" om naar "Toy Story 2" te gaan kijken. Hij is op tijd bij de notaris. Erich en Santine zijn er al. Paul en Steven komen wat verlaat binnen. Ze richten de stichting op terwijl hij opmerkt dat de stichting op één dag na dezelfde geboortedag heeft als hij.

Hij rijdt nog even naar kantoor om zijn post door te nemen. Het is voor zessen als hij thuis komt. Het regent al weer. Hij mediteert twintig minuten. Als hij weer ontwaakt zet hij de televisie aan en kijkt naar "Oprah". Celine Dion gaat op eenendertig december voor het laatst optreden omdat ze iets anders wil met haar leven. Hij kan zich daarmee identificeren.

Het is al wat later als de rest van het gezin thuis komt. Op het journaal is Lio Capriles die zegt dat 1999 een verloren jaar was en dat ook 2000 niets goed belooft. Na het nieuws is minister-president Miguel Pourier op de buis die vertelt wat hij allemaal, volgens hem, heeft bereikt. Onder andere verwijst hij naar de financiële ruimte die het mogelijk maakt om de maatregelen in alle rust te nemen, want de salarissen van de ambtenaren kunnen tot en met maart 2000 worden uitbetaald. Slick weet dat het op niets zal uitlopen. Hij gaat er vanuit dat in maart de maatregelen niet zijn genomen. Maar Nederland snapt het niet. Als ze het snaptten zouden ze nooit een dergelijke regeling hebben aangeboden.

In de krant ziet hij een foto van Erich en de gezaghebber. Ze hebben een award van "Radio Hoyer" in ontvangst genomen voor "Vishon Korsou", maar Erich heeft hem geen enkel moment verteld dat zoiets gaat spelen en heeft gespeeld, terwijl hij

vandaag nog contact met hem heeft gehad. Het is voor hem een bevestiging dat het net zoals altijd om egotripperij gaat en dat dit project daarom net als alle andere projecten gedoemd is te mislukken. "Déjà vu," denkt hij. "Net als Nieuw Beleid zal ook dit project stranden."

Het is vroeg als hun dochtertje op hem springt en hem feliciteert. Eigenlijk wilde hij liever dat het allemaal wat later gebeurde. Even later komen ook Grace en hun zoontje binnen. Hij ontvangt bloemen en zoals ieder jaar het laatste nummer van "Time". Albert Einstein is man van de eeuw. Hij is niet van plan vandaag vroeg op het werk te verschijnen. Hij vraagt aan zijn kinderen of hij nog even mag doorslapen voordat hij naar beneden komt. Ze verlaten de slaapkamer. Maar voor hij inderdaad gaat slapen zet hij de televisie aan en ziet dat "Telecuração", de lokale televisiezender, het signaal van CNN heeft overgenomen. CNN gaat met de tijd meelopen. Het nieuwjaar wordt het eerst verwacht in Nieuw Zeeland. Hij moet meteen denken aan Ruth Richardson. Hij denkt: "Misschien zie ik haar in beeld." Er is een enorm vuurwerkshow. Dan wordt aangekondigd dat de volgende "stop" van het nieuwe millennium in Australië is. Maar het nieuws van het moment is het aftreden van Boris Jeltsin in Rusland. Ook Boris heeft deze datum gekozen om ermee op te houden. Ook stelt hij vast dat de millenniumbug is geneutraliseerd in Nieuw Zeeland, dus dat de kans dat van alles mis gaat over de hele wereld aanzienlijk is verkleind. Niet helemaal natuurlijk want de banken en andere soortgelijke instellingen zullen het pas vanaf maandag, als ze weer open zijn, beginnen te merken. In Frankrijk schijnt het onweer achttien slachtoffers te hebben geëist. "Wat heeft het weer over de hele wereld dit jaar huisge-

houden,” denkt hij. Hij realiseert zich dat de uitzending de hele dag gaat duren en als hij dus nu de televisie niet uit zet, hij de hele dag zal doorbrengen voor de buis.

Even later begeeft hij zich naar kantoor. Hij verwacht één van de laatsten op kantoor te zijn. Bij de laatste bocht richting kantoor, valt hem op dat John in zijn Volvo stationwagen achter hem zit. Ze komen gezamenlijk aan. Op het parkeerterrein wacht John hem op en feliciteert hem met zijn verjaardag. Aan het aantal auto's ziet men direct dat het niet druk is op kantoor. Het is al negen uur en er wordt gewerkt tot twaalf uur, want dan wordt vuurwerk afgeschoten door organisaties. Maar hij had zich al voorgenomen er niet aan mee te doen. Zoals gewoonlijk zijn de mensen zo druk bezig met de laatste dag dat ze niet in de gaten hebben dat hij jarig is. Hij gaat achter zijn “notebook” zitten om zijn e-mail door te nemen en verder te werken. Hij wordt gebeld door zijn broer Berto om hem te feliciteren met zijn verjaardag en om te melden dat ze zoals ieder jaar om acht uur in de avond langskomen. Hij wordt ook gebeld door een vriend die hem wil feliciteren met zijn verjaardag en het vele werk dat hij het afgelopen jaar heeft verzet. Rolf komt binnen om hem instructies te vragen met betrekking tot een opdracht op Bonaire. Grace belt. Ze wil nog even met hem uit om wat boodschappen te halen en voor de gezelligheid. Hij heeft het gehad met het werk dus komt het goed uit. Hij pakt in en op weg naar de auto begint het te regenen. Het is zwaar bewolkt en het is hem duidelijk dat het de hele dag zal regenen. “Wat heeft het dit jaar veel geregend,” denkt hij. Hij haalt Grace op en ze gaan langs de dierenarts om kalmeringsmiddelen voor de honden op te halen, in verband met het vuurwerk, en ze gaan langs de bakker om olieballen te kopen. De dag verloopt heel rustig, precies zoals hij dat wil. Op de tele-

visie ziet hij hoe de regen het schieten van vuurwerk erg bemoeilijkt, maar het lukt allemaal toch. Hij mist het helemaal niet. Zijn dochter brengt hem een trainingspak, het cadeau van zijn schoonouders. Hij is er blij mee. Om vijf uur gaat hij net als ieder jaar rennen op "Koredor". Hij geniet er van.

Om acht uur komen zijn vader, moeder, broer, zus met partners en kinderen binnen. Net als ieder jaar. Ze praten over de zaken van de afgelopen tijd, terwijl de kinderen vuurwerk afschieten en liedjes zingen. Om tien uur keren ze huiswaarts want allen willen de eeuwwisseling thuis doormaken. Tussen tien en twaalf hebben hij en Grace, nadat ze de kinderen in bed hebben gezet, even tijd om het allemaal op zich te laten inwerken. Via CNN ziet hij Rio, Brazilië, het nieuwe millennium ingaan. Hij schakelt door naar "Venevision", één van de Venezolaanse televisiekanaals, en ziet dat de Venezolanen feest vieren, maar dat er veel verdriet is in de ogen. Minimaal vijftigduizend landgenoten zijn gestorven in deze maand als gevolg van de modder en het water veroorzaakt door de nagenoeg constante regen. En over de nieuwe grondwet wordt allang niet meer gesproken.

Het nieuwe millennium

Om twaalf uur zitten hij en Grace in een tuinstoel met een glas champagne en ieder een kind op schoot te kijken naar het vuurwerk dat de lucht in gaat boven Zuurzak, Janwe, Koraalspecht en Punda. Dit allemaal nadat ze de zegen van "Onze Lieve Heer" hebben gevraagd. Ze hebben ondanks de vele harde knallen een vredig gevoel. Om twintig over twaalf is het nagenoeg afgelopen. Dan komen zijn schoonouders vanuit het appartement naar het huis om hun een gelukkig nieuw jaar te wensen. Halféén liggen ze in bed te kijken naar CNN. Hij ziet Clinton's party. De Clinton's ontvangen hun gasten. Hij moet denken aan al die toestanden van het afgelopen jaar in verband met de Lewinski-affaire en hij heeft bewondering voor het gezin Clinton hoe ze kennelijk toch hun problemen hebben opgelost. Het is een voorbeeld voor de mensheid dat je fouten niet moet blijven opstapelen en ervoor wegelopen, maar dat je ze gezamenlijk oplost.

De volgende middag rond twaalf uur zitten ze in de auto op weg naar zijn ouders voor de traditionele nieuwjaarslunch met de familie. Onderweg horen ze op de radio de nieuwe compositie van "Doble R". Die zegt: "Als we willen, kunnen wij opstaan en bewegen, zodat zaken gebeuren." Hij zegt tegen Grace: "Dat is nu het probleem, men snapt het probleem niet. Het is niet dat de mensen niet willen, ze weten niet welke kant ze op moeten en hoe. En dat wordt ze niet verteld. De mensen moeten opgevoed en geschoold worden. Op dat gebied is de laatste dertig jaar weinig gebeurd."

Als ze bij zijn ouders zijn gearriveerd stappen ze uit en wensen ze elkaar "Bon anja". Na de lunch raakt hij met zijn vader aan de

praat over het leven en over hoe men vooruitgaat. De moraal is dat mensen zich moeten realiseren dat men keuzes moet maken, anders worden ze voor je gemaakt.

Na de lunch keren ze huiswaarts en doen een middagdutje. Als hij wakker is trekt hij zijn sportkleden aan om te gaan lopen op "Koredor". Op weg ernaar toe luistert hij naar het radioprogramma "Bario pa bario, t'esei ta Korsou". Erwin Raphaela heeft de gedeputeerden en de gezaghebber uitgenodigd om te reflecteren over het afgelopen jaar en vooruit te kijken. Hij hoort Tilly praten over haar Cubaanse achtergrond. En vertellen over haar beleid bij het eilandgebied. Maar hij had het gehad met Tilly, haar ideeën en haar presentatie. Zijn irritatie komt voort uit zijn mening over de adviseurs die zij heeft gekozen. Daarna hoort hij gedeputeerde Middelhof. Die heeft hij nooit eerder gehoord. Inmiddels is hij aangekomen en stapt uit om te gaan lopen. Als hij weer in de auto stapt hoort hij zijn buurman Chong aan het woord. Die vertelt dat hij traditioneel veel vuurwerk afschiet. Later gaat Chong door met zijn visie. "Wij moeten niet langer saneren, dat hebben wij al vanaf de jaren tachtig gedaan, nu moeten wij investeren in bijvoorbeeld hotels, misschien zelfs ten koste van het onderwijs." Hij begrijpt wat Chong bedoelt, maar kan toch zijn oren niet geloven. Zeker niet nadat hij de compositie van "Doble R" heeft besproken en een bevestiging had gekregen van zijn visie dat je de laatste gulden die je hebt in onderwijs moet investeren. Hij weet het zo langzamerhand niet meer. "Moeten wij het van deze mensen hebben?"

Onderweg naar huis stopt hij nog even op kantoor om te kijken of er post is. Hij opent zijn e-mail. Verstuurde een bericht naar al zijn collega's: "Happy millennium". Hij herleest nog een bericht

van Aart Broek. Die feliciteert hem met het boekje over leiderschap, maar geeft hem nog een aantal opmerkingen mee. Ook stelt Aart dat het hoopvol is dat dit boek geschreven is, want een aantal jaren geleden zou dit onmogelijk zijn. "Het zou vloeken in de kerk zijn." Hij is blij met de reactie.

Als hij thuis aankomt zijn de kinderen reeds naar bed en is het jaaroverzicht van "Telecuração" begonnen. Hij gaat wat schrijven in zijn notebook en volgt het maar wat. Voor hem ligt het jaar nog vers in het geheugen. Maar voor het interview met de gouverneur gaat hij wel even zitten. Hij heeft het over leiderschap en over "Vishon Korsou". Slick veronderstelt dat de gouverneur zijn boek over leiderschap op Curaçao heeft gelezen. Ze doen de televisie uit en hij denkt: "Ik zie het maandag wel." Tegen Grace zegt hij: "Ik geef Curaçao een week om uit de roes van het nieuwe jaar te ontwaken en geconfronteerd te worden met de sociaal-economische en politieke realiteit van het eiland."

Hij staat de volgende dag laat op. Hij besluit toch de radio aan te zetten want hij weet dat traditioneel de gezaghebber in "Perspektiva" zit. Stanley zit al midden in zijn verhaal dat alleen maar gaat over criminaliteit. Hij vertelt dat het niet aan hem ligt, dat hij al zes jaar aangeeft dat de regels aangepast moeten worden, maar dat niemand op zijn boodschap reageert. Stanley beweert dat hij een vechter is en dat hij zal blijven vechten, maar dat wij moeten op houden met praten. Maar al bij al overtuigt Stanley hem niet. Het verhaal komt erop neer: het ligt niet aan mij, maar aan anderen. "Dit kan niet, als een gezaghebber niets kan aanrichten, wie dan wel. Natuurlijk kun je niet alles, maar hij moet toch een verschil kunnen maken?"

Op kantoor wenst hij de mensen die hij tegenkomt "Gelukkig nieuwjaar". En om halfnegen begint het werkoverleg. Ze blikken terug op het afgelopen jaar. Iedereen is blij dat het goed is gegaan met het millenniumprobleem op Curaçao en de rest van de wereld. Iedereen heeft ook goede wensen voor het nieuwe jaar. Maar hij brengt naar voren dat wij niet naïef moeten zijn. "De leiderschaps crisis duurt nog steeds voort, dus zal er niets of onvoldoende gebeuren." John, die net zijn afscheid heeft aangekondigd aan het team, net als Angela, zegt: "Maar dit team moet blijven streven, want dat kunnen wij en deze kaars mag niet uit." "Dat bedoel ik niet. Ik bedoel dat het niet voldoende meer is. Dat wij de zaken duidelijker en minder omslachtig moeten formuleren. Met de publicatie over leiderschap hebben wij een stap gezet, maar wij moeten directer worden. Wij moeten bijvoorbeeld tegen Stanley zeggen: bedankt, maar stap alsjeblieft op. De vraag is of wij het als de "Firm" kunnen maken, commercieel gezien." Ze beëindigen de vergadering en beginnen de dag. Maar niet eerder dan dat ze Idele welkom hebben geheten als consultant bij de "Firm".

In de rondvraag brengt Monica naar voren dat de uitnodigingen aan de mensen om mee te gaan naar de "School of the Future" in april 2000 de deur uit moeten. Hij zegt dat ze dit keer gericht moeten uitnodigen, want om ambtenaren en ministers te vragen heeft geen zin. Maar Joe merkt op dat in het krantenartikel van minister Tico als nieuwe partijleider, deze veel belangstelling heeft voor het onderwijs. Dat ziet hij wel zitten. Met Tico naar St. Charles.

Joe brengt in dat minister Beke het contract heeft getekend om de "Firm" te betrekken bij het opstellen van de strategie van Aruba om een "e-commerce" eiland te worden. Dat ziet hij ook

zitten. Het blijkt weer: Aruba pakt zaken gewoon op terwijl Curaçao door blijft doormodderen.

Die middag heeft hij de reguliere meeting van het management-team van "Zonsales". Ze evalueren de "kick off" meeting van enkele dagen geleden en zetten de zaken op een rijtje. Aan het eind van de meeting wordt hij onaangenaam verrast door de mededeling dat Jasper, de manager van "Zonsales" Bonaire, donderdag in zijn huis was opgehaald, door een pistool tegen zijn slaap te houden en gedwongen is om naar kantoor te rijden om de kluis te open. De criminelen hebben vijftigduizend gulden buitgemaakt. Hij belde Jasper om hem te steunen.

Op weg naar huis stapt hij "Ferreira", de dichtsbijzijnde van de supermarkten binnen, want zijn zoontje heeft opgebeld met de vraag om batterijen te kopen voor zijn radio. Daar ontmoet hij Erwin, de programmamaker van "Bario pa bario". Hij vertelt hem wat hij vindt van zijn laatste programma. Erwin legt uit dat hij wil voorkomen dat er negativisme en paniek doorbreekt bij de luisteraars. Hij kan zich er wat bij voorstellen.

Het is drie januari van het jaar tweeduizend. Daar staat hij dan in de hoek van het terras van het paleis van de gouverneur. De gouverneur heeft net zijn nieuwjaarstoespraak gehouden. "Het is het jaar van de wederopbouw in alle aspecten: onderwijs, de economie, de buurten. U heeft de afgelopen dagen de toespraken van de gezaghebber, de minister-president en mijzelf gehoord en u heeft misschien ook de rode draad ontdekt. Wij zullen het met zijn allen moeten doen. De politiek, de vakbonden en het bedrijfsleven. Als het niet lukt dan weet ook ik het niet meer." Hij haalde diep adem. Hij heeft bevestiging voor wat hij al dacht. De gouverneur weet het ook niet meer. Grace staat naast

hem en ze staan in gezelschap van Ivan en Sixta. Iedereen is er en wie er had moeten zijn en er niet is, zie je bij wijze van spreken staan. Ivan de Windt, Gerard Suriel, Aart Broek. Suzy is er niet. Lucille komt op ze af, ze is vergezeld van George. Ze lacht en geeft ze allen drie zoenen en wenst ze een "gelukkig nieuwjaar". Hij wist dat dit zich zou voordoen. Pourier. In de verte ziet hij ook Tilly. Oscar, de gezaghebber, Eikelenboom, Chong en honderden andere genodigden.

Staatssecretaris Tore, belast met privatisering, komt erbij staan. Ze komen over de ALM te praten. "De wijze waarop Suzy is behandeld kan niet. Het gaat echt niet goed. Maar binnen zes maanden zijn ze geprivatiseerd," zegt Tore. Slick wil hem geloven.

Als hij Ribeiro ontmoet, zegt hij: "De jury van de "change award" had je moeten nomineren voor jouw inspanningen van het afgelopen jaar." Ribeiro is blij met de steun.

Hij ontmoet Ben. Ben probeert dat van de vijf mannen van Lucille, waar hij één van is, goed te praten. "Het is niet te vergelijken met de Sociale Verzekeringsbank." "Dat kan dit toch niet goed praten. Het is nu niet alleen het resultaat dat belangrijk is maar ook de wijze waarop de dingen gedaan worden. En zo pakken wij dit soort zaken in het jaar tweeduizend toch niet op? Dit is toch gewoon patronage en nepotisme?" "Nee, hier kan ik mij niet over uitlaten."

Even verder loopt hij de voorzitter van de milieubeweging tegen het lijf. Die vraagt: "Hoe gaat het? Wat ben je komen doen? Weet je hoe het zit met het illegale dempen van het binnenwater aan de "Nieuwe Haven" naast de fabriek van "Coca-Cola?" "Ik ben komen kijken naar het probleem van Curaçao," zegt hij terwijl hij wijst naar het hele gezelschap. "Het probleem staat hier." Ze lachen allemaal hartelijk.

Hij kijkt uit op de Annabaai. Alle kerstverlichting staat nog aan. De brug heeft feestverlichting, de bomen op het Brionplein zijn versierd met lichtjes even als de gevels van de panden van Otrobanda: "Hotel Ortobanda", het voormalig Departement van Economisch Zaken tot en met "Kura Hulanda Conference Center" en "Porto Paseo". Hij denkt: "Dit uitzicht moet Cola Debrot gehad hebben toen hij de binnenkomst van het schip met aan boord Frits Ruprecht in "Mijn zuster de negerin" beschreef." Hij haalt diep adem. Het is fris. Hij staart voor zich uit en op de een of andere manier neemt hij afstand van de mensen. In zijn hart neemt hij afscheid van dit alles. Hij draait zich om en kijkt naar de honderden gasten: ministers, parlementsleden, politici, bankiers en andere zakenlui. Wat hij ook verder gaat doen, dit heeft hij gezien. Het is nu tijd om een andere werkelijkheid te creëren. Hij wist dat, om iets nieuws te exploreren een mens eerst afscheid moet nemen van wat er is. Dat vertelt hij al jaren aan zijn cliënten. Hij zet zijn lege champagnekelk neer en kijkt Grace in de ogen. "Gaan wij naar de kinderen?" "Ja." Ze lopen hand in hand de trap af, door de poort van het paleis de Ruiterkade op. Ze laten de mensen achter zich, maar Slick laat veel meer achter. Hij is meer bezig met zijn onbeperkte mogelijkheden. Het is een nieuw millennium.

2003

- Slick, Grace, Chris en Stephanie
Slick is zijn eigen consultancypraktijk gestart en is zeer succesvol. Hij heeft een boek gepubliceerd over zijn periode bij de "Firm".
- Bill Clinton
Heeft zijn tweede ambtstermijn volgemaakt en is een meest gevraagde internationale sprekers op conferenties.
- Antelecom, Eikelenboom, Constanica
Uit eindelijk heeft de fusie plaats gevonden en is de UTS ontstaan. Door vele perikelen zijn Eikelenboom en Constanica verzocht op te stappen en er vindt een zogenaamde "operational audit" plaats.
- De "Firm", Sam Bluefield
Is internationaal verdwenen na een internationale wanprestatie. Lokaal is het bedrijf opgegaan in een ander "Big" accountantsbureau.
- Carl en Suzy
Zijn gelukkig samen. Suzy heeft zich teruggetrokken uit de politiek en is terug in de advocatuur.
- John
Heeft de "Firm" verlaten en werkt in UPC Europa
- Joe
Heeft de "Firm" verlaten en werkt bij een andere "Big" accountantsbureau
- Top bureau
Speelt geen rol van betekenis meer.
- Minister Beke
Is in de verkiezingen weggestemd en is op dit moment onzichtbaar.
- Lita en "Aruba Quality Foundation"
De organisatie is opgeheven. Lita heeft de stap naar de politiek gezet. Tot nu toe zonder succes.
- Zoila
Heeft de "Firm" verlaten en werkt bij één van de enige succesvolle zelfstandige organisaties.

Etienne Ys	Is de opvolger van Miguel Pourier als partijleider van de PAR en als minister-president.
Lucielle Wout	Is abrupt gestapt uit de politiek nadat ze door het IMF onderdruk werd gezet om de implementatie van het traject in een hoog tempo uit te voeren.
Don Martina	Heeft zijn politieke carrière beëindigd.
Miguel Pourier	Is teruggetreden als partijleider en heeft het overgedragen aan Etienne Ys.
Errol Cova	Is momenteel waarnemend minister-president.
Maurice	Is nummer twee binnen de FOL politieke partij.
Berto en Anna	Zijn in 2002 vertrokken naar Brussel, België.
Harold Arends	Is klaar met de actieve politiek en is voorzitter van de Rotary.
Betto	Is niet langer in de consultancy. Het is niet duidelijk wat hij nu doet.
Janette	Heeft de "Firm" verlaten en werkt bij een afdeling van een grote Nederlandse multinational die inmiddels is verkocht aan een bedrijf uit Trindat & Tobago.
Jean James	Leidt een consultancybureau op Curaçao.
Dennis Richardson	Heeft het ambt van gezaghebber van St. Maarten neergelegd. Het is niet duidelijk wat hij nu doet.
Ray	Is nog steeds consultant die frequent de overheden adviseert.
De gouverneur	Heeft na 12 jaar het ambt neergelegd en tracht op andere wijze oplossingen aan te reiken.
2020 Award	Is voor de zesde maal uitgereikt.

Chris Engels	Is nog steeds bij Curanet.
Frank Marinus Arion	Is zeer succesvol met zijn "Kolegio Erasmo".
Oscar Castillo	Is weer gedeputeerde. Ditmaal van Financiën, nadat zijn collega heeft moeten aftreden in verband met een onderzoek van het Openbaar Ministerie.
Jacob Geltdekker	Is nog steeds op Curaçao en heeft regelmatig ruzie in de pers.
Errol Hernandez	Is nog steeds politiek leider van de DP politieke partij op Curaçao.
Per Sundh	Is nog steeds op Curaçao.
Vishon Korsou en Erich	Proberen het nog steeds.
Orlando Muelens	Is betrokken naar Nederland.
FMC	De federatie van management-consultants heeft nooit gefunctioneerd en is te slapen gelegd.
Tico	Is Henny Eman opgevolgd van de AVP politieke partij en is na een verkiezing weggestemd. Hij heeft zich daarna uit de politiek getrokken.
Errol Caprino	Heeft inmiddels zijn tv-programma moeten beëindigen.
Zonzales	Is in delen verkocht.

Layout: Studio Caroline van Gastel BV - Grafische Communicatie
Omslagontwerp: Marcel Kersten

Slick, het verhaal van een consultant, geeft een kijkje achter de schermen van de bestuurlijke wereld van de Nederlandse Antillen. Slick neemt de lezer mee in zijn turbobestaan, waarin hij elke dag ministers, ambtenaren en directeurs van advies voorziet. Het boek is uitermate kritisch over de heersende macht en doet boekjes open, die gewoonlijk voor de buitenwereld gesloten blijven. De lezer leert de eilanden op bijzondere, maar wel beklemmende wijze kennen. De politieke wereld wordt krachtig en ongegeneerd neergezet.

Het is keihard werken in een wereld waar je invloed je steeds als zand tussen de vingers doorglipt. Slick is vaak doodmoe vanwege de hoge druk en de lage resultaten. Maar hij houdt zich staande en komt er uiteindelijk achter, geholpen door zijn vrouw en kinderen, wat echt belangrijk voor hem is. Zo wordt het eind van het millennium voor hem een keerpunt.

Miguel Goede (1961) groeide op op Curaçao. Hij studeerde politicologie-bestuurskunde in Nijmegen (1982-1987). Daarna keerde hij terug naar de Antillen en was werkzaam als beleidsadviseur bij het eilandgebied Curaçao. Van 1993 tot en met 1999 was hij verbonden aan een Big Five consultancy organisatie. Sinds 1999 is hij onafhankelijk adviseur.

